

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om en provisorisk EU-resehandling och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om en provisorisk EU-resehandling och att lagen om konsulära tjänster och passlagen ändras. Den nya lagen ersätter bestämmelserna om provisoriska resehandlingar i lagen om konsulära tjänster. Dessa bestämmelser föreslås bli upphävda. I passlagen föreslås en informativ bestämmelse som hänvisar till den nya lagen om en provisorisk EU-resehandling.

En provisorisk EU-resehandling är en resehandling som berättigar till en enkel resa och som gör det möjligt för innehavaren att återvända till sitt hemland eller i undantagsfall till en annan bestämmelseort, om innehavaren inte har tillgång till sitt nationella resedokument exempelvis för att det har stulits eller förlorats.

Genom den föreslagna nya lagen genomförs på nationell nivå direktivet om införande av en provisorisk EU-resehandling.

I den nya lagen ska på det sätt som förutsätts i direktivet utfärdas mer detaljerade bestämmelser om den provisoriska EU-resehandlingen samt om villkoren och förfarandet för utfärdande av en sådan.

Lagen ska dessutom på det sätt som förutsätts i direktivet innehålla bestämmelser om behandlingen av personuppgifter i fråga om dem som ansöker om en provisorisk EU-resehandling. Det föreslås att det i vissa situationer ska var möjligt att trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter om en person som ansöker om en provisorisk EU-resehandling till en myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 8 december 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	5
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten	5
1.2.2 Beredningen av regeringens proposition.....	6
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	6
2.1 Målsättning.....	6
2.2 Huvudsakligt innehåll	6
2.2.1 Allmänt.....	6
2.2.2 Mottagare av en provisorisk EU-resehandling.....	7
2.2.3 Enhetlig utformning av provisoriska EU-resehandlingar.....	8
2.2.4 Giltighetstiden för provisoriska EU-resehandlingar	9
2.2.5 Bestämmelser om förfarandet	10
2.2.6 Finansiella bestämmelser och ekonomiska förfaranden.....	10
2.2.7 Skydd av personuppgifter	11
2.2.8 Delegerade akter, genomförandeakter och slutbestämmelser	11
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	13
3.1 Nuläge och bedömning av nuläget.....	13
3.1.1 Lagen om konsulära tjänster	13
3.1.2 Dataskyddslagstiftningen	15
3.1.3 Antalet utfärdade provisoriska EU-resehandlingar per år.....	16
3.1.4 Personuppgiftsansvar	16
3.2 Bestämmelser i direktivet om en provisorisk EU-resehandling som förutsätter ny reglering	16
3.2.1 Allmänt.....	16
3.2.2 Definitioner	17
3.2.3 Utfärdande av och förfarande för provisoriska EU-resehandlingar	17
3.2.4 Bestämmelser i direktivet om en provisorisk EU-resehandling som inte förutsätter några ändringar i lagstiftningen	20
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	21
4.1 De viktigaste förslagen.....	21
4.1.1 Provisorisk EU-resehandling	22
4.1.2 Behöriga myndigheter	22
4.1.3 Behandling av personuppgifter	23
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	23
4.2.1 Kommissionens konsekvensbedömning	23
4.2.2 Ekonomiska konsekvenser	23
4.2.3 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna.....	25
4.2.4 Konsekvenser för medborgare i Finland och i andra EU-medlemsstater.....	27
4.2.5 Konsekvenser för jämlikheten.....	27
4.2.6 Samhälleliga konsekvenser	28
4.2.7 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	29

4.2.8	Konsekvenser för myndigheternas informationshantering.....	30
5	Alternativa handlingsvägar	32
5.1	Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	32
5.1.1	Ny lag eller införlivande i lagen om konsulära tjänster	32
5.1.2	Behandling av personuppgifter och personuppgiftsansvar	32
5.1.3	Användning av det nationella handlingsutrymme som direktivet om en provisorisk EU-resehandling medger.....	33
5.2	Åtgärder som planeras eller genomförs av andra medlemsstater.....	37
6	Remissvar	38
7	Specialmotivering	39
7.1	Lagen om en provisorisk EU-resehandling.....	39
7.2	Lagen om ändring av lagen om konsulära tjänster.....	65
7.3	Lagen om ändring av 2 § i passlagen.....	65
8	Bestämmelser på lägre nivå än lag	65
8.1	Utrikesministeriets förordning om det enhetliga EU ETD-formuläret och enhetliga EU ETD-klistermärket	65
9	Ikraftträdande.....	68
10	Förhållande till budgetpropositionen.....	68
11	Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	68
11.1	Förvaltningens lagbundenhet	68
11.2	Likabehandling.....	69
11.3	Rättsskydd och rätt till god förvaltning.....	70
11.4	Skydd för personuppgifter.....	70
11.5	Dataskyddsförordningen	71
11.6	Utlämnande av personuppgifter	74
11.7	Framställning och beställning av enhetliga EU ETD-formulär och klistermärken..	75
11.8	Kommissionens genomförandeakter samt bemyndiganden att utfärda förordning..	76
LAGFÖRSLAG		80
	Lag om en provisorisk EU-resehandling.....	80
	Lag om ändring av lagen om konsulära tjänster	89
	Lag om ändring av 2 § i passlagen.....	89
PARALLELLTEXTER		91
	Lag om ändring av av lagen om konsulära tjänster.....	91
	Lag om ändring av 2 § i passlagen.....	92

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Beredningen av propositionen har föränletts av rådets direktiv (EU) 2019/997 av den 18 juni 2019 om införande av en provisorisk EU-resehandling och om upphävande av beslut 96/409/Gusp (nedan direktivet om en provisorisk EU-resehandling), som kräver nationellt genomförande. Enligt direktivet ska bestämmelserna vara i kraft nationellt den 8 december 2024 och tillämpas från och med den 8 december 2025.

Propositionen gäller situationer där Finland utfärdar en provisorisk EU-resehandling för en icke-företrädd unionsmedborgare. Dessutom gäller propositionen situationer där Finland utfärdar en provisorisk resehandling för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare.

Vidare föreslås i propositionen bestämmelser om situationer där de finska myndigheterna medverkar till utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling när en finsk medborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en annan EU-medlemsstats beskickning samt om situationer där en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling.

Finska myndigheter utfärdar inte provisoriska EU-resehandlingar för sina egna medborgare. Bestämmelser om provisoriska resehandlingar som utfärdas till finska medborgare, till exempel om nödpass, finns i passlagen (671/2006).

En provisorisk EU-resehandling kan utfärdas till exempel på grund av ett förlorat pass till en unionsmedborgare i ett land utanför EU om personens medborgarskapsmedlemsstat inte är representerad i det landet.

Bestämmelser om provisoriska EU-resehandlingar antogs första gången den 25 juni 1996, då den provisoriska EU-resehandlingen ursprungligen infördes genom beslut 96/409/Gusp fattat av företrädarna för regeringarna i medlemsstaterna, församlade i rådet.

I kommissionens handlingsplan för dokumentsäkerhet från 2016 som återfinns i dokumentet COM (2016) 790 final, behandlade kommissionen bedrägerier med resehandlingar, betonade behovet av säkra resehandlingar och åtog sig att undersöka möjligheterna att förbättra säkerhetsdetaljerna i provisoriska resehandlingar. I 2017 års rapport om EU-medborgarskapet åtog sig kommissionen dessutom att undersöka möjligheterna att modernisera reglerna om provisoriska resehandlingar för icke-företrädda unionsmedborgare, inbegripet säkerhetsdetaljerna i utförningen av den gemensamma provisoriska EU-resehandlingen.

År 2018 publicerade kommissionen en utvärdering av direktivförslagets konsekvenser (SWD (2018) 263 final) och en sammanfattning av den (SWD(2018) 272 final) Impact Assessment / Emergency Travel Documents; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018SC0272>. I sin konsekvensbedömning konstaterade kommissionen att säkerhetsdetaljerna i den provisoriska EU-resehandlingen är föråldrade, vilket påverkar användningen och acceptansen av resehandlingen negativt. Dessutom har kommissionen ansett att det är problematiskt att beslut 96/409/Gusp, som är från tiden före Lissabonfördraget, inte är verkställbart och att det råder rättslig osäkerhet. Kommissionen ansåg att

beslutet stred mot det nyare direktivet om konsulärt skydd för icke-företrädde unionsmedborgare i tredjeländer (EU 2015/637) (nedan kallat direktivet om konsulärt skydd). I direktivet om konsulärt skydd finns bestämmelser om icke-företrädde unionsmedborgares rätt att få konsulärt skydd av en annan EU-medlemsstats beskickning. I direktivet om konsulärt skydd fastställs villkor och ett enhetligt förfarande för att ge icke-företrädde unionsmedborgare konsulärt skydd. Det fastställs också ett ekonomiskt förfarande mellan medlemsstaterna, det vill säga återbetalning av kostnader för konsulära tjänster. I direktivet om konsulärt skydd föreskrivs det att utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar utgör en typ av konsulärt skydd. Bestämmelserna i direktivet om konsulärt skydd tillämpas också på provisoriska EU-resehandlingar till den del de gäller bland annat det ekonomiska förfarandet. En ändring av lagen om konsulära tjänster (204/2018) som gäller det nationella genomförandet av direktivet om konsulärt skydd trädde i kraft den 1 maj 2018.

I denna proposition föreslås en ny lag om en provisorisk EU-resehandling samt behövliga ändringar i lagen om konsulära tjänster och passlagen i syfte att genomföra direktivet om en provisorisk EU-resehandling i Finland.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten

Europeiska kommissionen lade den 31 maj 2018 fram ett förslag till rådets direktiv om införande av en provisorisk EU-resehandling och om upphävande av beslut 96/409/Gusp. Förslaget, som återfinns i dokumentet COM (2018) 358 final, byggde framför allt på artikel 23 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), enligt vilken icke-företrädde unionsmedborgare har rätt till konsulärt skydd av en annan medlemsstats beskickning i ett tredjeland på samma villkor som den medlemsstatens egna medborgare.

I Finland behandlades förslaget till direktiv i normal ordning. Utkastet till en U-skrivelse om förslaget behandlades genom skriftligt förfarande i sektionen för yttre förbindelser (EU-3) och i EU-sektionerna 6 och 7.

Beredningen av U-skrivelsen om förslaget till direktiv (U 101/2018 rd) samordnades av utrikesministeriet och vid beredningen hördes inrikesministeriet, Gränsbevakningsväsendet och Polisstyrelsen.

Statsrådets U-skrivelse (U 101/2018 rd) överlämnades till riksdagen den 19 december 2018. Under förhandlingsprocessen preciserades ståndpunkten i skrivelsen genom en kompletterande U-skrivelse UJ 1/2019 rd. Skrivelsen samt yttrandena från de sakkunniga som hörts i riksdagen och från de berörda utskotten finns på riksdagens webbplats på adressen https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/U_101+2018.aspx enligt med statsrådets ståndpunkt ansåg man att direktivets syften i princip kunde understödjas. Förslaget bedömdes dock vara förenat med många frågor och oklarheter redan i fråga om direktivets tillämpningsområde. I enlighet med vad som konstaterats i skrivelsen behövde man ytterligare bedöma detaljerna i direktivförslaget, det tekniska genomförandet och de ekonomiska konsekvenserna och närmare utreda bland annat om maximi- och minimitiderna för lagring av personuppgifter var förenliga med EU:s dataskyddslagstiftning. Dessutom ansågs det pris för resehandlingar som fastställdes i direktivet vara för lågt för Finland. Statsrådet ansåg att det vid förhandlingarna också skulle ses till att det i förslaget till direktiv inte förutsätts att EU:s medlemsstater har beredskap att utfärda provisoriska EU-resehandlingar vid alla sina ambassader och konsulat. Förhandlingar om direktivförslaget inleddes på arbetsgruppsnivå den 4 juni 2018 i Bryssel. Under förhandlingarna våren 2019 gjordes flera ändringar i direktivförslaget som till många delar

överensstämde med de ståndpunkter som Finland lagt fram. Ändringarna gällde bland annat fastställandet av priset på en resehandling och lagringstiderna för personuppgifter. Rådet antog direktivet den 18 juni 2019 och direktivet offentliggjordes den 20 juni 2022 i Europeiska unionens officiella tidning (L 163/1).

1.2.2 Beredningen av regeringens proposition

Regeringens proposition har beretts vid utrikesministeriet. Under beredningen hördes företrädare för andra myndigheter såsom inrikesministeriet, Polisstyrelsen och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Under beredningen hördes dessutom finska beskickningar, för vilka det ordnades två samråd före remissbehandlingen.

Under beredningen har utrikesministeriet varit i kontakt med myndigheter i bland annat Sverige, Danmark, Estland och Tyskland som bereder motsvarande lagstiftning.

Utkastet till regeringens proposition om genomförandet av direktivet om en provisorisk EU-resehandling var på remiss mellan den 28 juni och 15 augusti 2023 och sändes till sammanlagt 21 remissinstanser som räknas upp på webbplatsen [Utlåtande.fi](https://www.utlatande.fi).

Bakgrundsmaterialet till regeringens proposition finns på adressen valtioneuvosto.fi/hankkeet/UM012:00/2022.

Innehållet i yttrandena beskrivs i avsnitt 6 nedan.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

2.1 Målsättning

Det främsta syftet med direktivet om en provisorisk EU-resehandling är att skapa en säkrare utformning av den provisoriska EU-resehandlingen och säkerställa att de provisoriska EU-resehandlingar som utfärdas i medlemsstaterna har samma utformning, egenskaper och säkerhetsdetaljer i alla EU-medlemsstater.

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling syftar också till att harmonisera villkoren för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar och förenkla förfarandet för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar i alla EU-medlemsstater, så att icke-företrädde unionsmedborgare lättare och effektivare kan utöva sin rätt till konsulärt skydd. Direktivet om en provisorisk EU-resehandling säkerställer också att bestämmelserna om provisoriska EU-resehandlingar är förenliga med de allmänna bestämmelserna i direktivet om konsulärt skydd.

2.2 Huvudsakligt innehåll

2.2.1 Allmänt

I direktivet om en provisorisk EU-resehandling fastställs bestämmelser för att säkerställa att provisoriska EU-resehandlingar har samma utformning och säkerhetsdetaljer i alla medlemsstater och att villkoren för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar är desamma i alla medlemsstater samt att behandlingen av dem sker i överensstämmelse med det förfarande som fastställs i direktivet.

Enligt artikel 3.2 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska medlemsstaternas ambassader eller konsulat utfärda provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädde unionsmedborgare i enlighet med förfarandet i artikel 4 om deras pass eller resehandlingar har förlorats, stulits eller förstörts eller på annat sätt inte kan erhållas inom rimlig tid. I artikel 3.1 ges medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme så att de kan besluta om de utfärdar provisoriska EU-resehandlingar även till andra mottagare än icke-företrädde unionsmedborgare i enlighet med artikel 7. En redogörelse för det nationella handlingsutrymmet finns i punkt 2.2.2 Mottagare av en provisorisk EU-resehandling och i avsnitt 5.1. Handlingsalternativen och deras konsekvenser.

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling ersätter det nuvarande beslut 96/409/Gusp om införande av en provisorisk resehandling.

En provisorisk EU-resehandling är en handling för en enda resa, som gör det möjligt för innehavaren att återvända hem, eller, i undantagsfall, till en annan bestämmelseort, om denne inte har tillgång till sina ordinarie resehandlingar, till exempel eftersom de har stulits eller kommit bort. Icke-företrädde medborgare bör kunna ansöka om en provisorisk EU-resehandling vid varje medlemsstats ambassad eller konsulat i en stat utanför EU. Den behöriga myndigheten i sökandens medborgarskapsmedlemsstat ska bekräfta sökandens medborgarskap och identitet för den bistående medlemsstaten. Förfaranden mellan medlemsstaterna bör genomföras så snart som möjligt. Direktivet om en provisorisk EU-resehandling innehåller därför bindande bestämmelser om de tidsfrister inom vilka behandlingen ska ske.

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling är ett så kallat minimidirektiv. Enligt artikel 14 får medlemsstaterna införa eller behålla bestämmelser som är förmånligare än bestämmelserna i direktivet i den mån de är förenliga med direktivet. Samma princip anges också i skäl 20 i ingressen till direktivet.

2.2.2 Mottagare av en provisorisk EU-resehandling

I direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs om utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädde unionsmedborgare. På begäran av en icke-företrädde unionsmedborgare bör en provisorisk EU-resehandling utfärdas till en icke-företrädde unionsmedborgare i ett tredjeland vars pass eller resehandling har förlorats, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom rimlig tid. I skäl 4 ges exempel på situationer där en resehandling annars inte kan erhållas inom rimlig tid. Sådana situationer är till exempel en resehandling som behövs för spädbarn som har fötts under resa eller personer vars handlingar är utgångna och inte enkelt kan ersättas av medborgarskapsmedlemsstaten.

Artikel 7.1 d i direktivet om en provisorisk EU-resehandling gör det möjligt för EU-medlemsstater att utfärda en provisorisk EU-resehandling förutom till icke-företrädde unionsmedborgare, också till sina egna medborgare, till unionsmedborgare som inte är företrädde inom medlemsstaternas territorium, inklusive de utomeuropeiska länder och territorier som avses i artikel 355.2 första stycket i EUF-fördraget och till medborgare i en annan medlemsstat som är representerad i det land där de ansöker om en provisorisk EU-resehandling, om det finns arrangemang mellan de berörda medlemsstaterna för detta ändamål. I skäl 9 anges att medlemsstaterna dock kan besluta att inte utfärda provisoriska EU-resehandlingar i sådana situationer.

Enligt artikel 7 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska EU:s medlemsstater ha möjlighet att utfärda en provisorisk EU-resehandling till familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare men som medföljer en icke-företrädde unionsmedborgare eller personer som förtecknas i artikel 7.1 d i direktivet, om dessa familjemedlemmar är lagligen bosatta i en EU-medlemsstat, utan att detta påverkar eventuella tillämpliga viseringskrav. I skäl 10 redogörs närmare för den

provisoriska EU-resehandling som utfärdas till familjemedlemmar. I skälet anges att en EU-medlemsstat, med beaktande av nationell rätt och praxis, bör kunna utfärda provisoriska EU-resehandlingar till familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som medföljer unionsmedborgare, om dessa familjemedlemmar lagligen är bosatta i en EU-medlemsstat, med hänsyn till de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall.

I artikel 7.1 e ges dessutom EU-medlemsstaterna möjlighet att utfärda en provisorisk EU-resehandling till andra personer vilka lagligen är bosatta i en medlemsstat och för vilka den medlemsstaten eller en annan medlemsstat enligt internationell eller nationell rätt är skyldig att tillhandahålla skydd.

2.2.3 Enhetlig utformning av provisoriska EU-resehandlingar

I artikel 8 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling fastställs en enhetlig utformning av den provisoriska EU-resehandlingen. Enligt direktivet ska den provisoriska EU-resehandlingen bestå av ett enhetligt formulär (nedan kallat enhetligt EU ETD-formulär) och ett enhetligt klistermärke (nedan kallat enhetligt EU ETD-klistermärke). Det formuläret och det klistermärket ska vara förenliga med de specifikationer som anges i direktivets bilagor I och II och de ytterligare tekniska specifikationer som fastställs i enlighet med direktivets artikel 9. Enligt punkt 5 i artikeln ska alla uppgifter på det enhetliga EU ETD-klistermärket, inklusive ansiktetsbild, vara tryckta. Inga manuella ändringar får göras på ett tryckt enhetligt EU ETD-klistermärke. Manuell ifyllning ska vara möjlig endast vid teknisk force majeure.

Bestämmelser om det enhetliga EU ETD-klistermärket finns i bilaga II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I bilagan anges de tekniska egenskaperna för det enhetliga klistermärket och de fält som ska fyllas i på det.

Av de ovannämnda termerna finns det skäl att lyfta fram termen tryckt, som används i artikel 8.5 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Ett av de viktigaste syftena med direktivet är att inrätta en säkrare utformning av resehandlingen, som i regel inte längre ska fyllas i för hand. Vid det nationella genomförandet ska det i enlighet med direktivet utfärdas bestämmelser om hur klistermärket med den provisoriska EU-resehandlingen ska fyllas i. I den engelska direktivtexten står det "All entries on the uniform EU ETD sticker, including the facial image, shall be printed. No manual changes shall be made to a printed uniform EU ETD sticker.". I den finska och svenska direktivtexten används ordet "painaminen" respektive "trycka". Det är uppenbart att avsikten har varit att de enhetliga klistermärkena ska skrivas ut. Detta stöds också av skäl 13 i ingressen, där det sägs att det enhetliga EU ETD-klistermärket bör utformas enligt den enhetliga utformning av viseringar som fastställs i rådets förordning (EG) nr 1683/95 (6) och bör innehålla liknande säkerhetsdetaljer. Det enhetliga EU ETD-klistermärket bör fyllas i på den bistående medlemsstatens ambassad eller konsulat genom att använda samma skrivare som används för att skriva ut viseringar. Om det föreligger teknisk force majeure bör det enhetliga EU ETD-klistermärket kunna fyllas i manuellt. För att undvika minskad acceptans och säkerhetsrisker bör manuell ifyllning begränsas så mycket som möjligt och endast ske när det inte är möjligt att inom rimlig tid fylla i det enhetliga EU ETD-klistermärket med hjälp av en skrivare.

Bestämmelser om det enhetliga EU ETD-formuläret finns i bilaga I till direktivet. I bilagan finns sex punkter med krav på utformningen och storleken på det enhetliga formuläret (punkt 1), innehållet på formulärets första sida (punkt 2), bestämmelser om hur det enhetliga EU ETD-klistermärket ska fästas på andra sidan (punkt 3), vilka uppgifter som ska finnas på sidorna tre och fyra (punkt 4) samt var på sidorna fem och sex in- och utresestämplarna ska placeras (punkt

5). I bilagan finns dessutom en bestämmelse om att numret på det enhetliga EU ETD-formuläret ska vara förtryckt på formuläret (punkt 6).

Enligt artikel 9.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska kommissionen anta genomförandeakter med ytterligare tekniska specifikationer för provisoriska EU-resehandlingar vad gäller följande: a) det enhetliga EU ETD-formulärets och det enhetliga EU ETD-klistermärkets utformning, format och färg, b) krav angående materialet och tryckteknikerna för det enhetliga EU ETD-formuläret, c) säkerhetsdetaljer och säkerhetskrav, inbegripet strängare standarder för att hindra hel- och delförfalskning, d) övriga föreskrifter för ifyllandet av och utfärdandet av den provisoriska EU-resehandlingen. Enligt artikel 9.2 får det beslutas att de ytterligare tekniska specifikationer som anges i punkt 1 ska vara hemliga och inte får offentliggöras. De ska i så fall endast vara tillgängliga för de organ som medlemsstaterna har utsett som ansvariga för att framställa provisoriska EU-resehandlingar och för personer som vederbörligen bebyndigats av en medlemsstat eller kommissionen.

Med stöd av artikel 9 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling har kommissionen den 8 december 2022 antagit kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/2452 om ytterligare tekniska specifikationer för den provisoriska EU-resehandling som infördes genom rådets direktiv (EU) 2019/997. I kommissionens genomförandebeslut fastställs ytterligare tekniska specifikationer för det enhetliga EU ETD-formulärets och det enhetliga EU ETD-klistermärkets utformning, format och färg, krav angående materialet och tryckteknikerna för det enhetliga EU ETD-formuläret samt säkerhetsdetaljer och säkerhetskrav, inbegripet strängare standarder för att förhindra hel- och delförfalskning. Enligt kommissionens genomförandebeslut bör, med tanke på den särskilda karaktären hos de ytterligare tekniska specifikationerna, detaljerna i de tekniska specifikationerna hållas hemliga och får därför inte offentliggöras för att hindra hel- och delförfalskning.

Enligt artikel 9.1 c i direktivet om en provisorisk EU-resehandling får kommissionen anta genomförandeakter om säkerhetsdetaljer och säkerhetskrav, inbegripet strängare standarder för att hindra hel- och delförfalskning. Kommissionen får anta en genomförandeakt för att införa ett digitalt sigill, en så kallad tvådimensionell streckkod. En motsvarande digital stämpel infördes på viseringsmärket för viseringar för kortare och längre vistelse hösten 2022 (RP 11/2022 rd). På det enhetliga EU ETD-klistermärket ska det finnas en reserverad plats för den digitala stämpelein i enlighet med bilaga II till direktivet.

I artikel 10 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om framställningen av provisoriska EU-resehandlingar. Enligt artikeln ska varje medlemsstat utse ett organ som ansvarar för att framställa enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken. Samma organ får utses av flera eller alla medlemsstater. Varje medlemsstat ska informera kommissionen och de andra medlemsstaterna om namnet på det organ som framställer dess enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken. Om en medlemsstat ändrar det utsedda organet, ska den underrätta kommissionen och de andra medlemsstaterna om detta.

2.2.4 Giltighetstiden för provisoriska EU-resehandlingar

I artikel 6 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om giltighetstiden för provisoriska EU-resehandlingar. En provisorisk EU-resehandling ska vara giltig under den tidsperiod som krävs för att slutföra den resa som den utfärdades för. Vid beräkningen av denna tidsperiod ska hänsyn tas till nödvändiga övernattningar och till den tid som behövs för anslutningar. Giltighetstiden ska omfatta en ytterligare tilläggsfrist på två dagar. Utom i undantagsfall får giltighetstiden för en provisorisk EU-resehandling inte överstiga 15 kalenderdagar.

2.2.5 Bestämmelser om förfarandet

I skäl 7 konstateras det att icke-företrädde unionsmedborgare har rätt att ansöka om en provisorisk EU-resehandling vid varje EU-medlemsstats ambassad eller konsulat. I enlighet med direktivet om konsulärt skydd har medlemsstaterna möjlighet att ingå praktiska arrangemang om fördelning av ansvaret för att utfärda provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädde unionsmedborgare. Detta får dock inte påverka icke-företrädde unionsmedborgares rätt enligt direktivet om en provisorisk EU-resehandling att ansöka om en provisorisk EU-resehandling vid varje EU-medlemsstats ambassad eller konsulat.

I artikel 4 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om de samordnings- och samarbetsåtgärder som krävs vid utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar.

I artikel 4.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om skyldigheten för myndigheterna i en EU-medlemsstat att så snart som möjligt och senast två arbetsdagar efter det att ansökan mottagits samråda med myndigheten i den EU-medlemsstat där den icke-företrädde unionsmedborgaren är medborgare och förse den med all relevant information (inklusive sökandens efternamn och förnamn, nationalitet, födelsedatum och kön, en ansiktsbild av sökanden eller ett skannat eller digitalt fotografi av sökanden, på grundval av de standarder som fastställs i del 3 av Internationella civila luftfartsorganisationens dokument 9303 om maskinläsbara resehandlingar, (sjunde utgåvan, 2015) (nedan kallat Icaos dokument 9303). Dessutom ska det lämnas en kopia eller skannad kopia av varje tillgänglig identitetshandling, såsom ett identitetskort eller körkort och, om tillgängligt, den ersatta handlingens typ och nummer samt sökandens personnummer eller socialförsäkringsnummer. På motsvarande sätt föreskrivs i artikel 4.3 att myndigheten i den EU-medlemsstat vars medborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling är skyldig att så snart som möjligt och senast tre arbetsdagar efter det att den bistående EU-medlemsstaten lämnat in en begäran om samråd besvara samrådet. Den medlemsstat där sökanden är medborgare ska bekräfta sökandens medborgarskap och identitet. Medlemsstaterna får av grundad anledning överskrida de tidsfrister som anges i artikel 4. Om sökandens medborgarskapsmedlemsstat inte kan bekräfta sökandens identitet och medborgarskap inom den tid som anges i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, ska den tillhandahålla en uppskattning av när svaret kan väntas.

I artikel 4.4 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs om skyldigheten för en myndighet i en bistående EU-medlemsstat att inte utfärda en provisorisk EU-resehandling om sökandens medborgarskapsmedlemsstat invänder mot utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling till en av dess medborgare. Då ska denna bistående EU-medlemsstat informera sökanden och sökandens medborgarskapsmedlemsstat ta på sig ansvaret för att tillhandahålla konsulärt skydd till sin medborgare i enlighet med sina rättsliga förpliktelser och praxis.

2.2.6 Finansiella bestämmelser och ekonomiska förfaranden

I artikel 5 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling finns finansiella bestämmelser. I artikel 5.1 föreskrivs det att en bistående EU-medlemsstat ska ta ut samma avgifter av sökanden som den tar ut av sina egna medborgare för utfärdande av nationella provisoriska resehandlingar. I artikel 5.2 ges medlemsstaterna möjlighet att avstå från att ta ut avgifter i allmänhet eller i särskilda situationer som de fastställer.

I artikel 5.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling hänvisas till artiklarna 14.2 och 15 i direktivet om konsulärt skydd. Det ekonomiska förfarandet enligt direktivet om konsulärt skydd tillämpas om sökanden inte kan betala avgiften för den provisoriska EU-resehandlingen

när ansökan lämnas in. Då ska sökanden förbinda sig att återbetala sådana avgifter till sin medborgarskapsmedlemsstat genom att använda standardformuläret i bilaga 1 till direktivet om konsulärt skydd. I sådana fall ska artiklarna 14.2 och 15 i direktivet om konsulärt skydd tillämpas. Det ekonomiska förfarandet enligt direktivet om konsulärt skydd har genomförts nationellt genom en ändring av lagen om konsulära tjänster (204/2018).

2.2.7 Skydd av personuppgifter

I skäl 21 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling konstateras att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679, nedan den allmänna dataskyddsförordningen, bör tillämpas på den behandling av personuppgifter som utförs av medlemsstaterna vid genomförandet av direktivet.

I artikel 15 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs om skydd av personuppgifter, med anpassad tillämpning av den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt punkt 1 får personuppgifter som behandlas vid tillämpning av direktivet, inbegripet en ansiktsbild eller ett fotografi av sökanden i enlighet med artikel 4.2, endast användas för att kontrollera sökandens identitet i enlighet med det förfarande som anges i artikel 4, trycka det enhetliga EU ETD-klistermärket och underlätta sökandens resa. Med uttrycket tryckning av klistermärke som används i direktivet om en provisorisk EU-resehandling avses att klistermärket fylls i med sökandens personuppgifter efter utfärdandet av den provisoriska EU-resehandlingen när det enhetliga klistermärket skrivs ut vid en finsk beskickning. Den bistående medlemsstaten och medborgarskapsmedlemsstaten ska säkerställa lämpligt skydd av personuppgifter. I punkt 2 sägs dessutom att sökanden har rätt att kontrollera de personuppgifter som finns i den provisoriska EU-resehandlingen och, när så är lämpligt, begära att ändringar ska göras genom att en ny handling utfärdas. I punkt 4 föreskrivs det om lagringstider för personuppgifter. Den bistående medlemsstaten och medborgarskapsmedlemsstaten får endast lagra en sökandes personuppgifter så länge det är nödvändigt, inklusive för uttag av de avgifter som nämns i artikel 5. Personuppgifterna får under inga omständigheter lagras längre än 180 dagar av den bistående EU-medlemsstaten eller längre än två år av medborgarskapsmedlemsstaten. Efter lagringsperiodens utgång ska sökandens personuppgifter raderas.

2.2.8 Delegerade akter, genomförandeakter och slutbestämmelser

I artikel 11 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling anges de villkor som ska vara uppfyllda när kommissionen utövar sin befogenhet att anta delegerade akter. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 8.3 och 13.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 10 juli 2019.

Enligt artikel 8.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter med avseende på ändring av bilagorna I och II samt hänvisningarna till de standarder som fastställs av Icao som avses i artikel 8.2 och artikel 4.2 b, med anledning av den tekniska utvecklingen.

Kommissionen har befogenhet att anta delegerade akter för att utse en annan medlemsstat som den stat som är ansvarig för att tillhandahålla i artikel i direktivet om en provisorisk EU-resehandling 13.1 avsedda provexemplar av det enhetliga formuläret och det enhetliga klistermärket på grundval av objektiva kriterier, såsom förekomst på dess territorium av det organ som utsetts att framställa provisoriska EU-resehandlingar av flera eller alla medlemsstater.

Denna delegering av befogenhet får när som helst återkallas av rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får

verkan dagen efter det att det offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.

När kommissionen har antagit en delegerad akt ska den delge rådet denna. En delegerad akt ska träda i kraft endast om rådet inte har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs rådet, eller om rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att det inte kommer att invända. Denna period kan förlängas med två månader på rådets initiativ.

Europaparlamentet ska informeras om kommissionens antagande av delegerade akter och rådets eventuella invändningar mot dessa eller om delegering av befogenheter som återkallats av rådet.

Enligt artikel 12 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska kommissionen biträdas av den kommitté som inrättats genom artikel 6 i förordning (EG) nr 1683/95. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.

Enligt artikel 9.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska kommissionen anta genomförandeakter med ytterligare tekniska specifikationer för provisoriska EU-resehandlingar vad gäller det enhetliga EU ETD-formulärets och det enhetliga EU ETD-klistermärkets utformning, format och färg, krav angående materialet och tryckteknikerna för samt säkerhetsdetaljerna i det enhetliga EU ETD-formuläret, inbegripet strängare standarder för att hindra hel- och delförfälskning samt övriga föreskrifter för ifyllandet av och utfärdandet av den provisoriska EU-resehandlingen. Enligt punkt 2 får det beslutas att de ytterligare tekniska specifikationer som anges i punkt 1 ska vara hemliga och inte får offentliggöras. De ska i så fall endast vara tillgängliga för de organ som medlemsstaterna har utsett som ansvariga för att framställa provisoriska EU-resehandlingar och för personer som vederbörligen bemyndigats av en medlemsstat eller kommissionen.

Genomförandeakter enligt artikel 9 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011.

Enligt artikel 4.9 får kommissionen dessutom anta genomförandeakter om upprättande av ett standardformulär för ansökningar om provisoriska EU-resehandlingar, vilket ska innehålla information om skyldigheten att lämna tillbaka den provisoriska EU-resehandlingen vid ankomsten. Dessa genomförandeakter ska också antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011.

Under beredningen av det nationella genomförandet av direktivet om en provisorisk EU-resehandling antog kommissionen den 8 december 2022 i enlighet med artikel 9 i direktivet kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/2452 om ytterligare tekniska specifikationer för den provisoriska EU-resehandlingen. I del I i bilagan till kommissionens genomförandebeslut fastställs de ytterligare tekniska specifikationerna rörande förutsättningar, instruktioner och standarder för tillverkning av provisoriska EU-resehandlingar. De ytterligare tekniska specifikationerna rörande det enhetliga EU ETD-formulärets och det enhetliga EU ETD-klistermärkets utformning, format och färg, krav angående materialet och tryckteknikerna för det enhetliga EU ETD-formuläret samt säkerhetsdetaljer och säkerhetskrav, inbegripet strängare standarder för

att förhindra hel- och delförfalskning ska vara de som anges i del II i bilagan till beslutet. Del II i bilagan ska ha säkerhetsskyddsklassificeringsnivån SECRET UE/EU SECRET (EU –S).

I artikel 16 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling anges förutsättningarna för hur kommissionen ska anta genomförandeakter för att fastställa ytterligare indikatorer utöver dem som anges i artikeln. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011. I artikel 16 fastställs de indikatorer som ska ligga till grund för medlemsstaternas regelbundna övervakning av tillämpningen av direktivet. Medlemsstaterna ska övervaka antalet provisoriska EU-resehandlingar som utfärdats i enlighet med artiklarna 3 och 7 och mottagarnas nationalitet samt antalet fall av bedrägerier och förfalskningar av provisoriska EU-resehandlingar. Medlemsstaterna ska varje år rapportera uppgifterna till kommissionen.

I artikel 17 föreskrivs om kommissionens uppgift att utvärdera direktivet. Kommissionen ska göra sin utvärdering tidigast fem år efter det att direktivet har införlivats i den nationella lagstiftningen. I rapporten ska redovisas de viktigaste resultaten. Rapporten ska innehålla en utvärdering av lämpligheten när det gäller personuppgifternas säkerhetsnivå, påverkan på de grundläggande rättigheterna och ett möjligt införande av en enhetlig avgift för den provisoriska EU-resehandlingen. Medlemsstaterna ska förse kommissionen med de uppgifter som är nödvändiga för att utarbeta rapporten.

Enligt artikel 18 ska beslut 96/409/Gusp upphöra att gälla från och med 36 månader efter det att de ytterligare tekniska specifikationer som anges i artikel 9 har antagits. I artikeln föreskrivs vidare att medlemsstaterna ska säkerställa att formulär för de provisoriska resehandlingar som framställts i enlighet med beslut 96/409/Gusp görs ogiltiga och förstörs inom den ovannämnda tidsfristen.

I artikel 19 föreskrivs det om medlemsstaternas skyldighet att senast 24 månader efter antagandet av de ytterligare tekniska specifikationer som anges i artikel 9 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. Medlemsstaterna ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen. I artikel 19 föreskrivs dessutom om medlemsstaternas skyldighet att tillämpa ovannämnda bestämmelser från och med 36 månader efter antagandet av de ytterligare tekniska specifikationer som anges i artikel 9.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1.1 Lagen om konsulära tjänster

De viktigaste nationella bestämmelserna om tillhandahållande av konsulära tjänster ingår i lagen om konsulära tjänster (498/1999).

I lagen om konsulära tjänster föreskrivs om de tjänster som finska beskickningar och utrikesministeriet kan tillhandahålla med stöd av artikel 5 i Wienkonventionen om konsulära förbindelser (FördrS 50/1980). Tjänster enligt lagen om konsulära tjänster är bland annat tjänster för nödställda, tjänster i krissituationer, tjänster för dem som berövats sin frihet och för åtalade, tjänster vid dödsfall, tjänster som gäller kvarlåtenskap, tjänster som gäller inhämtande av uppgifter om enskilda, tjänster för att återföra barn (internationella bortföranden av barn) och notariella tjänster. Enligt lagen om konsulära tjänster är konsulära tjänster också sådana myndighetsuppgifter

som föreskrivs för finska beskickningar i annan lagstiftning, till exempel emottagande av erkännande av föräldraskap i enlighet med föräldraskapslagen (775/2022) och uppgifter i anslutning till inresa som föreskrivs för beskickningar i utlänningslagen (301/2004).

I 2 § i lagen om konsulära tjänster finns bestämmelser om mottagare av konsulära tjänster. Enligt paragrafens 1 mom. kan konsulära tjänster enligt den lagen tillhandahållas finska sammanlutningar och finska medborgare eller sådana i Finland stadigvarande bosatta utlänningar som har rätt eller som har beviljats tillstånd att permanent eller i motsvarande syfte vistas eller arbeta i Finland.

Enligt 2 § 2 mom. i lagen om konsulära tjänster kan konsulära tjänster som avses i lagens 3–6 kap. och andra motsvarande konsulära tjänster tillhandahållas medborgare i Europeiska unionen inom ett tredjelands territorium där den medlemsstat där dessa personer är medborgare saknar permanent ambassad, permanent konsulat eller en sådan ambassad, ett sådant konsulat eller honorärkonsulat som i en viss situation faktiskt kan tillhandahålla konsulära tjänster (icke-företrädde unionsmedborgare). Dessutom kan icke-företrädde unionsmedborgare vid behov ges sådan allmän rådgivning som avses i 5 § och utfärdas sådana provisoriska resehandlingar som avses i 41 b §. I samband med genomförandet av direktivet om konsulärt skydd benämndes den provisoriska EU-resehandlingen provisorisk resehandling.

Enligt 9 § i lagen om konsulära tjänster tillhandahålls konsulära tjänster enligt den lagen och annan lagstiftning av ambassader, legationer, generalkonsulat, konsulat, vicekonsulat och konsularagenturer.

I 41 b § i lagen om konsulära tjänster föreskrivs om villkoren för utfärdande av provisoriska resehandlingar. Bestämmelserna togs in i lagen om konsulära tjänster i samband med det nationella genomförandet av direktivet om konsulärt skydd. Enligt 41 b § i lagen om konsulära tjänster får en beskickning utfärda provisoriska resehandlingar till en icke-företrädde unionsmedborgare om dennes pass har kommit bort, blivit stulet eller förstört eller tillfälligt inte är tillgängligt. Ytterligare ska tillstånd för utfärdande av en provisorisk resehandling inhämtas från myndigheterna i den medlemsstat där personen i fråga är medborgare.

Enligt 2 § 2 mom. i lagen om konsulära tjänster finns bestämmelser om tjänster som tillhandahålls medborgare från ett nordiskt land i artikel 34 i samarbetsöverenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige (FördrS 28/1962).

Europeiska utrikestjänsten tillhandahåller åtminstone tills vidare inga konsulära tjänster och utfärdar därmed inte heller provisoriska EU-resehandlingar. Tillhandahållandet av konsulära tjänster faller under medlemsstaternas nationella behörighet.

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling innehåller mer detaljerade bestämmelser om den provisoriska EU-resehandlingen, om villkoren för att utfärda den till icke-företrädde unionsmedborgare och om förfarandet. De nuvarande bestämmelserna i lagen om konsulära tjänster omfattar inte till alla delar bestämmelserna i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. För genomförandet av direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreslås därför en ny lag om en provisorisk EU-resehandling och att motsvarande bestämmelser om provisoriska resehandlingar i 41 b § i lagen om konsulära tjänster upphävs.

I samband med det nationella genomförandet av direktivet om konsulärt skydd bedömdes det att det inte är ändamålsenligt att tillämpa direktivet om konsulärt skydd på Finlands honorärkonsuler, eftersom de har relativt begränsade möjligheter att tillhandahålla konsulära tjänster.

Honorärkonsuler har således inte tillhandahållit konsulära tjänster för icke-företrädde unionsmedborgare. Eftersom utfärdande av en provisorisk EU-resehandling är en typ av konsulär tjänst ska honorärkonsuler inte heller utfärda provisoriska EU-resehandlingar.

3.1.2 Dataskyddslagstiftningen

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i EU:s allmänna dataskyddsförordning och i dataskyddslagen (1050/2018), som kompletterar förordningen. Den allmänna dataskyddsförordningen innehåller bestämmelser om bland annat de allmänna principerna för behandling av personuppgifter, de rättsliga grunderna för behandlingen, den personuppgiftsansvariges och personuppgiftsbitrådets ansvar och de registrerades rättigheter. Dataskyddslagen innehåller allmänt tillämpliga bestämmelser som kompletterar den allmänna dataskyddsförordningen bland annat i fråga om den nationella tillsynsmyndigheten, dvs. dataombudsmannen.

Behandling av personuppgifter i samband med behandling av provisoriska EU-resehandlingar omfattas av tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen. Det är möjligt att komplettera dataskyddsförordningen med särskild unionslagstiftning eller nationell lagstiftning till den del dataskyddsförordningen uttryckligen tillåter det. När det gäller provisoriska EU-resehandlingar har unionen utövat sin befogenhet i direktivet om en provisorisk EU-resehandling och delvis utfärdat mer detaljerade bestämmelser om behandlingen av personuppgifter än i dataskyddsförordningen.

Det nationella handlingsutrymmet har samband med flera artiklar i dataskyddsförordningen. För det första kan handlingsutrymmet utnyttjas när behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 c eller e i dataskyddsförordningen, dvs. när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, eller när behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Andamålet med behandlingen anges i den rättsliga grunden för behandlingen. Preciserande lagstiftning kan i dessa fall innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen, bland annat de allmänna villkor som ska gälla för den personuppgiftsansvariges behandling, vilken typ av uppgifter som ska behandlas, vilka registrerade som berörs, lagringstider, ändamålsbegränsningar och förfaranden för behandling. Enligt artikel 6 ska en medlemsstats lagstiftning uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Med beaktande av dataskyddsförordningens direkta tillämplighet och grundlagsutskottets senaste tolkningspraxis (se särskilt GrUU 14/2018 rd) bör specialbestämmelser begränsas till det som är nödvändigt.

Enligt artikel 23 i dataskyddsförordningen får medlemsstaterna genom lagstiftningsåtgärder begränsa tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artiklarna 12–22 och 34, samt artikel 5 i den mån dess bestämmelser motsvarar de rättigheter och skyldigheter som fastställs i artiklarna 12–22. I artikel 23.1 i dataskyddsförordningen föreskrivs om de mål för vilka det är tillåtet att avvika från den registrerades rättigheter. Begränsningar ska i allt väsentligt respektera de grundläggande rättigheterna och friheterna och i ett demokratiskt samhälle vara en nödvändig och proportionell åtgärd för att uppnå målet i fråga. När det gäller artiklarna 12–22 i dataskyddsförordningen är ytterligare en förutsättning för begränsningar att bestämmelserna i en medlemsstats lagstiftning motsvarar de rättigheter och skyldigheter som fastställs i dessa artiklar. I artikel 23.2 fastställs minimikrav som vid behov ska ingå i lagstiftning genom vilken begränsningar införs.

I propositionen bör man bedöma om det ska föreskrivas om behandling av personuppgifter på det sätt som förutsätts i direktivet inom ramen för det handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger.

3.1.3 Antalet utfärdade provisoriska EU-resehandlingar per år

Enligt uppgifter från utrikesministeriets AHA-system har de finska beskickningarna under 2019 och 2022 utfärdat i genomsnitt cirka 100 provisoriska EU-resehandlingar per år till icke-företrädna unionsmedborgare. På motsvarande sätt har de övriga EU-ländernas beskickningar utfärdat i genomsnitt cirka tio provisoriska EU-resehandlingar per år till finska medborgare. Som jämförelse kan nämnas att de finska beskickningarna har utfärdat sammanlagt 148 nationella nödpass till finska medborgare 2022. Finlands utrikesrepresentation är en del av utrikesförvaltningen. För närvarande har Finland utanför EU:s medlemsstater 55 ambassader och nio generalkonsulat eller separata enheter som hör till dem. I praktiken har det inte funnits någon enhetlig praxis i medlemsstaterna för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar. Förutsättningarna för utfärdande har bedömts mycket olika i varje medlemsstat. EU-medlemsstaternas praxis har varierat, till exempel när den som ansökt om en provisorisk EU-resehandling har varit en icke-företräd unionsmedborgare som har fötts under resa. Vissa medlemsstater har inte utfärdat provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädna unionsmedborgare som har fötts under resa. Vissa medlemsstater har på grund av den nuvarande provisoriska EU-resehandlingens bristfälliga säkerhetsdetaljer inte utfärdat provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädna unionsmedborgare, utan egna nationella provisoriska EU-resehandlingar. Detta har dock lett till problem eftersom en nationell provisorisk resehandling som utfärdats av en annan medlemsstat inte har erkänts i alla stater. En nationell provisorisk resehandling som en annan medlemsstat har utfärdat för exempelvis hemresa inte har varit giltig i transitlandet, vilket har försvårat hemresan.

3.1.4 Personuppgiftsansvar

Utrikesministeriet ansvarar för det ärendehanteringssystem som för närvarande används av utrikesförvaltningen (nedan AHA-systemet) och för utvecklingen och förvaltningen av det. Ministeriet är personuppgiftsansvarig för de uppgifter som registrerats i AHA-systemet. I AHA-systemet behandlas de konsulära tjänster som tillhandahålls av utrikesförvaltningen, inklusive provisoriska EU-resehandlingar, som är en typ av konsulär tjänst. Utrikesministeriet ansvarar dessutom för att skaffa formuläret och klistermärkena för den provisoriska EU-resehandlingen och leverera dem till beskickningarna. Utrikesministeriet ansvarar också för resehandlingarnas säkerhetsdetaljer och en säker förvaring av dem. Vid beredningen har det inte framkommit några skäl till att avvika från ovannämnda praxis när lagstiftningen om provisoriska EU-resehandlingar införs.

3.2 Bestämmelser i direktivet om en provisorisk EU-resehandling som förutsätter ny reglering

3.2.1 Allmänt

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska sättas i kraft nationellt genom att det på det sätt som förutsätts i direktivet utfärdas bestämmelser om en provisorisk EU-resehandling, om villkoren för utfärdande av den och om förfarandet i samband med den. Av nationella skäl måste det dessutom i lagen anges vilka myndigheter som är behöriga. Direktivet förutsätter också bestämmelser om behandling av personuppgifter till den del direktivet innehåller mer detaljerad reglering än dataskyddsförordningen.

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling är relativt detaljerat när det gäller utformningen av den provisoriska EU-resehandlingen, de tekniska specifikationerna, villkoren för utfärdande och förfarandet, vilket återspeglas i genomförandet. Direktivet innehåller också bestämmelser som ger medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme (artikel 7).

3.2.2 Definitioner

I artikel 2.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling definieras icke-företrädde medborgare, med vilka avses varje medborgare som är medborgare i en EU-medlemsstat som inte är representerad i ett tredjeland enligt artikel 6 i direktivet om konsulärt skydd. I lagen om konsulära tjänster definieras icke-företrädde unionsmedborgare i enlighet med direktivet om konsulärt skydd. Den gällande definitionen i lagen om konsulära tjänster omfattar således definitionen i direktivet. För tydlighetens skull föreslås det dock att definitionen också tas in i lagen om Europeiska unionens provisoriska resehandling, eftersom det är fråga om en separat lag om den provisoriska EU-resehandlingen.

I artikel 2.5 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling definieras medborgarskapsmedlemsstat som den medlemsstat där sökanden påstår sig vara medborgare. Det föreslås att definitionen tas in i lagen, eftersom det inte finns någon motsvarande definition i den nationella lagstiftningen.

I artikel 2.6 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling definieras arbetsdag. Med arbetsdag avses i direktivet alla dagar utom veckoslut eller allmänna helgdagar för den myndighet som är skyldig att agera. Definitionen överensstämmer med rådets förordning (EEG, EURATOM) nr 1182/71 om regler för bestämning av perioder, datum och frister. Enligt artikel 2.1 i förordningen avses med helgdag de dagar som är helgdagar i den medlemsstat eller i den institution inom gemenskaperna, där en handling ska utföras. Enligt artikel 2.2 avses med arbetsdagar vid tillämpningen av förordningen alla dagar utom helgdagar, söndagar och lördagar. I propositionen föreslås det att definitionen ska tas in i den nationella lagen om Europeiska unionens provisoriska resehandling. Direktivet innehåller relativt många tidsfrister som är bindande för EU:s medlemsstater, och därför kan införandet av definitionen i lagen anses göra regleringen tydligare. För att underlätta tillämpningen av lagen har det dessutom ansetts det behövs en definition av begreppet arbetsdag i lagen, eftersom begreppet arbetsdag i samband med förfarandet för en provisorisk EU-resehandling alltid bestäms utifrån de allmänna helgdagarna i varje EU-medlemsstat och kan bestämmas på ett annat sätt än till exempel i Finland. Vid behandlingen av en provisorisk EU-resehandling ska man således beakta att begreppet arbetsdag bestäms separat i varje EU-medlemsstat och kan påverka den tid som behövs för att behandla den provisoriska EU-resehandlingen.

3.2.3 Utfärdande av och förfarande för provisoriska EU-resehandlingar

I artikel 3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om villkoren för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar. Enligt artikeln är det fråga om en resehandling som utfärdas av en EU-medlemsstat till en icke-företräd unionsmedborgare i ett tredjeland för en enkel resa till medborgarens medborgarskapsmedlemsstat eller bosättningsmedlemsstat, enligt unionsmedborgarens begäran eller, i undantagsfall, till en annan bestämmelseort. I artikeln hänvisas också till artikel 7 i direktivet, enligt vilken EU:s medlemsstater också får besluta att utfärda provisoriska EU-resehandlingar till andra mottagare i enlighet med artikel 7. EU-medlemsstaterna ska utfärda provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädde unionsmedborgare i tredjeländer vars pass eller resehandlingar har förlorats, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom rimlig tid, i enlighet med det förfarande som anges i artikel 4. I den gällande lagen om konsulära tjänster finns bestämmelser om provisoriska resehandlingar och om villkoren för utfärdande av sådana. Enligt lagen om konsulära tjänster får en beskickning utfärda provisoriska resehandlingar till en icke-företräd unionsmedborgare som avses i 2 § 2 mom. om dennes pass har kommit bort, blivit stulet eller förstört eller tillfälligt inte är tillgängligt. Bestämmelserna om villkoren för utfärdande i lagen om konsulära tjänster motsvarar ordalydelsen i beslut 96/409/Gusp. Genom direktivet om en provisorisk EU-resehandling har villkoren för

utfärdande av en provisorisk EU-resehandling utvidgats så att en sådan ska utfärdas om sökanden inte har möjlighet att få en nationell resehandling inom rimlig tid. Därmed ändras villkoren för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar och bestämmelserna om villkoren för utfärdande av dem i lagen om konsulära tjänster omfattar inte det som föreskrivs i direktivet. Bestämmelserna i lagen om konsulära tjänster upphävs och bestämmelser om provisoriska EU-resehandlingar och om villkoren för utfärdande av dem ska utfärdas i en separat lag. Samtidigt ska det finskspråkiga namnet på resehandlingen ändras så att det motsvarar den officiella översättningen av direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Dessutom föreskrivs det om den behöriga myndighet som beslutar om utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar. Den provisoriska EU-resehandlingen ska utfärdas av utrikesministeriet. Regleringen motsvarar nuvarande praxis. Genom regleringen förtydligas de finska beskickningarnas och utrikesministeriets roll vid behandlingen av provisoriska EU-resehandlingar. Regleringen om behöriga myndigheter beror på nationella orsaker.

I artikel 4 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs på ett tvingande sätt för EU-medlemsstaterna om förfarandet för att utfärda provisoriska EU-resehandlingar. Bestämmelserna om förfarandet kring provisoriska EU-resehandlingar i lagen om konsulära tjänster överensstämmer med bestämmelserna om konsulära tjänster för icke-företrädde unionsmedborgare. Direktivet förutsätter dock mer detaljerade bestämmelser om förfarandet för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar med bland annat tidsfrister som är bindande för medlemsstaterna. I den gällande lagstiftningen finns inte heller bestämmelser om situationer där en finsk medborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en annan EU-medlemsstats beskickning. Direktivet förutsätter i regel att medborgarskapsmedlemsstaten bekräftar sökandens medborgarskap och identitet innan en provisorisk EU-resehandling kan utfärdas.

I artikel 5.1 och 5.2 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs om avgifter för provisoriska EU-resehandlingar och om avstående från att ta ut avgifterna. Enligt artikel 5.1 ska medlemsstaten av sökanden ta ut sådana avgifter som den tar ut av sina egna medborgare för utfärdande av nationella provisoriska resehandlingar. I den nationella lagstiftningen ingår inga bestämmelser som motsvarar artikel 1 om grunden för bestämmande av avgiften. Grunden för bestämmande av avgiften ska anges i nationell lag. Enligt artikel 5.2 får medlemsstaten avstå från att ta ut avgifterna i allmänhet eller i särskilda situationer som den fastställer. Punkt 2 ger medlemsstaterna prövningsrätt i fråga om möjligheten att på nationell nivå besluta om att avstå från att ta ut avgift. Direktivet förutsätter till denna del inga ändringar i den nationella lagstiftningen, om det inte föreslås bli möjligt att avstå från att ta ut avgift i vissa situationer. Bestämmelser om avgiften för provisoriska EU-resehandlingar finns i utrikesministeriets förordning om avgifter för utrikesförvaltningens prestationer (930/2023). I förordningen föreskrivs det också om avgiften för bland annat nödpass som utfärdas till finska medborgare. I propositionen föreslås bestämmelser om grunden för bestämmande av avgiften för en provisorisk EU-resehandling.

I artikel 6 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om giltighetstiden för provisoriska EU-resehandlingar. Någon motsvarande bestämmelse ingår inte i den nationella lagstiftningen, och därför föreskrivs det om giltighet i den föreslagna lagen.

I artikel 7 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om valfritt utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar. Direktivet ger handlingsutrymme att utfärda provisoriska EU-resehandlingar även till andra än icke-företrädde unionsmedborgare. Villkoren för utfärdande ska dock vara förenliga med direktivet. Utnyttjandet av det nationella handlingsutrymmet förutsätter nationell lagstiftning. En redogörelse för användningen av det nationella handlingsutrymmet finns i avsnitt 5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.

I artikel 8 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om enhetlig utformning av provisoriska EU-resehandlingar. I artikeln hänvisas till direktivets bilagor I och II. Bestämmelserna om utformningen av och de tekniska specifikationerna för den provisoriska EU-resehandlingen är relativt detaljerad och kräver nationell reglering om utformningen av den provisoriska EU-resehandlingen.

Enligt artikel 9 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling får kommissionen anta genomförandeakter om bland annat säkerhetsdetaljer i provisoriska EU-resehandlingar. Såsom konstateras i punkt 2.2.8 Delegerade akter, genomförandeakter och slutbestämmelser har kommissionen den 8 december 2022 antagit ett första genomförandebeslut enligt artikel 9. Kommissionen kan även i fortsättningen anta beslut om bland annat ett eventuellt införande av ett digitalt sigill på det enhetliga EU ETD-klistermärket. Ett digitalt sigill skulle förbättra säkerhetsdetaljerna i den provisoriska EU-resehandlingen på samma sätt som i fråga om viseringar (se RP 11/2022 rd). En plats för ett digitalt sigill har reserverats på det enhetliga EU ETD-klistermärket. Under beredningen av propositionen har kommissionen meddelat att medlemsstaterna bör ha beredskap att flexibelt införa ett digitalt sigill. Därför föreslås det i propositionen bestämmelser om de nationella befogenheter som behövs i samband med införandet av det digitala sigillet.

Enligt artikel 10 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska varje medlemsstat utse ett organ som ansvarar för att framställa enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken. Samma organ får utses av flera eller alla medlemsstater. I artikeln föreskrivs om medlemsstaternas skyldighet att svara för att de provisoriska resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna tekniskt är sådana som direktivet förutsätter och att de i detta uppdrag ska beställa enhetliga formulär och klistermärken av aktörer som kan leverera handlingar som uppfyller direktivets tekniska krav. Eftersom det är fråga om genomförandet av de centrala kriterier som direktivet ställer, förutsätter artikeln nationell reglering om att utrikesministeriet ansvarar för att den provisoriska EU-resehandlingen utfärdas med användning av det enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärke som avses i direktivet och att utrikesministeriet ska beställa enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken av en aktör som har den tekniska, ekonomiska och operativa kapacitet som krävs för att uppdraget ska kunna utföras på behörigt sätt. Utrikesministeriet ska informera kommissionen och de andra medlemsstaterna om namnet på den aktör som framställer dess enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken samt informera dem om aktören ändras.

Artikel 15 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling innehåller bestämmelser om skydd av personuppgifter. Enligt artikeln får personuppgifter som behandlas vid tillämpning av detta direktiv, inbegripet en ansiktsbild eller ett fotografi av sökanden i enlighet med artikel 4.2, endast användas för att kontrollera sökandens identitet i enlighet med det förfarande som anges i artikel 4, trycka det enhetliga EU ETD-klistermärket (dvs. skriva ut det i identifieringsfasen) och underlätta sökandens resa. Artikeln innehåller också bestämmelser om sökandens rätt att kontrollera de personuppgifter som ingår i en provisorisk EU-resehandling, om lagringstider för personuppgifter och om förstörande av provisoriska EU-resehandlingar.

I ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling konstateras att Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (dataskyddsförordningen) bör tillämpas på den behandling av personuppgifter som utförs av medlemsstaterna vid genomförandet av direktivet. Systemet med provisoriska EU-resehandlingar kräver behandling av de personuppgifter som är nödvändiga för att kontrollera sökandens identitet, skriva ut det enhetliga EU ETD-klistermärket och fästa det på det enhetliga EU ETD-formuläret. Personuppgifter behandlas för att underlätta sökandens resa. Dessutom konstateras det i direktivet att det är nödvändigt att vidare specificera vilka skyddsåtgärder som tillämpas på de personuppgifter som behandlas, till exempel den maximala lagringsperioden för de personuppgifter som samlas in. En maximal lagringsperiod på

180 dagar för den bistående medlemsstaten och två år för medborgarskapsmedlemsstaten är nödvändig för att säkerställa uttag av alla tillämpliga avgifter och för att förhindra eventuellt missbruk eller andra bedrägerier.

I direktivet om en provisorisk EU-resehandling finns bestämmelser om behandling av personuppgifter, med anpassad tillämpning av den allmänna dataskyddsförordningen. Det föreslås att det föreskrivs om behandlingen av personuppgifter endast till den del direktivet förutsätter mer detaljerade bestämmelser än i dataskyddsförordningen. Vid bedömningen av behovet av reglering har man samtidigt tagit hänsyn till om det är motiverat med särskilda bestämmelser mot bakgrund av de risker som är förknippade med behandlingen av personuppgifter. I denna proposition behandlas inte i större utsträckning lagstiftningen om behandlingen av personuppgifter i samband med konsulära tjänster, utan den bedöms separat som ett eget projekt.

De bestämmelser om behandling av personuppgifter som krävs enligt direktivet om en provisorisk EU-resehandling ingår för närvarande inte i den nationella lagstiftningen. Därför föreslås det i den föreslagna nya lagen bestämmelser om behandling av personuppgifter till den del direktivet innehåller mer detaljerad reglering än dataskyddsförordningen. När det är fråga om behandling av personuppgifter som omfattas av dataskyddsförordningens tillämpningsområde ska det nationella handlingsutrymme som den möjliggör beaktas även när regleringen om behandling av personuppgifter följer av direktivet. Nationell speciallagstiftning är möjlig endast när dataskyddsförordningen uttryckligen ger medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme. Dessutom måste de krav som följer av grundlagen beaktas. En redogörelse för det nationella handlingsutrymmets omfattning finns i motiveringen till lagstiftningsordning och i specialmotiveringen.

I artikel 16 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om övervakning och om de indikatorer enligt vilka medlemsstaterna regelbundet ska övervaka tillämpningen av direktivet och årligen rapportera antalet utfärdade resehandlingar och mottagarnas nationalitet samt antalet fall av oegentligheter. Skyldigheterna enligt artikeln införs i den föreslagna nya lagen.

Enligt artikel 17.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska kommissionen tidigast fem år efter den dag då detta direktiv har införlivats göra en utvärdering av direktivet och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet och rådet. Artikeln förutsätter till denna del ingen nationell reglering. I punkt 2 i artikeln föreskrivs däremot en skyldighet för medlemsstaterna att förse kommissionen med de uppgifter som behövs för att utarbeta rapporten. Till denna del införs bestämmelserna i direktivet i lagen.

I artikel 18 föreskrivs det om upphävande av beslut 96/409/Gusp och medlemsstaterna åläggs att säkerställa att formulär för resehandlingar som framställts i enlighet med beslut 96/409/Gusp görs ogiltiga och förstörs inom den tidsfrist som anges i artikeln. Utrikesministeriet ansvarar för att formulär för gamla resehandlingar förstörs och görs ogiltiga. Regleringen i direktivet ingår som en övergångsbestämmelse i den föreslagna lagen.

3.2.4 Bestämmelser i direktivet om en provisorisk EU-resehandling som inte förutsätter några ändringar i lagstiftningen

I artikel 2.2 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling definieras sökande som en person som ansöker om en provisorisk EU-resehandling. I lagen om konsulära tjänster finns ingen särskild definition av sökande när det gäller konsulära tjänster. Sökande har i den nationella lagstiftningen använts för att omfatta en sökande i den mening som avses i respektive författning

och det finns i detta sammanhang inget behov av att definiera sökande, ett känt begrepp i allmänspråket.

I artikel 2.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling definieras mottagare som en person till vilken en provisorisk EU-resehandling utfärdas och i punkt 4 definieras bistående medlemsstat som den medlemsstat som mottar en ansökan om en provisorisk EU-resehandling. Det har inte ansetts nödvändigt att inkludera definitioner av mottagare och bistående medlemsstat i lagstiftningen, eftersom dessa definitioner inte används i det nationella genomförandet.

I artikel 5.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling hänvisas det till direktivet om konsulärt skydd. Enligt punkten ska sökande av en provisorisk EU-resehandling som inte kan betala tillämpliga avgifter till den bistående medlemsstaten när de lämnar in sin ansökan åta sig att till sin medborgarskapsmedlemsstat återbetala sådana avgifter med användning av standardformuläret i bilaga I till direktivet om konsulärt skydd. I sådana fall ska artiklarna 14.2 och 15 i direktivet om konsulärt skydd tillämpas. Den provisoriska EU-resehandlingen är en del av det konsulära skyddet och därmed också en typ av konsulär tjänst. Bestämmelserna om det ekonomiska förfarandet i direktivet om konsulärt skydd har genomförts i 39 a § och 39 b § i lagen om konsulära tjänster i samband med det nationella genomförandet av det direktivet. Eftersom bestämmelserna om åtagande om återbetalning i den gällande lagen om konsulära tjänster omfattar motsvarande bestämmelser i direktivet, förutsätter direktivet inte någon ny reglering till denna del. I den nationella lagen föreslås för tydlighetens skull en hänvisning till de materiella bestämmelserna om ekonomiska förfaranden i lagen om konsulära tjänster.

I artikel 11 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling fastställs villkoren för att kommissionen ska få anta delegerade akter. Artikel 11 förutsätter inte några nationella bestämmelser.

Enligt artikel 12 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska kommissionen biträdas av den kommitté som inrättats genom artikel 6 i förordning (EG) nr 1683/95. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011. Artikel 12 förutsätter inga nationella bestämmelser.

I artikel 13 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om underrättelse till tredjeländer. Inom 21 månader efter antagandet av de ytterligare tekniska specifikationer som anges i artikel 9 ska den medlemsstat som innehar rådets ordförandeskap tillhandahålla kommissionen och utrikestjänsten provexemplar av det enhetliga EU ETD-formuläret och det enhetliga EU ETD-klistermärket. Artikel 13 förutsätter inga nationella bestämmelser.

I artikel 14 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om förmånligare behandling, dvs. att medlemsstaterna får införa eller behålla bestämmelser som är förmånligare än bestämmelserna i detta direktiv i den mån de är förenliga med direktivet. Artikel 14 förutsätter inga nationella bestämmelser.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att direktivet om en provisorisk EU-resehandling genomförs genom att det stiftas en ny lag om en provisorisk EU-resehandling. Samtidigt upphävs bestämmelsen om provisoriska resehandlingar i 41 b § i lagen om konsulära tjänster och fogas till passlagen (671/2006) en hänvisningsbestämmelse till lagen om en provisorisk EU-resehandling.

4.1.1 Provisorisk EU-resehandling

I den föreslagna nya lagen föreskrivs om den provisoriska EU-resehandlingen, dess utformning och säkerhetsdetaljer samt om villkoren och förfarandet för utfärdande av den på det sätt som förutsätts i direktivet. Till denna del är direktivet relativt detaljerat till sin ordalydelse och lämnar inget nationellt handlingsutrymme, vilket återspeglas i genomförandet.

I 5 § i den föreslagna nya lagen anges de personer till vilka en provisorisk EU-resehandling kan utfärdas samt förutsättningarna för utfärdande. Enligt 5 § i den föreslagna nya lagen ska provisoriska EU-resehandlingar efter ansökan utfärdas vid finska beskickningar i länder utanför EU till icke-företrädna unionsmedborgare vars resedokument har förkommit, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom skälig tid.

Det nationella handlingsutrymme som direktivet om en provisorisk EU-resehandling tillåter har i propositionen använts för att sätta i kraft artikel 7.1 d till den del det är fråga om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling till familjemedlemmar som medföljer finska medborgare eller icke-företrädna unionsmedborgare och som är lagligen bosatta i EU:s medlemsstater.

Inom ramen för det nationella handlingsutrymme som direktivet om en provisorisk EU-resehandling medger föreslås det i propositionen att en provisorisk EU-resehandling ska kunna utfärdas till en familjemedlem som reser i sällskap med en finsk medborgare eller en icke-företräd unionsmedborgare och som inte är unionsmedborgare, om personen är lagligen bosatt i en EU-medlemsstat och personens resehandling har förlorats, stulits eller förstörts eller om resehandlingen annars inte kan erhållas inom rimlig tid och personens identitet och medborgarskap har fastställts. För att en provisorisk EU-resehandling för inresa till Finland ska kunna utfärdas till en familjemedlem krävs det att personen har ett giltigt uppehållstillstånd eller uppehållskort enligt utlänningslagen. Om en provisorisk EU-resehandling utfärdas för inresa till en annan EU-medlemsstat, ska familjemedlemmens lagliga vistelse i den EU-medlemsstaten säkerställas.

I 8 § i den föreslagna nya lagen föreskrivs det om samråd för att bekräfta sökandens identitet och medborgarskap samt lagliga bosättning.

4.1.2 Behöriga myndigheter

Av nationella skäl föreslås det i propositionen bestämmelser om behöriga myndigheter vid handläggningen av provisoriska EU-resehandlingar. Enligt förslaget ska utrikesministeriet utfärda provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädna unionsmedborgare och bekräfta finska medborgares identitet och medborgarskap för en annan myndighet i en EU-medlemsstat när finska medborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en myndighet i en annan EU-medlemsstat. Utrikesministeriet ska också på begäran bekräfta för en annan myndighet i en EU-medlemsstat att en familjemedlem som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företräd unionsmedborgare är lagligen bosatt i Finland.

Både utrikesministeriet och den finska beskickningen ska enligt förslaget vara behöriga att genomföra det samråd som föreslås i lagen och att lämna ut och få uppgifter i enlighet med förslaget. De föreslagna bestämmelserna beror på praktiska skäl. I regel ska utrikesministeriet samråda med den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat och vara den som lämnar ut och tar emot uppgifterna. I praktiken kan det dock inte uteslutas att även en finsk beskickning samråder med en myndighet i en annan EU-medlemsstat och lämnar ut eller tar emot uppgifter. I synnerhet i brådskande situationer sköts i praktiken ofta beredningen av ett ärende, som innefattar samråd och utbyte av information, via beskickningarna.

Utrikesministeriet ska ansvara för säkerhetsdetaljerna i den provisoriska EU-resehandlingen och ordna beställningen av enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken på det sätt som förutsätts i direktivet. Dessutom ska andra myndigheter ges nödvändiga befogenheter i fråga om provisoriska EU-resehandlingar.

4.1.3 Behandling av personuppgifter

I propositionen föreslås bestämmelser om ändamålet med behandlingen av personuppgifter, riktigheten av uppgifterna i en provisorisk EU-resehandling och om tillgodoseende av rätten för en innehavare av en provisorisk EU-resehandling att få tillgång

till sina egna uppgifter, om rätten att få information och om utlämnande av uppgifter till en EU-medlemsstats behöriga myndighet på det sätt som förutsätts i direktivet om en provisorisk EU-resehandling samt om lagring av kopior av provisoriska EU-resehandlingar och radering av uppgifter.

I vissa situationer föreslås det vara möjligt att på det sätt som föreskrivs i direktivet om en provisorisk EU-resehandling trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter om en person som ansöker om en provisorisk EU-resehandling till en myndighet i en medlemsstat i Europeiska unionen. I fråga om provisoriska EU-resehandlingar innehåller de uppgifter som behandlas personuppgifter enligt den allmänna dataskyddsförordningen. Dessa personuppgifters förhållande till den allmänna dataskyddsförordningen och grundlagen behandlas i detalj i avsnitt 12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Kommissionens konsekvensbedömning

I kommissionens bedömning av direktivets konsekvenser (SWD(2018) 263 final) som publicerades 2018 och i sammanfattningen av den, (SWD(2018) 272 final) Impact Assessment / Emergency Travel Documents; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52018SC0272> har det konstaterats att en provisorisk EU-resehandling med förbättrade säkerhetsdetaljer skulle bidra till unionens säkerhet eftersom resehandlingar med svaga säkerhetsdetaljer som lättare kan missbrukas inte längre skulle användas. Dessutom skulle tredjeländers erkännande av resehandlingen öka. Detta skulle i sin tur minska risken för att unionsmedborgare nekas att transitera genom tredjeländer. Enhetliga grunder för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar skulle bidra till en bättre enhetlig praxis i EU:s medlemsstater. En ny provisorisk EU-resehandling enligt en förlaga som är gemensam för alla medlemsstater skulle underlätta icke-företrädde unionsmedborgares hemresa.

4.2.2 Ekonomiska konsekvenser

Statens extra utgifter för införandet av den provisoriska EU-resehandlingen enligt direktivet om en provisorisk EU-resehandling består av engångskostnader för införandet av den provisoriska EU-resehandlingen med förbättrade säkerhetsdetaljer och av de fasta kostnader som uppstår i myndigheternas verksamhet när den provisoriska EU-resehandlingen används.

Kostnader av engångsnatur

Den nya provisoriska EU-resehandling som avses i direktivet om en provisorisk EU-resehandling medför kostnader av engångsnatur innan den införs eftersom datatekniska ändringar måste göras i AHA-systemet och det nationella informationssystemet för viseringar. Införandet av den

nya provisoriska EU-resehandlingen förutsätter att en funktion införs för den i AHA-systemet, och att en teknisk anslutning upprättas mellan det systemet och det nationella informationssystemet för viseringar för att det enhetliga klistermärket ska kunna skrivas ut. En funktion för de uppgifter som ska skrivas ut på det enhetliga EU-ETD-klistermärket behöver utvecklas för det nationella informationssystemet för viseringar. Ändringarna i AHA-systemet kan genomföras som ändringar i de befintliga informationssystemen. För utrikesförvaltningen uppskattas systemändringarna för att kraven i behandlingsprocessen och informationssystemen ska uppfyllas medföra ungefärliga kostnader på sammanlagt cirka 150 000–200 000 euro för köp av experttjänster vid utvecklingen och införandet. Detta bygger på en enkel uppskattning av arbetsmängden. Ändringarna i informationssystemen genomförs under 2024 och 2025. Kostnaderna för ändringarna i informationssystemen fördelar sig uppskattningsvis så att 100 000 euro behövs 2024 och 100 000 euro 2025. Enligt projektplanen inleds ändringarna i informationssystemen 2024 med ändringarna i ärendehanteringsprocessen och ärendehanteringssystemet, därifrån man när arbetet framskrider kan gå vidare och införa de identifierade funktionerna i informationssystemet för viseringar och 2025 säkerställa att ändringarna fungerar med hjälp av testning och förberedelser.

Kostnaderna för systemändringarna ska täckas med de omkostnadsanslag som anvisats för utrikesministeriets förvaltningsområde (utrikesförvaltningens omkostnader 24.01.01) under 2024 och 2025.

Fasta kostnader

De extra utgifter som de fasta kostnaderna för den provisoriska EU-resehandlingen föranleder gäller utrikesförvaltningens avgiftsbelagda verksamhet och ska i fortsättningen i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) täckas fullt ut med de avgifter som tas ut för den provisoriska EU-resehandlingen. I direktivet finns bestämmelser om den maximala avgiften för den provisoriska EU-resehandlingen. Den bistående medlemsstaten ska enligt artikel 5.1 i direktivet av sökanden ta ut sådana avgifter som den tar ut av sina egna medborgare för utfärdande av nationella provisoriska resehandlingar.

De fasta kostnaderna består av administration av och stödtjänster för informationssystemen samt avgifter för beställning av det enhetliga EU-ETD-klistermärket och formuläret. För utrikesministeriet och de finska beskickningarna uppkommer i viss mån merarbete när den nya provisoriska EU-resehandlingen tas i bruk. Konsekvenserna av merarbetet uppskattas dock bli små och således inte påverka personalkostnaderna.

De fasta administrationskostnaderna för informationssystemen uppskattas uppgå till cirka 20 000–25 000 euro per år. Dessa kostnader täcks med anslaget för utrikesförvaltningens omkostnader (budgetmoment 24.01.01).

Enligt kommissionens konsekvensbedömning är det uppskattade styckpriset för det enhetliga EU-ETD-formuläret och klistermärket cirka två euro, om medlemsstaternas sambeställning av den producent som medlemsstaterna gemensamt utsett omfattar minst 100 000 enhetliga formulär och klistermärken.

En riktgivande uppskattning är att Finland även i fortsättningen kommer att utfärda lika många provisoriska EU-resehandlingar som i dag, det vill säga cirka 80–100 stycken per år. Uppskattningen bygger på uppgifter från 2019–2022 om utfärdade provisoriska EU-resehandlingar. För närvarande har Finland utanför EU 55 ambassader och nio generalkonsulat eller separata enheter som hör till dem. Under beredningen har man uppskattat att varje finsk beskickning utan-

för EU årligen bör ha cirka 10 enhetliga EU-ETD-formulär och klistermärken till sitt förfo-
gande. Detta skulle innebära att sammanlagt 1 280 enhetliga EU-ETD-formulär och klistermär-
ken behöver beställas för 2025 och 2026. Om det ovan uppskattade priset för de enhetliga EU-
ETD-formulären och klistermärkena visar sig stämma blir kostnaden för beställning av enhet-
liga EU-ETD-formulär och klistermärken 2025 cirka 2 500 euro. Beställningen görs cirka
vartannat år och omfattar uppskattningsvis cirka ettusen exemplar. För den beställningsvolymen
blir den genomsnittliga kostnaden därmed cirka 1 000 euro per år. Beställningsvolymerna och
kostnaderna för de enhetliga formulären och klistermärken är dock förknippade med flera
osäkra faktorer. Om efterfrågan på provisoriska EU-resehandlingar i framtiden minskar eller
ökar, eller om priset på de enhetliga formulären och klistermärkena ändras, ändras även denna
kostnad på motsvarande sätt.

Volymen och prissättningen för ansökningar om den provisoriska EU-resehandlingen ses över
årligen i samband med beredningen av utrikesministeriets förordning om avgifter för utrikes-
förvaltningens prestationer. Utgångspunkten är att kostnaderna för behandlingen av den provi-
soriska EU-resehandlingen ska täckas med behandlingsavgifterna. Enligt 6 § 1 mom. i lagen om
grunderna för avgifter till staten (150/1992) ska storleken på den avgift som staten uppbär för
en offentligrättslig prestation motsvara beloppet av statens totala kostnader för prestationen
(självkostnadsvärde). I direktivet föreskrivs dock att resehandlingens pris inte får överstiga pri-
set på motsvarande provisoriska nationella resehandling. För närvarande kostar en provisorisk
EU-resehandling 255 euro, vilket motsvarar priset på nödpass som utfärdas till finska medbor-
gare. Införandet av ett digitalt sigill, en så kallad tvådimensionell streckkod, på det enhetliga
EU-ETD-klistermärket har också ekonomiska konsekvenser när det tas i bruk. De ekonomiska
konsekvenserna berör till denna del utrikesförvaltningen och inom finansministeriets förvalt-
ningsområde Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Konsekvenserna gäller den
avgiftsbelagda verksamheten inom dessa förvaltningsområden.

Enligt Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska de kostnader som arbetet med att
utveckla ett certifikat för det digitala sigillet medför täckas genom inkomstfinansiering för cer-
tifikatet för det digitala sigillet. I produktionen av certifikatet för det digitala sigillet kan man
utnyttja den tekniska lösning som tidigare tagits fram för produktionen av certifikatet för vise-
ringens digitala sigill, och därför uppskattas kostnaderna för utvecklingsarbetet bli moderata.
Certifikatets pris fastställs i finansministeriets förordning om avgifterna för prestationer som
tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, som utfärdas årligen. En-
ligt förordningen om ändring av finansministeriets förordning (823/2022) är certifikatets pris
2023 2,60 euro/handling och 1 euro/handling när det sammanlagda antalet certifikat (viseringar,
pass, identitetskort, uppehållstillstånd) under ett år överstiger 1,1 miljoner.

Antalet provisoriska EU-resehandlingar som omfattas av certifieringen uppskattas uppgå till
80–100 per år. Kostnaderna uppstår för utrikesministeriet i det skede då det digitala sigillet tas
i bruk. Kostnaderna för det digitala sigillet täcks i första hand med utrikesministeriets omkost-
nadsanslag (utrikesförvaltningens omkostnader 24.01.01).

4.2.3 Konsekvenser för de grundläggande och mänskliga rättigheterna

Förslaget innebär ett ingrepp i skyddet för privatlivet och skyddet av personuppgifter. Behand-
lingen av personuppgifter om dem som ansöker om provisoriska EU-resehandlingar, inklusive
insamling, lagring och användning, och utlämnandet av dem till en annan medlemsstats behö-
riga myndighet berör rätten till privatliv och rätten till skydd av personuppgifter enligt stadgan
om de grundläggande rättigheterna.

I beredningen har propositionens konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna bedömts i fråga om skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen, och i synnerhet skyddet för personuppgifter enligt 10 § 1 mom. Förslaget förhållande till bestämmelserna i 10 § 1 mom. i grundlagen behandlas nedan också i avsnitt 9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.

Med undantag av fotografiet inbegriper behandlingen av den provisoriska EU-resehandlingen ingen behandling av andra känsliga personuppgifter. Utrikesministeriet och de finska beskickningarna ska endast behandla de uppgifter som är nödvändiga för att utföra de lagstadgade uppgifter som föreslås för dem i propositionen. En person har också möjlighet att utöva den registrerades rättigheter i enlighet med den allmänna dataskyddslagstiftningen för att försäkra sig om att behandlingen är laglig. I beredningen har man bedömt att behandlingen av den provisoriska EU-resehandlingen inte är förenad med några särskilda risker med tanke på skyddet av personuppgifter.

Kommissionen har bedömt förslaget konsekvenser för de grundläggande rättigheterna. Kommissionen anser att förslaget genomför unionsmedborgarnas grundläggande rätt till diplomatiskt och konsulärt skydd som garanteras i artikel 46 i stadgan. Enligt kommissionens bedömning berör förslaget även artikel 7 om respekt för privatlivet och artikel 8 om rätten till skydd av personuppgifter.

Enligt artikel 52.1 i stadgan om de grundläggande rättigheterna får utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan om de grundläggande rättigheterna endast begränsas genom lag samt med respekt för det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Ingrepp i dessa grundläggande rättigheter måste motiveras. Europeiska unionens domstol har fastställt kriterierna för att ett sådant ingrepp ska vara motiverat samband med rådets förordning (EG) nr 2252/2004 i mål C-291/12, Schwarz mot Stadt Bochum, EU:C:2013:670. Domstolen erinrade om att det krävs att begränsningar av rättigheterna enligt stadgan ”föreskrivs i lag, att de är förenliga med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast görs om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller mot behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter”. Domstolen konstaterade också att syftena ”dels att förebygga att pass förfälskas, dels förhindra att de används i bedrägligt syfte” uppfyllde dessa kriterier.

Införandet av en ny, säkrare provisorisk EU-resehandling förebygger förfälskning. En resehandling med förbättrade säkerhetsdetaljer bidrar till medlemsstaternas och unionens säkerhet.

En förbättring av säkerhetsdetaljerna minskar missbruket av provisoriska EU-resehandlingar. Detta kan bedömas ha positiva konsekvenser också för resehandlingens innehavare. Det kan anses att de föreslagna bestämmelserna behövs och ligger i allmänintresset.

Även barnens rätt till familjeliv, som tryggas i såväl grundlagen som bland annat artikel 7 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna samt artikel 8 i Europakonventionen, stärks i och med att också familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare kan beviljas en provisorisk EU-resehandling i vissa fall som anges särskilt i lagen med stöd av det nationella handlingsutrymme som direktivet medger. Enligt Europakonventionen har var och en rätt till familjeliv (artikel 8). Enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv. Bestämmelserna i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, som i samband med Lissabonfördraget togs in i EU:s primärlagstiftning, är bindande och direkt tillämplig rätt.

De föreslagna bestämmelserna betraktas inte som problematiska med tanke på skyddet för privatlivet och för personuppgifter enligt 10 § i grundlagen, och bestämmelserna bedöms inte ha några betydande konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna eller de mänskliga rättigheterna.

4.2.4 Konsekvenser för medborgare i Finland och i andra EU-medlemsstater

Finlands utrikesrepresentation kan anses vara relativt täckande, eftersom det finns finska beskickningar som erbjuder konsulära tjänster i cirka 90 stater. Merparten av den finländska turismen och annan utlandsvistelse riktar sig till stater där Finland är representerat. Efter att direktivet om konsulärt skydd sattes i kraft i de andra EU-medlemsstaterna har det i någon mån underlättat enskilda finländares faktiska möjligheter att vända sig till en annan medlemsstats beskickning och att få konsulärt bistånd i stater där Finland inte har någon egen representation eller när det är så lång väg till den närmaste finska beskickningen i staten i fråga att det i praktiken inte är möjligt för finländaren att vända sig till den finska beskickningen.

Genom direktivet om en provisorisk EU-resehandling preciseras bestämmelserna i direktivet om konsulärt skydd, och villkoren och förfarandena för utfärdandet av den provisoriska EU-resehandlingen anges detaljerat och bindande för medlemsstaterna. De för medlemsstaterna bindande bestämmelserna om villkoren för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling samt om tidsfristerna i förfarandet säkerställer bättre än för närvarande finska medborgares möjligheter att få en provisorisk EU-resehandling inom den tidsfrist som anges i direktivet om en provisorisk EU-resehandling på samma villkor vid alla EU-medlemsstaternas beskickningar när medlemsstaterna har genomfört direktivet nationellt. Genomförandet av direktivet om en provisorisk EU-resehandling gör det likaså lättare för andra icke-företrädde unionsmedborgare att vända sig till Finlands beskickningar och på samma sätt få en provisorisk EU-resehandling enligt den gemensamma regleringen.

4.2.5 Konsekvenser för jämlikheten

Efter att alla medlemsstater har genomfört direktivet om en provisorisk EU-resehandling bidrar det till jämlikheten mellan dem som ansöker om en provisorisk EU-resehandling. Efter att direktivet genomförts tillämpar alla EU:s medlemsstater samma villkor och förfaranden för utfärdandet. När bestämmelserna träder i kraft i alla medlemsstater försvinner därmed medlemsstaternas heterogena praxis till exempel i fråga om villkoren för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar.

Jämlikheten mellan individer påverkas inte direkt av att bestämmelser införs om säkerhetsdetaljerna i den provisoriska EU-resehandlingen. De bestämmelser om myndigheternas befogenheter som föreslås av nationella skäl påverkar inte heller jämlikheten mellan individer. Det finns dock skäl att bedöma konsekvenserna för jämlikheten med tanke på att de föreslagna bestämmelserna förbättrar säkerhetsdetaljerna i den provisoriska EU-resehandlingen så att de närmar sig den nivå som redan länge har krävts av viseringar för tredjelandsmedborgare, som innehåller maskinläsbara (MRZ) rader för gränskontroller. Till denna del bedöms propositionen främja jämlikheten.

Inom ramen för det nationella handlingsutrymmet i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreslås det i propositionen att en provisorisk EU-resehandling också ska kunna utfärdas till en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en icke-företrädde unionsmedborgare eller en finsk medborgare, om familjemedlemmen bor lagligt i en EU-med-

lemsstat. När en provisorisk EU-resehandling utfärdas för resa till Finland innebär detta att familjemedlemmen ska ha ett giltigt i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd eller uppehållskort.

Den provisoriska EU-resehandlingen är en typ av konsulär tjänst. Utfärdandet av provisoriska EU-resehandlingar till familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som medföljer icke-företrädde unionsmedborgare eller finska medborgare ökar jämlikheten mellan familjemedlemmarna när de behöver konsulära tjänster i tredjeländer.

Enligt artikel 7.1 d i direktivet om en provisorisk EU-resehandling är ett villkor för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling att familjemedlemmen är lagligen bosatt i en medlemsstat.

Enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet genom lag. Enligt förarbetena till bestämmelsen är utgångspunkten den gällande huvudregeln i internationell rätt, enligt vilken en utlänning allmänt taget inte har rätt att slå sig ner i ett annat land (RP 309/1993 rd, GrUU 23/1998 rd). Därför kan man inte ur grundlagen direkt härleda några särskilda krav på innehållet i den aktuella lagstiftningen. Ur kravet på bestämmelser i lag kan man härleda dels ett förbud mot diskriminering och godtycklighet i behandlingen av utlänningar, dels ett krav på att kriterierna för och beslutsförfarandet vid ankomsten till Finland och vistelse här måste regleras med hänsyn till att utlänningarnas rättssäkerhet garanteras (GrUU 16/2000 rd).

Finlands allmänna lagstiftning mot diskriminering och för jämlikhet och likabehandling gäller också utlänningar. Utfärdandet av provisoriska EU-resehandlingar till familjemedlemmar som medföljer finska medborgare eller icke-företrädde unionsmedborgare enligt propositionen förutsätter att familjemedlemmen är lagligen bosatt i en medlemsstat. Ett giltigt uppehållstillstånd eller uppehållskort föreslås som villkor för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling för inresa till Finland. Inom ramen för systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna kan man betrakta det som godtagbart att provisoriska EU-resehandlingar utfärdas också till ovannämnda familjemedlemmar på de villkor som anges i lagen, och villkoret om att vara lagligen bosatt i en medlemsstat kan inte anses vara godtyckligt eller oskäligt.

Propositionen leder inte till sådan diskriminering på grund av person som är förbjuden enligt 6 § 2 mom. i grundlagen och går inte längre än lagstiftarens prövningsrätt medger. De föreslagna bestämmelserna kan anses vara godtagbara i förhållande till 6 § i grundlagen. Förslagets förhållande till bestämmelserna i 6 § i grundlagen behandlas också nedan i avsnitt 9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.

4.2.6 Samhälleliga konsekvenser

Genomförandet av direktivet om en provisorisk EU-resehandling i medlemsstaterna leder till ett effektivare samarbete mellan medlemsstaternas beskickningar i länder utanför Europeiska unionen. I och med att direktivet om en provisorisk EU-resehandling genomförs harmoniseras förfarandet och villkoren för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar i medlemsstaterna, och därmed förbättras också tillgången till resehandlingen som en typ av konsulär tjänst vid medlemsstaternas beskickningar. Genomförandet av direktivet i medlemsstaterna förbättrar därmed också finländarnas möjligheter att få en provisorisk EU-resehandling i stater där Finland saknar egen representation. I bedömningen av propositionens konsekvenser bör det beaktas att varje unionsmedborgare inom ett tredjelands territorium redan i dagsläget enligt direktivet om konsulärt skydd har rätt till skydd av varje medlemsstats diplomatiska eller konsulära myndigheter på samma villkor som medborgarna i den staten. Enligt direktivet om konsulärt skydd är utfärdande av en provisorisk EU-resehandling en typ av konsulär tjänst.

Det bör dock noteras att det de senaste åren har förekommit i genomsnitt cirka 100 fall per år där Finlands beskickningar utfärdat provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädde unionsmedborgare. På motsvarande sätt har andra medlemsstaters beskickningar utfärdat provisoriska EU-resehandlingar till finska medborgare i cirka tio fall per år i genomsnitt. Som helhet betraktat bedöms de samhälleliga konsekvenserna av direktivet om en provisorisk EU-resehandling bli små.

4.2.7 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Det finns inga stater utanför Europeiska unionen där Finland som enda medlemsstat är representerad. Icke-företrädde unionsmedborgare i tredjeländer har i praktiken sökt ringa bistånd från finska beskickningar. Nästan hälften av fallen har handlat om utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar. De detaljerade bestämmelser om förfarandet som föreslås i den nya lagen gör beskickningarnas och utrikesministeriets verksamhet tydligare och effektivare när det gäller att utfärda provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädde unionsmedborgare. Harmoniseringen av förfarandena enligt direktivet och utvidgningen av grunderna till att omfatta bland annat att den nationella resehandlingen gått ut kan i viss mån leda till att icke-företrädde unionsmedborgare oftare än tidigare vänder sig till en annan medlemsstats beskickning i tredjeländer. Till följd av kommunikationen om ikraftträdandet av direktivet kan den ökade allmänna medvetenheten om rättigheterna enligt direktivet i någon mån ha som effekt att icke-företrädde unionsmedborgare oftare vänder sig till en finsk beskickning. Även i framtiden väntas främst medborgare i de baltiska länderna vända sig till finska beskickningar för provisoriska EU-resehandlingar.

I den föreslagna lagen föreskrivs det om utrikesministeriets och beskickningarnas befogenheter i fråga om den provisoriska EU-resehandlingen. Utrikesministeriet har redan tidigare ansvarat för utfärdandet av provisoriska EU-resehandlingar som en typ av konsulär tjänst. De föreslagna uppgifterna är därmed i praktiken inte nya, men de nya mer detaljerade bestämmelserna om resehandlingens säkerhetsdetaljer som följer av direktivet om en provisorisk EU-resehandling orsakar merarbete för utrikesministeriet. Utrikesministeriet svarar för att utveckla och förvalta det nuvarande AHA-systemet så att de provisoriska EU-resehandlingarna med förbättrade säkerhetsdetaljer kan skrivas ut på beskickningarna på det sätt som direktivet förutsätter. Dessutom måste en utskriftsfunktion utvecklas på grundval av den funktion för utskrift av klistermärken som tidigare utvecklats för viseringssystemet och funktionen för det digitala sigillet, den så kallade tvådimensionella streckkoden, som ska komplettera utskriftsfunktionen. Utrikesministeriet ansvarar också för att beställa formuläret och klistermärkena för den provisoriska EU-resehandlingen och leverera dem till beskickningarna. Dessutom ansvarar utrikesministeriet för att de provisoriska EU-resehandlingarna förvaras säkert.

Bestämmelserna i den nya lagen förutsätter också att ansökningar om provisoriska EU-resehandlingar behandlas inom de tidsfrister som anges i direktivet om en provisorisk EU-resehandling och att de i regel skrivs ut på beskickningarna. De mer detaljerade förfaranderegler och tidsfristerna i direktivet samt det nya sättet att skriva ut provisoriska EU-resehandlingar ökar därmed beskickningarnas arbetsmängd. Ett nytt arbetsmoment för beskickningarna är också att kopiera, skanna och spara utfärdade provisoriska EU-resehandlingar i AHA-systemet. Utrikesförvaltningens personal måste också utbildas när den nya provisoriska EU-resehandlingen tas i bruk. Dessutom ska information om den nya resehandlingen publiceras bland annat på beskickningarnas webbsidor.

Vid bedömningen av mängden merarbete gäller det att ta hänsyn till att förfarandena ändå delvis är desamma som redan har införts enligt direktivet om konsulärt skydd och som redan i dag

följs också vid behandlingen av provisoriska EU-resehandlingar. Dessutom kommer beskickningarna att skriva ut den provisoriska EU-resehandlingen med sina befintliga viseringsskrivare. Som helhet betraktat bedöms merarbetet för utrikesförvaltningen inte bli betydande.

För att bedöma mängden merarbete har man använt statistik som visar att i medeltal 80–100 provisoriska EU-resehandlingar har utfärdats årligen.

Det digitala sigill som ska ingå i den provisoriska EU-resehandlingen utvidgar uppgifterna för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata så att myndigheten ska producera ett certifikat för det digitala sigillet och, som en gränssnittstjänst, den tjänst för underskrift som behövs för att använda certifikatet. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska också ansvara för säker förvaring av nycklarna för certifikatet för sigillet. Produktionen av certifikat för digitala sigill ökar inte avsevärt det egna expertarbetet vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eftersom man kan utnyttja den tekniska lösning som redan tidigare utvecklats för produktionen av certifikatet för det digitala sigillet för viseringar.

Finlands beskickningar skriver ut de provisoriska EU-resehandlingarna. Det digitala sigillet ska automatiskt ingå i resehandlingen när den skrivs ut, liksom den gör i viseringarna. Tekniskt sett tar det då något längre tid att skriva ut handlingen, men i övrigt inverkar inkluderandet av ett digitalt sigill inte på processen för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar. Till den delen medför denna eventuella ändring inget merarbete för de finska beskickningarna.

Om det digitala sigillet införs också för provisoriska EU-resehandlingar blir det möjligt att vid gränsövervakningen jämföra uppgifterna i innehavarens provisoriska EU-resehandling med uppgifterna i det digitala sigillet. Utöver för Gränsbevakningsväsendet får detta också konsekvenser för polisens och Tullens verksamhet när de utför gränsbevakningsuppgifter. Detta förutsätter dock att myndigheterna förfogar över en programvara som är avsedd för avläsning av den tvådimensionella streckkoden för det digitala sigillet och som kan tas i bruk i myndigheternas säkerhetsnät.

Kontrollen av det digitala sigillet motsvarar som teknisk åtgärd kontrollen av det digitala sigillet för en visering vid gränsen. Man avläser det digitala sigillet tvådimensionella streckkod i handlingen och jämför streckkodens innehåll med uppgifterna i resehandlingen och viseringsmärket. Således behövs ingen särskild utbildning om ett digitalt sigill införs för provisoriska EU-resehandlingar. I det skede när ett digitalt sigill införs måste däremot kunderna informeras. Utbildnings- och informationsuppgifterna innebär merarbete för Gränsbevakningsväsendets, polisens och utrikesförvaltningens personal. Det merarbete som uppstår bedöms dock vara ringa.

4.2.8 Konsekvenser för myndigheternas informationshantering

I lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan informationshanteringslagen) föreskrivs bland annat om ordnande och beskrivning av informationshantering, interoperabiliteten mellan informationslager, genomförande av tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser som möjliggör visning av informationsmaterial samt tillgodoseendet av informationssäkerheten. Genom informationshanteringslagen säkerställs en enhetlig hantering samt informationssäker behandling av myndigheternas informationsmaterial så att offentlighetsprincipen uppfylls.

Enligt 22 § 1 mom. i informationshanteringslagen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information

kan dock genomföras på något annat sätt, om det inte är tekniskt eller ekonomiskt ändamålsenligt att genomföra eller använda ett tekniskt gränssnitt. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska utöver vad som föreskrivs i 4 kap. i den lagen överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt genomföras så att det tekniskt säkerställs att den information som ska överföras behövs i det enskilda fallet eller är nödvändig för att den mottagande myndigheten ska kunna sköta sina uppgifter, ifall överföringen avser personuppgifter eller sekretessbelagd information.

Propositionen har konsekvenser för Migrationsverkets och utrikesministeriets informationsmaterial eftersom uppgifterna om uppehållstillstånd för sökande som inte är unionsmedborgare behandlas för nya ändamål för att utfärda en provisorisk EU-resehandling och skriva ut det enhetliga EU-ETD-klistermärket. För dessa ändamål måste det gå att i AHA-systemet spara uppgifter om uppehållstillståndet för den som ansöker om en provisorisk EU-resehandling.

I 19 § i den föreslagna lagen finns bestämmelser om rätten att ur ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden få information om sökandens uppehållstillstånd. Uppgifterna om uppehållstillståndet överförs med hjälp av befintliga tekniska gränssnitt.

I propositionen föreslås inga ändringar i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) eftersom utrikesministeriets och de finska beskickningarnas rätt att få uppgifter om personer som ansöker om en provisorisk EU-resehandling baserar sig på 22 § 1 mom. 8 punkten i den lagen och uppgifterna överförs med hjälp av befintliga tekniska gränssnitt.

Behandlingen av ansökningar om provisoriska EU-resehandlingar samt besluten görs i AHA-systemet. I det systemet sparas personuppgifterna om den som ansöker om en provisorisk EU-resehandling efter att sökanden har identifierats på en finsk beskickning. Utrikesministeriet fattar beslutet om att utfärda en provisorisk EU-resehandling i AHA-systemet. Efter ett positivt beslut överförs de uppgifter om den provisoriska EU-resehandlingen som ska skrivas ut på sökandens klistermärke via ett tekniskt gränssnitt från AHA-systemet till det nationella informationssystemet för viseringar så att det enhetliga EU-ETD-klistermärket kan skrivas ut på beskickningen.

I AHA-systemet införs den funktion som behövs för att överföra uppgifterna mellan AHA och det nationella informationssystemet för viseringar, och ett gränssnitt utvecklas mellan de två systemen för att de uppgifter som ska skrivas ut ska kunna överföras via en teknisk anslutning i enlighet med informationshanteringslagen med hjälp av det tekniska gränssnittet. Den finska beskickningen skriver ut det enhetliga EU-ETD-klistermärket, fäster det på formuläret och överlämnar det till sökanden. De uppgifter som lämnats ut raderas automatiskt efter utskriftsfunktionen i informationssystemet för viseringar.

Utrikesministeriet har bedömt förändringens konsekvenser för informationshanteringen i enlighet med 5 § 3 mom. i informationshanteringslagen. Utrikesministeriet uppdaterar vid behov sin informationshanteringsmodell, sin beskrivning av handlingsoffentligheten samt övrig behövlig dokumentation så att den överensstämmer med tillvägagångssätten enligt de nya bestämmelserna.

I propositionen föreslås inga ändringar i de gällande bestämmelserna om offentlighet och sekretess i fråga om handlingar.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Ny lag eller införlivande i lagen om konsulära tjänster

Under lagberedningen har man utrett möjligheterna att ta in de bestämmelser som direktivet om en provisorisk EU-resehandling kräver i lagen om konsulära tjänster. Den provisoriska EU-resehandlingen är en typ av konsulär tjänst som det för närvarande finns bestämmelser om i 41 b § i lagen om konsulära tjänster. Detta alternativ innebär att ingen ny lag stiftas. För alternativet talade det faktum att tvingande bestämmelser i direktivet om konsulärt skydd redan tidigare har tagits in i lagen om konsulära tjänster. Dessa bestämmelser tillämpas delvis också på förfarandet för den provisoriska EU-resehandlingen bland annat i fråga om det ekonomiska förfarandet och utlämnandet av uppgifter. Problemet med den modellen är att regleringen i lagen om konsulära tjänster då utvidgas till att gälla de synnerligen detaljerade bestämmelserna om den provisoriska EU-resehandlingen. Även om den provisoriska EU-resehandlingen är en typ av konsulär tjänst är den också en resehandling som innehavaren kan använda för att styrka sin rätt att resa. Om de bestämmelser som direktivet om en provisorisk EU-resehandling förutsätter tas in i lagen om konsulära tjänster lider den lagens tydlighet. I lagberedningen och vid det nationella genomförandet av Europeiska unionens rättsakter måste hänsyn tas till lagstiftningens kvalitet och särskilt med tanke på detta till att de rättigheter, men även skyldigheter, som ingår i bestämmelserna ska vara tydliga och lätta att hitta. Därför föreslås det att direktivet om en provisorisk EU-resehandling genomförs nationellt i en särskild, ny lag om den provisoriska EU-resehandlingen.

5.1.2 Behandling av personuppgifter och personuppgiftsansvar

Under beredningen av propositionen har man bedömt i vilken mån det behövs bestämmelser för att anpassa tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen när det gäller behandling av personuppgifter vid handläggningen av provisoriska EU-resehandlingar.

I beredningen har man inte identifierat några sådana risker för fysiska personers rättigheter och friheter på grund av sättet som personuppgifter behandlas i samband med den provisoriska EU-resehandlingen att det skulle behövas specialbestämmelser för att anpassa tillämpningen av dataskyddsförordningen mer än vad bestämmelserna i direktivet om en provisorisk EU-resehandling uttryckligen förutsätter.

I beredningen tog man också upp frågan om den personuppgiftsansvarige för behandlingen av provisoriska EU-resehandlingar bör anges särskilt i lagen. Vid bedömningen har man då särskilt tagit hänsyn till om det är motiverat för att tillgodose den registrerades rättigheter.

I AHA-systemet sparas alla konsulära tjänsteuppgifter som ministeriet och beskickningarna har behandlat, även ärenden som gäller den provisoriska EU-resehandlingen. Provisoriska EU-resehandlingar behandlas i AHA-systemet som en konsulär tjänst. Utrikesministeriet har varit personuppgiftsansvarig för AHA-systemet och ansvarar för skyldigheterna enligt dataskyddsförordningen när det gäller AHA. Utrikesministeriet ansvarar också centraliserat inom utrikesförvaltningen för begäranden om uppgifter enligt offentlighetslagen (621/1999), när begäran gäller uppgifter som sparats i AHA-systemet. Finlands beskickningar har inte faktiska förutsättningar att fullgöra den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt dataskyddsförordningen. Utrikesministeriet fattar beslutet om att utfärda en provisorisk EU-resehandling i AHA-systemet.

I beredningen har det inte framkommit någon orsak att ändra på nuläget i fråga om utrikesministeriets personuppgiftsansvar för de uppgifter som sparats i AHA-systemet eller det att utrikesministeriet är personuppgiftsansvarig för AHA-systemet när det gäller provisoriska EU-resehandlingar.

I beredningen har man inte ansett att det behövs några särskilda bestämmelser i lag om den personuppgiftsansvarige som komplement till dataskyddsförordningen, eftersom behandlingen av provisoriska EU-resehandlingar inte inbegriper behandling av några andra känsliga uppgifter än ett fotografi. I beredningen har man inte heller identifierat några sådana risker för fysiska personers rättigheter och friheter till följd av hur personuppgifter behandlas i samband med provisoriska EU-resehandlingar som skulle göra det nödvändigt att införa specialbestämmelser om den personuppgiftsansvarige i den nationella lagen. I bedömningen har man också tagit hänsyn till att den registrerade redan för närvarande kan utöva sina rättigheter enligt dataskyddsförordningen.

Under beredningen identifierades emellertid ett behov av att se över hela regleringen av behandlingen personuppgifter i samband med konsulära tjänster. Under beredningen bedömdes möjligheten att jämsides med förslaget om den provisoriska EU-resehandlingen lämna ett lagförslag om behandlingen av personuppgifter i samband med konsulära tjänster, där också behandlingen av personuppgifter i förfarandet för den provisoriska EU-resehandlingen skulle ingå. Med hänsyn till tidsschemat för genomförandet av direktivet valde man att bedöma bestämmelserna om behandling av personuppgifter uteslutande i samband med den provisoriska EU-resehandlingen. De samlade bestämmelserna om behandling av personuppgifter i samband med konsulära tjänster kommer att ses över senare i ett separat projekt.

5.1.3 Användning av det nationella handlingsutrymme som direktivet om en provisorisk EU-resehandling medger

Mottagare av en provisorisk EU-resehandling

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling medger nationellt handlingsutrymme på så sätt att en EU-medlemsstat får utfärda en provisorisk EU-resehandling även till andra personer än icke-företrädde unionsmedborgare, om villkoren i direktivet uppfylls.

Om sökandens pass eller resehandling har förlorats, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom rimlig tid, får en medlemsstat enligt artikel 7.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling utfärda en provisorisk EU-resehandling till

- a) sina egna medborgare,
- b) unionsmedborgare som inte är företrädde inom medlemsstaternas territorium, inklusive de utomeuropeiska länder och territorier som avses i artikel 355.2 första stycket i EUF-fördraget,
- c) medborgare i en annan medlemsstat som är representerad i det land där de ansöker om en provisorisk EU-resehandling, om det finns arrangemang mellan de berörda medlemsstaterna för detta ändamål,
- d) familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som medföljer unionsmedborgare som inte är företrädde i ett tredjeland eller unionsmedborgare i enlighet med led a, b eller c, om dessa familjemedlemmar lagligen är bosatta i en medlemsstat, utan att detta påverkar tillämpliga viseringskrav,

e) andra personer vilka lagligen är bosatta i en medlemsstat och för vilka den medlemsstaten eller en annan medlemsstat enligt internationell eller nationell rätt är skyldig att tillhandahålla skydd.

I samband med genomförandet av direktivet har man övervägt om det är motiverat att utnyttja alla de möjligheter som artikel 7.1 i direktivet medger att frivilligt utfärda provisoriska EU-resehandlingar. I beredningen har man övervägt alternativet att genom nationell lagstiftning göra det möjligt att utfärda provisoriska EU-resehandlingar till finska medborgare. I passlagen (671/2006) finns bestämmelser om utfärdande av nödpass till finska medborgare. De bestämmelserna har ansetts vara tillräckliga. Nya bestämmelser om utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar till finska medborgare skulle leda till partiell överlappning med bestämmelserna i passlagen. Det är också värt att notera att villkoren för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar bestäms enligt direktivet och är mer detaljerade, och till den delen inte medger nationellt handlingsutrymme. Samtidigt skulle den provisoriska EU-resehandlingens säkerhetsdetaljer, som är bättre än nödpasset, ge ett effektivare skydd mot förfalskning eller annat missbruk, och därför påverka bland annat gränssäkerheten positivt. Att utnyttja det nationella handlingsutrymmet genom att utfärda provisoriska EU-resehandlingar också till de egna medborgarna skulle kräva att det nationella nödpasset avskaffas. Om bestämmelserna om nödpasset förblir i kraft kan det i praktiken uppstå situationer där villkoren uppfylls för att utfärda nödpass, men inte för att utfärda en provisorisk EU-resehandling. I beredningen har man ansett att det inte är ändamålsenligt att utnyttja det nationella handlingsutrymmet i det här fallet. I direktivet anges grunderna för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling uttömmande och bindande för medlemsstaterna. Om nödpasset skulle ersättas med den provisoriska EU-resehandlingen skulle villkoren för utfärdandet avgränsas enligt direktivet. Detta ansågs inte vara ändamålsenligt. De finska beskickningarna utfärdade 115 nödpass till finska medborgare 2020, 96 stycken 2021 och 148 stycken 2022.

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling ger också medlemsstaterna möjlighet att utfärda provisoriska EU-resehandlingar till unionsmedborgare som inte är företrädare i medlemsstaterna. Utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling är en typ av konsulär tjänst. Enligt lagen om konsulära tjänster tillhandahålls icke-företrädare unionsmedborgare konsulära tjänster i länder utanför EU i enlighet med direktivet om konsulärt skydd. Det har inte ansetts vara ändamålsenligt att utfärda provisoriska EU-resehandlingar till unionsmedborgare som inte är företrädare i medlemsstaterna. Hittills har provisoriska EU-resehandlingar endast utfärdats på finska beskickningar i tredjeländer. Det har inte framkommit några skäl till att bedöma ärendet på något annat sätt i detta sammanhang.

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling ger också medlemsstaterna handlingsutrymme att i ett land utanför EU utfärda en provisorisk EU-resehandling till en medborgare i en medlemsstat som är representerad i det landet. Det har inte ansetts ändamålsenligt att utnyttja den möjligheten. Ett sådant förfarande skulle inte vara förenligt med bestämmelserna i lagen om konsulära tjänster. Ett villkor för tillhandahållandet av konsulära tjänster för unionsmedborgare är att den medlemsstat där personen är medborgare inte är representerad i det aktuella tredjelandet. Under beredningen har det inte framkommit några skäl till att bedöma grunderna för utfärdande på något annat sätt.

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling ger medlemsstaterna handlingsutrymme när det gäller att utfärda provisoriska EU-resehandlingar till andra personer som lagligen är bosatta i en medlemsstat och för vilka den medlemsstaten eller en annan medlemsstat enligt internationell eller nationell rätt är skyldig att tillhandahålla skydd. I beredningen har man bedömt att det inte är ändamålsenligt att i det här fallet utnyttja det nationella handlingsutrymmet eftersom Laissez passer-resehandlingar i praktiken utfärdas i sådana situationer. En Laissez passer-resehandling

kan utfärdas till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd eller uppehållskort i Finland inom ramen för familjeåterförening eller som kvotflykting eller av något annat vägande skäl om sökanden inte har någon nationell resehandling som ger rätt att resa till Finland och inte heller har möjlighet att skaffa en sådan. Bestämmelser om att även en provisorisk EU-resehandling kan utfärdas till dessa personer skulle överlappa nuvarande praxis och inte tillföra mervärde.

Enligt artikel 7.1 d i direktivet om en provisorisk EU-resehandling kan en medlemsstat utfärda provisoriska EU-resehandlingar också till familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som medföljer personer som avses ovan i led a, b eller c, om dessa familjemedlemmar lagligen är bosatta i en medlemsstat, dock utan att detta påverkar eventuella tillämpliga viseringskrav. I skäl 10 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling konstateras att i enlighet med artikel 5 i direktivet om konsulärt skydd och i syfte att säkerställa ändamålsenlig verkan av den rättighet som fastställs i artikel 20.2 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och rätten till respekt för privatlivet och familjelivet som fastställs i artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), och med beaktande av nationell rätt och praxis, bör en bistående medlemsstat kunna utfärda provisoriska EU-resehandlingar till familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som medföljer unionsmedborgare, om dessa familjemedlemmar lagligen är bosatta i en medlemsstat, med hänsyn till de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall.

När man bedömt om det nationella handlingsutrymmet ska utnyttjas i fråga om familjemedlemmar har man i beredningen tagit hänsyn till allt det som konstateras i skäl 10.

I propositionen föreslås att det nationella handlingsutrymmet används så att provisoriska EU-resehandlingar, när villkoren i den föreslagna lagen uppfylls, kan utfärdas till familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som medföljer finska medborgare eller icke-företrädde unionsmedborgare om de lagligen är bosatta i en medlemsstat.

Den provisoriska EU-resehandlingen är en typ av konsulär tjänst. Förslaget om utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar till familjemedlemmar som medföljer finska medborgare eller icke-företrädde unionsmedborgare bidrar till respekten för privatlivet och familjelivet, som är en rättighet enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Genom att det nationella handlingsutrymmet används på det föreslagna sättet får familjemedlemmar som medföljer finska medborgare och icke-företrädde unionsmedborgare och som inte är unionsmedborgare men som är lagligen bosatta i en medlemsstat en jämlikare ställning jämfört med familjemedlemmar som är unionsmedborgare.

Fotografi

Medlemsstaternas nationella handlingsutrymme inbegriper också egenskaperna för den ansiktsbild som ska tas på innehavaren av en provisorisk EU-resehandling. Enligt skäl 14 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling bör en ansiktsbild av sökanden för användning i den provisoriska EU-resehandlingen tas på plats på ambassaden eller konsulatet med hjälp av en digitalkamera eller likvärdiga metoder för att göra förfarandet för utfärdande säkrare och snabbare. Endast om detta inte är möjligt får ett fotografi användas efter det att ambassaden eller konsulatet har säkerställt att det avbildar sökanden. Samma ansiktsbild eller fotografi bör sedan överföras till medborgarskapsmedlemsstaten för bekräftelse av sökandens identitet. När det gäller den i artikel 4.2 b avsedda insamlingen av fotografier har det inte ansetts vara möjligt att ordna fotografering för provisoriska EU-resehandlingar på de finska beskickningarna. Om fotografering skulle ordnas på de finska beskickningarna skulle man kunna vara säker på att fotografierna inte har bearbetats, det vill säga manipulerats. Detta är en fördel som i många

länder i sig har ansetts utgöra en tillräcklig grund för att överföra fotograferingen till en myndighet, eftersom bildmanipulationer som försvårar både maskinell och okulär ansiktsjämförelse utgör ett växande hot.

På de finska beskickningarna ordnas för närvarande ingen fotografering för pass eller identitetskort. Fotografering vid de finska beskickningarna enbart för provisoriska EU-resehandlingar skulle innebära en ojämlig behandling jämfört med ansökningar om pass och identitetskort. Enligt förslaget ska det nationella handlingsutrymmet inte utnyttjas för att införa nationella bestämmelser enligt direktivets artikel 4.2 b om fotografering av ansiktsbilder av sökande vid finska beskickningar. I stället ska ett pappersfotografi enligt artikel 4.2 b av den som ansöker om en provisorisk EU-resehandling användas och skannas in i digitalt format så att det överensstämmer med standarderna i del 3 av Icaos dokument 9303.

Enligt viseringsreglerna, som ändrades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1134 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 767/2008, (EG) nr 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 och (EU) 2019/1896 och om upphävande av rådets beslut 2004/512/EG och 2008/633/RIF, i syfte att reformera Informationssystemet för viseringar, ska som regel en ansiktsbild på den som ansöker om visum tas på plats vid beskickningen när ansökan lämnas in. Senast den 31 december 2023 ska kommissionen genom en genomförandeakt anta ett beslut om fastställande av den dag då EU:s informationssystem för viseringar (VIS) ska tas i drift enligt den förordningen. Då ska också de finska beskickningarna införa fotografering på plats av viseringssökande. Under beredningen av denna proposition har det inte funnits någon närmare information om när informationssystemet för viseringar (VIS) kommer att tas i drift. Därför bedöms frågan om fotografering för provisoriska EU-resehandlingar på de finska beskickningarna igen när det blir aktuellt att ta i drift EU:s informationssystem för viseringar (VIS).

Myndighet som skapar certifikatet för säkerställande av autenticiteten och integriteten i handlingens uppgifter och för avläsning av uppgifterna

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata är i Finland en behörig producent av certifikattjänster enligt lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009). Dessutom föreskrivs det att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata också ska skapa certifikat med stöd av passlagen (671/2006), lagen om identitetskort (663/2016) och utlänningslagen (301/2004). I Finland är Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata en sådan producent av certifikat (Finnish Country Signing Certificate Authority (CSCA)) som Internationella civila luftfartsorganisationen Icao avser. Varje medlemsstat kan ha endast en CSCA-hierarki, vilket logiskt leder till att certifieringen av provisoriska EU-resehandlingar blir en uppgift för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata efter kommissionens genomförandebeslut. Därför bedöms inte i propositionen alternativa producenter av certifikattjänster. Däremot kan också någon annan myndighet än Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata skapa de elektroniska underskrifter som används i samband med certifikatet. I beredningen har det bedömts om utrikesministeriet kan skapa elektroniska underskrifter som an knyter till certifikatet. Det förutsätter emellertid att underskriftsfunktionen i utrikesministeriets informationssystem antingen skapas centraliserat eller distribuerat till de beskickningar där provisoriska EU-resehandlingar utfärdas. Det bör också beaktas att utrikesministeriet inte har tidigare erfarenhet av att skapa underskrifter. Med beaktande av att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har sakkunskap, anordningar och erfarenhet av att skapa elektroniska underskrifter har det i beredningen ansetts vara det mest ändamålsenliga och ekonomiska alternativet att både certifikatet för den provisoriska EU-resehandlingen och den elektroniska underskrift som används i samband med det

skapas centraliserat som en tjänst levererad av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Uttag av avgift

Artikel 5.2 i direktivet ger medlemsstaterna prövningsrätt också i och med att den bistående medlemsstaten har möjlighet att avstå från att ta ut avgifterna i allmänhet eller i särskilda situationer som den fastställer. Att använda direktivets nationella handlingsutrymme på det sättet skulle bidra positivt till tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna i situationer då det av sociala eller humanitära skäl skulle vara uppenbart orimligt att ta ut en avgift. Till exempel kan det handla om brådskande evakueringar från krisområden. När man då avstår från att ta ut en avgift kan konsulärt skydd tillhandahållas mer flexibelt i krissituationer.

Om man avstår från att ta ut avgifter i vissa situationer leder det dock oundvikligen till en bedömning från fall till fall i varje enskild situation eftersom det är omöjligt att uttömmande på författningsnivå föreskriva om alla enskilda situationer där man kan avstå från att ta ut en avgift. Det här kan leda till varierande praxis och problem med likabehandlingen. Att använda det nationella handlingsutrymmet så att man avstår från att i allmänhet ta ut en avgift för den provisoriska EU-resehandlingen strider mot lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Om man avstår från att ta ut en avgift behandlas de sökande olika än vid utfärdandet av nationella nödpass, då en avgift alltid tas ut. Därför har man under beredningen av propositionen kommit fram till att inte föreslå att direktivets nationella handlingsutrymme att avstå från avgifter ska utnyttjas.

I bedömningen av det nationella handlingsutrymmet har man också tagit hänsyn till det ekonomiska förfarande som direktivet om konsulärt skydd möjliggör och som har genomförts i lagen om konsulära tjänster, enligt vilket den provisoriska EU-resehandlingen också kan utfärdas mot ett åtagande om återbetalning om sökanden inte har möjlighet att betala den avgift som tas ut för resehandlingen. I sista hand betalar den medlemsstat där den unionsmedborgare som bistås är medborgare avgiften för den provisoriska EU-resehandlingen mot ett formulär för åtagande om återbetalning.

5.2 Åtgärder som planeras eller genomförs av andra medlemsstater

Medlemsstaterna ska senast den 8 december 2024 anta de bestämmelser i lagar och andra författningar som direktivet om en provisorisk EU-resehandling förutsätter. Direktivet börjar tillämpas den 8 december 2025. Det nationella genomförandet av direktivet förbereds för tillfället i olika medlemsstater, och under beredningen av denna proposition har det funnits knappt med information om hur olika medlemsstater använt den nationella prövningsmarginal som direktivet tillåter.

I kontakter med olika medlemsstater har det dock framkommit att andra medlemsstater i regel har mer omfattande nationella bestämmelser om förfarandet i samband med den provisoriska EU-resehandlingen. I andra medlemsstater har man också bedömt skyddet av personuppgifter vid behandlingen av den provisoriska EU-resehandlingen i förhållande till den allmänna data-skyddsförordningen. I regel har medlemsstaterna planerat det nationella genomförandet så att direktivet införlivas i befintlig nationell lagstiftning. Bland annat Danmark har bedömt att direktivet där kommer att sättas i kraft genom att det införlivas i landets gällande lagstiftning. Även Estland har bedömt att direktivet kommer att införlivas i befintlig lagstiftning. Danmark har preliminärt bedömt att det nationella handlingsutrymmet inte kommer att utnyttjas när det

gäller utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar till danska medborgare, eftersom Danmark har en egen nationell provisorisk resehandling.

6 Remissvar

Sammanlagt 11 remissvar lämnades in. De remissinstanser som lämnade yttranden var justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, försvarsministeriet, kommunikationsministeriet, Polisstyrelsen, Gränsbevakningsväsendet, Tullen, Dataombudsmannens byrå, Resebranchens förbund i Finland rf SMAL och Suomi-Seura ry. Inrikesministeriet, försvarsministeriet, kommunikationsministeriet, Gränsbevakningsväsendet och Tullen uppgav att de inte har något att påpeka eller yttra om propositionen. Remissvaren kan läsas i utlåtandetjänsten och statsrådets tjänst för projektinformation.

Ett sammandrag har gjorts av remissvaren och kan läsas på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=UM012:00/2022.

Justitieministeriet ansåg i sitt yttrande att de aspekter som gäller skyddet av personuppgifter har behandlats adekvat i utkastet till regeringens proposition, inbegripet det legislativa handlingsutrymme som EU:s allmänna dataskyddsförordning medger och som kan användas antingen i unionsrätten eller i den nationella lagstiftningen. Justitieministeriet ansåg dock att det finns skäl att komplettera utkastet med en koncis motivering av den rättsliga grunden för den i direktivet avsedda behandlingen av personuppgifter. Justitieministeriet instämmer med propositionens princip om att handlingsutrymmet endast bör användas för de specialbestämmelser som genomförandet av direktivet förutsätter. I sitt yttrande uppmärksammade justitieministeriet också att bestämmelserna om ansiktetsbilderna bör bedömas närmare i samband med den fortsatta beredningen. Justitieministeriet konstaterade att man särskilt bör bedöma förhållandet till bestämmelserna om biometriska uppgifter i EU:s allmänna dataskyddsförordning samt aspekter som gäller grundlagstolkningspraxis i det sammanhanget, och även beakta skyddsåtgärderna vid behandling av biometriska uppgifter. Dessutom lyfte justitieministeriet upp till bedömning frågan om ett beslut om en provisorisk EU-resehandling ska bedömas på motsvarande sätt som föreskrivs för pass i passlagen när ett pass utfärdas i enlighet med ansökan. I sådana fall ges sökanden inte något separat förvaltningsbeslut. Justitieministeriet betonade också att bestämmelserna om behörighet måste vara tydliga i synnerhet när både utrikesministeriet och de finska beskickningarna enligt propositionen ska vara behöriga.

På grundval av justitieministeriets yttrande kompletterades motiveringen under den fortsatta beredningen i fråga om den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter. Utrikesministeriets och de finska beskickningarnas roller klargjordes också i situationer där båda är behöriga att agera. I den fortsatta beredningen har beslutet om en provisorisk EU-resehandling bedömts och hänsyn tagits till att bestämmelserna i 7 kap. i förvaltningslagen om beslutets innehåll, form och motivering beaktas i innehållet i den provisoriska EU-resehandlingen när den utfärdas i enlighet med ansökan. Bestämmelserna har kompletterats i det avseendet. Motiveringen har också kompletterats så att bestämmelserna om ansiktetsbilder bedöms i förhållande till bestämmelserna om biometriska uppgifter (särskilda kategorier av personuppgifter) i EU:s allmänna dataskyddsförordning samt aspekter som gäller grundlagstolkningspraxis i det sammanhanget, med hänsyn till skyddsåtgärderna vid behandling av biometriska uppgifter. Propositionen har kompletterats så att den beaktar att den provisoriska EU-resehandlingens fotografi, som överensstämmer med standarderna i del 3 av Icaos dokument 9303, är en biometrisk uppgift enligt definitionen i dataskyddsförordningen. När uppgifterna i den provisoriska EU-resehandlingen behandlas ska man beakta de detaljerade bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen och den kompletterande nationella dataskyddslagen (1050/2018) bland annat om de

allmänna principerna för behandling av personuppgifter, den personuppgiftsansvariges skyldigheter och den registrerades rättigheter, informationssäkerhet och tillsyn över behandlingen av personuppgifter samt sanktioner för olaglig behandling av personuppgifter.

Polisstyrelsen ansåg i sitt yttrande att propositionen i regel var värd att understöda och att den var omsorgsfullt utarbetad. Polisstyrelsen uppmärksammade dock i sitt yttrande att familjemedlemmar som är tredjelandsmedborgare och medföljer finska medborgare enligt propositionen skulle försättas i en sämre ställning än familjemedlemmar som är tredjelandsmedborgare och medföljer någon annan unionsmedborgare, eftersom familjemedlemmar som medföljer finska medborgare endast skulle kunna få en provisorisk EU-resehandling i krissituationer enligt 4 kap. i lagen om konsulära tjänster. I den fortsatta beredningen korrigerades propositionen så att villkoret om en krissituation slopades vid utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar. Därmed kan en provisorisk EU-resehandling utfärdas till en familjemedlem som medföljer en finsk medborgare och som inte är unionsmedborgare enligt samma villkor som den utfärdas till en familjemedlem som medföljer en icke-företrädd unionsmedborgare och som inte är unionsmedborgare.

Både justitieministeriet och Polisstyrelsen föreslog i sina yttranden lagtekniska korrigeringar som beaktades i den fortsatta beredningen, och propositionen korrigerades i enlighet med dem.

Dataombudsmannens byrå tog i sitt yttrande upp att bestämmelserna om personuppgifternas ändamål i artikel 4.2 i direktivet bör tas in i lagtexten i den föreslagna lagens 3 kap. Dessutom konstaterade dataombudsmannens byrå i sitt yttrande att man i motiveringen till propositionen felaktigt har antagit ståndpunkten att det i förslaget ska föreskrivas om förfarandet för att tillgodose rättigheten enligt artikel 15 i dataskyddsförordningen. Rätten enligt artikel 15.2 i direktivet för den som ansöker om en resehandling att kontrollera resehandlingens riktighet och vid behov få en ny handling begränsar inte tillämpningen av dataskyddsförordningen. Rättigheterna enligt artikel 15 i dataskyddsförordningen och artikel 15.2 i direktivet är därmed parallella och inte överlappande. Propositionen har i den fortsatta beredningen korrigerats på det sätt som dataombudsmannens byrå föreslog.

I sitt yttrande understödde finansministeriet att kostnaderna täcks med de omkostnadsanslag som anvisats för utrikesministeriets förvaltningsområde, som det anges i utkastet till proposition, och påpekade att momentets nummer skulle kunna infogas för utrikesförvaltningens omkostnader. I den fortsatta beredningen kompletterades propositionen enligt finansministeriets förslag.

I den fortsatta beredningen fogades bestämmelser om statistikföring och rapportering i enlighet med direktivet till bestämmelserna i propositionen. Propositionens ekonomiska konsekvenser har preciserats och en ikraftträdandebestämmelse har lagts till.

De ändringar som gjordes i den fortsatta beredningen utifrån remissvaren behandlades tillsammans med myndigheterna inom inrikesministeriets förvaltningsområde och med experter på statsrådets kansli, justitieministeriet och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om en provisorisk EU-resehandling

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syfte. Genom den föreslagna nya lagen om en provisorisk EU-resehandling sätts direktivet och de krav som direktivet om en provisorisk EU-resehandling ställer på sådana resehandlingar i kraft nationellt. Genom bestämmelserna i den föreslagna paragrafen genomförs artikel 1 i direktivet. I paragrafen föreslås en definition av en provisorisk EU-resehandling. Med en provisorisk EU-resehandling ska avses ett resedokument som berättigar till en enkel resa. Syftet med den föreslagna lagen är att föreskriva om utformningen av den provisoriska EU-resehandlingen, om villkoren för utfärdande av resehandlingen och om förfarandet för utfärdande. Den föreslagna nya lagen avses ersätta bestämmelserna om provisoriska resehandlingar i 41 b § i den gällande lagen om konsulära tjänster. Det föreslås att benämningen ”provisorisk resehandling” som används för en provisorisk EU-resehandling i lagen om konsulära tjänster ändras till ”provisorisk EU-resehandling” så att benämningen motsvarar den terminologi som används i den officiella översättningen av direktivet.

2 §. Lagens tillämpningsområde. I 2 § föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Enligt förslaget ska lagen tillämpas på behandlingen av en provisorisk EU-resehandling när en icke-företrädd unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en finsk beskickning i ett tredjeland, när en finsk medborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en annan EU-medlemsstats behöriga myndighet i ett tredjeland samt när en familjemedlem som inte är medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en finsk beskickning eller en annan EU-medlemsstats behöriga myndighet i ett tredjeland. Begreppet icke-företrädd unionsmedborgare, som är ett centralt begrepp med tanke på tillämpningen av lagen, definieras i den föreslagna 3 § och dess innehåll beskrivs nedan i motiveringen till den bestämmelsen.

I paragrafen genomförs delvis artiklarna 3.1 och 4 samt artikel 7.1 d i direktivet.

Enligt artikel 3.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling är den provisoriska EU-resehandlingen en resehandling som ska utfärdas av en medlemsstat till en icke-företrädd medborgare i ett tredjeland för en enkel resa till medborgarens medborgarskapsmedlemsstat eller bopättningsmedlemsstat, enligt medborgarens begäran eller, i undantagsfall, till en annan bestämmelseort. Medlemsstaterna får också besluta att utfärda provisoriska EU-resehandlingar till andra mottagare i enlighet med artikel 7. I artikel 4 i direktivet föreskrivs det om förfarandet för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling. Enligt artikel 7.1 d i direktivet får en provisorisk EU-resehandling utfärdas för familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som medföljer unionsmedborgare som inte är företrädda i ett tredjeland eller unionsmedborgare som är den utfärdande medlemsstatens egna medborgare, om dessa familjemedlemmar lagligen är bosatta i en medlemsstat, utan att detta påverkar tillämpliga viseringskrav.

3 §. Definitioner. I paragrafen föreslås de centrala definitionerna i lagen. I paragrafen genomförs artikel 2 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling till den del det anses behövt att uttryckligen genomföra definitionerna i artikeln nationellt. För alla definitioner i direktivet finns det inte nationellt etablerade begrepp eller sådana begrepp som allmänt skulle användas i lagstiftningen.

I paragrafens 1 punkt föreslås en definition av begreppet medborgarskapsmedlemsstat. Med medborgarskapsmedlemsstat ska avses den EU-medlemsstat där personen uppger sig vara medborgare. Definitionen baserar sig på artikel 2.5 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling.

I 2 punkten föreslås en definition av begreppet arbetsdag. Med arbetsdag ska avses alla dagar utom veckoslut och allmänna helgdagar för den myndighet som är skyldig att agera. Definitionen baserar sig på artikel 2.6 i direktivet. Definitionen överensstämmer med rådets förordning

(EEG, Euratom) nr 1182/71 om regler för bestämning av perioder, datum och frister. Enligt artikel 2.1 i förordningen avses med allmänna helgdagar de dagar som är helgdagar i den medlemsstat eller i den institution inom gemenskaperna där en handling ska utföras. Enligt artikel 2.2 i förordningen avses med arbetsdagar alla dagar utom helgdagar, söndagar och lördagar.

Vid behandlingen av en provisorisk EU-resehandling ska med arbetsdag alltid avses arbetsdagarna i den medlemsstat där det ärende som gäller resehandlingen behandlas. Således kommer i regel flera än en EU-medlemsstats nationella bestämmelser om allmänna helgdagar att bli tillämpliga i det förfarande som gäller den provisoriska EU-resehandlingen.

I 3 punkten föreslås en definition av begreppet finsk beskickning. Med finsk beskickning ska i lagen avses i 9 § lagen om konsulära tjänster avsedda ambassader, legationer, generalkonsulat, konsulat, vicekonsulat och konsularagenturer. Definitionen föreslås i lagen av nationella skäl för tydlighetens skull. Avsikten är att den provisoriska EU-resehandlingen ska utfärdas av samma finska beskickningar som tillhandahåller konsulära tjänster för icke-företrädde unionsmedborgare i enlighet med direktivet om konsulärt skydd.

Den föreslagna paragrafens 4 punkt innehåller en definition av begreppet icke-företrädd unionsmedborgare. Med icke-företrädd unionsmedborgare ska avses en sådan medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen vars medborgarskapsmedlemsstat saknar permanent ambassad eller permanent konsulat i ett tredjeland eller en sådan ambassad eller ett sådant konsulat eller honorärkonsulat i ett tredjeland som i en viss situation faktiskt kan utfärda en resehandling för den berörda personen. Definitionen baserar sig på artikel 2.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling och motsvarar definitionen av en icke-företrädd medborgare i direktivet om konsulärt skydd. I regleringen föreslås för tydlighetens skull en specificering av typen av konsulära tjänster som ska tillhandahållas, så att det uttryckligen handlar om utfärdande av en resehandling.

2 kap. Provisorisk EU-resehandling

4 §. Styrkande av rätt att resa. I paragrafen föreslås av nationella skäl för tydlighetens skull en hänvisning till 2 § 1 mom. i passlagen (671/2006). En finsk medborgare ska i stället för med pass kunna styrka sin rätt att komma in i landet med en giltig provisorisk EU-resehandling som utfärdats av en myndighet i en annan EU-medlemsstat. I passlagen föreslås på motsvarande sätt en hänvisning till den föreslagna lagen om en provisorisk EU-resehandling.

5 §. Utfärdande av en provisorisk EU-resehandling. I paragrafen föreslås en bestämmelse om villkoren för utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling. I paragrafen genomförs artikel 3.1 och 3.2 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, samt artikel 7 i direktivet till den del som man vid genomförandet av direktivet utnyttjar det nationella handlingsutrymme som anges i artikel 7 (artikel 7.1 d i direktivet).

Dessutom föreslås av nationella skäl bestämmelser om den behöriga myndighet som ska svara för utfärdandet av den provisoriska EU-resehandlingen. I propositionen föreslås det att utrikesministeriet ska vara behörigt att fatta beslut om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling.

Enligt artikel 3.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling är den provisoriska EU-resehandlingen en resehandling som ska utfärdas av en medlemsstat till en icke-företrädd unionsmedborgare i ett tredjeland för en enkel resa till medborgarens medborgarskapsmedlemsstat eller bosättningsmedlemsstat, enligt medborgarens begäran eller, i undantagsfall, till en annan bestämmelseort. Enligt artikel 3.2 i direktivet ska EU-medlemsstaterna utfärda provisoriska EU-

resehandlingar till icke-företrädde medborgare i tredjeländer vars pass eller resehandlingar har förlorats, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom rimlig tid, i enlighet med det förfarande som anges i artikel 4 i direktivet.

I artikel 7 i direktivet ges medlemsstaterna nationellt handlingsutrymme på så sätt att en provisorisk EU-resehandling får utfärdas även för andra än icke-företrädde unionsmedborgare. Enligt artikel 7.1 d i direktivet får en medlemsstat, om sökandens pass eller resehandling har förlorats, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom rimlig tid, utfärda en provisorisk EU-resehandling till familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare men som medföljer unionsmedborgare som inte är företrädde i ett tredjeland eller sådana unionsmedborgare som är den utfärdande medlemsstatens egna medborgare, om dessa familjemedlemmar lagligen är bosatta i en medlemsstat, utan att detta påverkar tillämpliga viseringskrav.

I skäl 10 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling konstateras det att den bistående medlemsstaten, med beaktande av nationell rätt och praxis, bör kunna utfärda provisoriska EU-resehandlingar för familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare och som medföljer unionsmedborgare, om dessa familjemedlemmar lagligen är bosatta i en medlemsstat, med hänsyn till de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall.

I paragrafen föreslås det att utrikesministeriet ska vara behörig myndighet att utfärda provisoriska EU-resehandlingar. Bestämmelserna om villkoren för utfärdande av en provisorisk EU-resehandlingen föreslås motsvara bestämmelserna i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Ett villkor för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling ska vara att sökandens pass eller resedokument har förlorats, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom skälig tid. Bestämmelsen motsvarar artikel 3.2 i direktivet.

I skäl 4 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling konstateras det att en provisorisk EU-resehandling på begäran ska utfärdas till exempel för ett spädbarn som har fötts under resa eller i en situation där en persons handlingar är utgångna och inte enkelt kan ersättas av medborgarskapsmedlemsstatens behöriga myndighet.

I 1 mom. 1, 2 och 3 punkterna föreslås bestämmelser om de personer de personer för vilka utrikesministeriet efter ansökan ska kunna utfärda en provisorisk EU-resehandling, om de i lagen angivna villkoren för utfärdande uppfylls.

Enligt den föreslagna 1 mom. 1 punkten utfärdar utrikesministeriet efter ansökan en provisorisk EU-resehandling för en icke-företrädde unionsmedborgare. Enligt 1 mom. 2 punkten utfärdar utrikesministeriet efter ansökan en provisorisk EU-resehandling för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en icke-företrädde unionsmedborgare, om familjemedlemmen är lagligen bosatt i en EU-medlemsstat. Enligt 1 mom. 3 punkten utfärdar utrikesministeriet efter ansökan en provisorisk EU-resehandling för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare, om familjemedlemmen lagligen är bosatt i en EU-medlemsstat.

Bestämmelsen i 1 mom. 1 punkten grundar sig på tvingande bestämmelser i artikel 3.1 och 3.2 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. En provisorisk EU-resehandling ska enligt förslaget utfärdas för en icke-företrädde unionsmedborgare vars pass eller resedokument har förlorats, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom skälig tid. En situation där en provisorisk EU-resehandling inte kan erhållas inom skälig tid kan vara exempelvis när en provisorisk EU-resehandling söks för till exempel spädbarn som har fötts under resa eller där sökandens resedokument har gått ut och inte enkelt kan ersättas av medborgarskapsmedlemsstatens behöriga myndighet.

I 1 mom. 2 punkten föreslås inom ramen för det nationella handlingsutrymme som ges i artikel 7.1 d i direktivet om en provisorisk EU-resehandling att en provisorisk EU-resehandling ska få utfärdas för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare men lagligen bosatt i en EU-medlemsstat och som medföljer en icke-företrädd unionsmedborgare. I fråga om utnyttjandet av handlingsutrymmet i detta sammanhang har man tagit hänsyn till att de övriga EU-medlemsstaterna eventuellt kommer att utnyttja det nationella handlingsutrymme som direktivet medger så att de utfärdar provisoriska EU-resehandlingar även för familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare men lagligen bosatta i en EU-medlemsstat och som medföljer en person som är medborgare i den berörda medlemsstaten. När en sådan icke-företrädd unionsmedborgare och dennes medföljande familjemedlem vänder sig till en finsk beskickning bör det således i den nationella lagstiftningen finnas en på motsvarande sätt lagstadgad grund för att utfärda en provisorisk EU-resehandling, om den behöriga myndigheten i den icke-företrädda unionsmedborgarens medborgarmedlemsstat i samband med det samråd som anges i 8 § bekräftar familjemedlemmens identitet, nationalitet och lagliga bosättning, dvs. ger rätt att utfärda en provisorisk EU-resehandling för familjemedlemmen.

I 1 mom. 3 punkten föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet efter ansökan ska få utfärda en provisorisk EU-resehandling för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare, om familjemedlemmen lagligen är bosatt i en EU-medlemsstat. Den föreslagna regleringen grundar sig på det nationella handlingsutrymme som avses i artikel 7 d i direktivet och enligt vilket en medlemsstat får utfärda en provisorisk EU-resehandling också för familjemedlemmar som medföljer personer som är den utfärdande medlemsstatens egna medborgare, om dessa familjemedlemmar lagligen är bosatta i en medlemsstat. Ett villkor för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling ska således vara att den berörda familjemedlemmen har ett i utlänningslagen avsett giltigt uppehållstillstånd eller uppehållskort. Om en provisorisk EU-resehandling utfärdas för en resa till en annan EU-medlemsstat, ska ett villkor vara att familjemedlemmen lagligen är bosatt i den medlemsstaten. Vid en finsk beskickning kan en sådan situation föreligga exempelvis när en finsk medborgare som bor i en annan EU-medlemsstat och en familjemedlem som medföljer den finska medborgaren ansöker om en provisorisk EU-resehandling för familjemedlemmen hos den finska beskickningen för en resa till bosättningsmedlemsstaten.

Vem som betraktas som familjemedlem till en finsk medborgare ska bestämmas i enlighet med 37 eller 154 § i utlänningslagen.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att när en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling ska för utfärdandet dessutom krävas att familjemedlemmens identitet, nationalitet och lagliga bosättning i en EU-medlemsstat har bekräftats genom samråd med den behöriga myndigheten i den icke-företrädda unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat samt vid behov med den behöriga myndigheten i den EU-medlemsstat som utfärdat det tillstånd som berättigar till laglig vistelse.

Bestämmelserna i 2 mom. följer av direktivet om en provisorisk EU-resehandling, enligt vilket det för en familjemedlem som medföljer en icke-företrädd unionsmedborgare och som ansöker om en provisorisk EU-resehandling inte kan utfärdas en sådan resehandling utan samråd med den behöriga myndigheten i den icke-företrädda unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat eller vid behov med den behöriga myndigheten i familjemedlemmens bosättningsmedlemsstat. Att familjemedlemmen lagligen är bosatt i en EU-medlemsstat är ett villkor för utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling.

6 §. Provisorisk EU-resehandling för minderåriga. Bestämmelserna om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling minderåriga föreslås av nationella skäl och syftar till att förhindra situationer där utfärdande av en provisorisk EU-resehandling skulle göra det möjligt att mot en vårdnadshavares vilja föra bort ett barn från den stat där barnet är bosatt till en annan stat. Utfärdande av en provisorisk EU-resehandling för en minderårig ska i regel i enlighet med det föreslagna 1 mom. kräva samtliga vårdnadshavares samtycke. Enligt 1 mom. ska en provisorisk EU-resehandling kunna utfärdas för en minderårig person, om den minderåriges samtliga vårdnadshavare samtycker till det. Avsikten är att 1 mom. ska vara tillämpligt när en provisorisk EU-resehandling söks hos en annan EU-medlemsstats behöriga myndighet för en minderårig finsk medborgare. I en sådan situation ska utrikesministeriet ge den behöriga myndigheten i den andra EU-medlemsstaten rätt att utfärda den provisoriska EU-resehandlingen, om den minderåriga sökandens vårdnadshavare har gett sitt samtycke till att resehandlingen utfärdas. Dessutom ska 1 mom. tillämpas när en provisorisk EU-resehandling söks hos en finsk beskickning för en minderårig familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare. I det fallet ska utrikesministeriet i egenskap av behörig utfärdande myndighet utfärda den provisoriska EU-resehandlingen, om den minderåriga sökandens vårdnadshavare har gett sitt samtycke till att resehandlingen utfärdas.

I 2 mom. föreslås för tydlighetens skull en bestämmelse om att det i 1 mom. föreskrivna kravet på samtliga vårdnadshavarens samtycke inte ska gälla utfärdande av en provisorisk EU-resehandling för en icke-företrädd minderårig unionsmedborgare. Avsikten är att beslutet om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling för en icke-företrädd minderårig sökande ska fattas av den behöriga myndigheten i sökandens medborgarskapsmedlemsstat. Utrikesministeriet har således inte i detta sammanhang utrymme att pröva huruvida villkoren för utfärdande av en EU-provisorisk resehandling för en minderårig sökande uppfylls, utan det är de behöriga myndigheterna i sökandens medborgarskapsmedlemsstat som har prövningsrätt i fråga om utfärdandet av en provisorisk resehandling för en minderårig icke-företrädd unionsmedborgare. Särskilda bestämmelser om samråd med sökandens medborgarskapsmedlemsstat föreslås i 8 §.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse där det anges att om en minderårig har omhändertagits i Finland, fastställs den som för vårdnadshavarens talan i enlighet med 45 § i barnskyddslagen (417/2007).

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om en möjlighet att avvika från huvudregeln i 1 mom. i fråga om vårdnadshavarnas samtycke. Om en vårdnadshavare på grund av resa eller sjukdom eller annat motsvarande skäl inte kan ge sitt samtycke och om dröjsmål med avgörandet skulle medföra oskälig olägenhet för den minderåriga sökanden, ska vårdnadshavarens samtycke i ärendet inte vara nödvändigt. De föreslagna bestämmelserna överensstämmer med motsvarande bestämmelser i passlagen (671/2006) och lagen om identitetskort (663/2016) som gäller utfärdande av pass eller identitetskort med rätt att resa för minderåriga. Syftet med bestämmelsen är att göra det möjligt att utfärda en provisorisk EU-resehandling eller ge rätt att utfärda en sådan också i sådana situationer där barnets andra vårdnadshavare inte kan nås och det skulle medföra oskälig olägenhet för den minderåriga sökanden om rätt att utfärda en resehandling inte gavs eller en resehandling inte utfärdades.

I 5 mom. föreslås en bestämmelse där det anges att om en vårdnadshavare uttryckligen vägrat ge sitt samtycke, kan rätt att utfärda en provisorisk EU-resehandling ges och en provisorisk EU-resehandling utfärdas för en minderårig, om det klart skulle strida mot barnets bästa att inte utfärda en resehandling och om det kan anses uppenbart att barnet inte i strid med någon vårdnadshavarens samtycke annat än tillfälligt förs från sin bosättningsstat till en annan stat. Bestämmelserna motsvarar bestämmelserna i passlagen. Syftet med bestämmelsen är att förhindra att det på grund av meningsskiljaktigheter mellan barnets vårdnadshavare uppstår en med tanke på

barnet oskäligen situation där den ena vårdnadshavaren vägrar ge sitt samtycke uteslutande i syfte att orsaka olägenhet för den andra vårdnadshavaren eller barnet.

7 §. Ansökan om en provisorisk EU-resehandling. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att i ansökan ska lämnas uppgifter om sökandens efternamn, förnamn, nationalitet, födelsedatum och kön.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de handlingar som ska fogas till ansökan. Till ansökan ska fogas ett fotografi av sökanden där sökanden utan svårighet kan kännas igen. Fotografiet ska vara förenligt med standarder som fastställs i del 3 av Icaos dokument 9303. Dessutom ska till ansökan fogas en kopia av sökandens varje identitetshandling som är tillgänglig och som finns till hands. Enligt artikel 4.2 c i direktivet om en provisorisk EU-resehandling är identitetshandlingar bland annat identitetskort eller körkort, den ersatta handlingens typ och nummer samt sökandens personnummer eller socialförsäkringsnummer. I det föreslagna 2 mom. genomförs artikel 4.2 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling till den del som där föreskrivs om den information som den bistående medlemsstaten ska lämna till myndigheterna i sökandens medborgarmedlemsstat. Bestämmelser om utlämnande av personuppgifter om sökanden till medborgarskapsmedlemsstaten föreslås i 19 §.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om att sökanden personligen ska infinna sig vid beskickningen för kontroll av identiteten. Den finska beskickningen ska kontrollera sökandens identitet med hjälp av sökandens fotografi och de handlingar som styrker sökandens identitet.

Det föreslås att det nationella handlingsutrymmet utnyttjas i de föreslagna bestämmelserna så att det inte ska tas en ansiktsbild av sökanden vid den finska beskickningen, utan ett fotografi som överensstämmer med de standarder som fastställs i del 3 av Icaos dokument 9303 ska fogas till ansökan. En redogörelse för utnyttjandet av det nationella handlingsutrymmet finns i avsnitt 5.1 Alternativa handlingsvägar och deras konsekvenser.

8 §. Samråd. I paragrafen genomförs artiklarna 4.1 och 4.5 samt artikel 7.2 b i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I artikel 4.1 anges det att när en medlemsstat mottar en ansökan om en provisorisk EU-resehandling ska den så snart som möjligt och senast inom två arbetsdagar från det mottagandet av ansökan samråda med den behöriga myndigheten i sökandens medborgarskapsmedlemsstat för att bekräfta sökandens medborgarskap och identitet.

I skäl 5 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling konstateras det att det är nödvändigt att inrätta ett förenklat förfarande för samarbete och samordning mellan den bistående medlemsstaten och den icke-företrädda unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat. Medlemsstaterna bör säkerställa att samråd genomförs så snart som möjligt, vanligtvis inom några få arbetsdagar.

Enligt artikel 4.5 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling får medlemsstaterna i motiverade fall överskrida den tidsfrist som anges artikel 4.1. Enligt direktivet bör den bistående medlemsstaten endast i extremt brådskande fall få utfärda provisoriska EU-resehandlingar utan föregående samråd med medborgarskapsmedlemsstaten. Innan medlemsstaterna gör detta bör de normalt sett ha uttömt alla tillgängliga medel för kommunikation med medborgarskapsmedlemsstaten. Till exempel bör medlemsstaterna först försöka översända delar av den relevanta informationen, såsom sökandens namn, nationalitet och födelsedatum. I artikel 7.2 b i direktivet föreskrivs det om samråd till den del som gäller en medföljande familjemedlem. Samrådet ska i det fallet föras med medborgarskapsmedlemsstaten för den unionsmedborgare som familjemedlemmen medföljer och vid behov med den medlemsstat där familjemedlemmen är bosatt,

dvs. den behöriga myndigheten i den EU-medlemsstat som har beviljat familjemedlemmen tillstånd till laglig vistelse. Med avvikelse från artikel 4.6 ska en provisorisk EU-resehandling inte utfärdas för familjemedlemmen förrän den medföljande unionsmedlemmens medborgarskapsmedlemsstat och vid behov den behöriga myndigheten i den EU-medlemsstat som har beviljat tillståndet till laglig vistelse har hörts.

I artikel 4.4 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling sägs det att om medborgarskapsmedlemsstaten invänder mot utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling till en av dess medborgare ska den provisoriska EU-resehandlingen inte utfärdas och medborgarskapsmedlemsstaten ska ta på sig ansvaret för att tillhandahålla konsulärt skydd till sin medborgare i enlighet med sina rättsliga förpliktelser och praxis. Den bistående medlemsstaten ska i nära samråd med medborgarskapsmedlemsstaten informera sökanden om detta.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet eller en finsk beskickning ska samråda med den behöriga myndigheten i medborgarskapsmedlemsstaten för en icke-företrädd unionsmedborgare för att bekräfta sökandens identitet och medborgarskap. Utrikesministeriet eller den finska beskickningen ska utan dröjsmål och senast inom två arbetsdagar från mottagandet av en ansökan om en provisorisk EU-resehandling samråda med den behöriga myndigheten i sökandens medborgarskapsmedlemsstat. Enligt förslaget ska utrikesministeriet eller den finska beskickningen av grundad anledning få överskrida den föreskrivna tidsfristen på två arbetsdagar. Enligt propositionen ska både utrikesministeriet och den finska beskickningen ha behörighet att genomföra samrådet. I regel ska emellertid utrikesministeriet ordna samrådet. I praktiken har i synnerhet i brådskande fall också finska beskickningar genomfört samråd med den andra EU-medlemsstatens behöriga myndighet. Den föreslagna regleringen om att både utrikesministeriet och den finska beskickningen ska kunna samråda med den andra EU-medlemsstatens behöriga myndighet grundar sig på det samrådsförfarande som redan nu iakttas och skulle möjliggöra ett flexibelt förfarande i synnerhet i brådskande situationer. I praktiken genomförs samråden per e-post.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om samråd när en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling. Med anledning av ansökan ska utrikesministeriet eller beskickningen då samråda med den behöriga myndigheten i medborgarskapsmedlemsstaten för den icke-företrädda unionsmedborgare som familjemedlemmen medföljer, och vid behov samråda med den medlemsstat där familjemedlemmen är bosatt, dvs. med den behöriga myndigheten i den EU-medlemsstat som har beviljat familjemedlemmen tillstånd till laglig vistelse. I det föreslagna momentet genomförs första meningen i artikel 7.2 b i direktivet om en provisorisk EU-resehandling.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om att i det fall att myndigheten i den icke-företrädda unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat invänder mot utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling ska den inte utfärdas. Innan beslut om avslag meddelas ska utrikesministeriet eller den finska beskickningen underrätta sökanden om saken och samråda med den behöriga myndigheten i sökandens medborgarskapsmedlemsstat. I momentet genomförs artikel 4.4 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, där det sägs att om medborgarskapsmedlemsstaten invänder mot utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling till en av dess medborgare ska den informera den bistående medlemsstaten. I ett sådant fall ska den provisoriska EU-resehandlingen inte utfärdas och medborgarskapsmedlemsstaten ska ta på sig ansvaret för att tillhandahålla konsulärt skydd till sin medborgare i enlighet med sina rättsliga förpliktelser och praxis. Den bistående medlemsstaten ska i samråd med medborgarskapsmedlemsstaten informera sökanden om detta.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om en möjlighet att inte samråda med medborgarskapsmedlemsstatens behöriga myndighet. I momentet genomförs artikel 4.6 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Enligt artikel 4.6 i direktivet får en EU-medlemsstat i extremt brådskande fall utfärda en provisorisk EU-resehandling utan föregående samråd med medborgarskapsmedlemsstaten. Innan dess bör EU-medlemsstaten ha uttömt alla tillgängliga medel för kommunikation med den behöriga myndigheten i medborgarskapsmedlemsstaten för den icke-företrädde unionsmedborgaren. Den bistående medlemsstaten ska så snart som möjligt underrätta den behöriga myndigheten i medborgarskapsmedlemsstaten för den icke-företrädde unionsmedborgaren om att en provisorisk EU-resehandling har utfärdats och om identiteten på den person för vilken EU-resehandlingen utfärdades. Denna underrättelse ska innehålla alla uppgifter som fördes in i den provisoriska EU-resehandlingen. Möjligheten att låta bli att genomföra samråd ska gälla endast situationer där sökanden är en icke-företrädde unionsmedborgare. När däremot en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädde unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling ska samråd alltid genomföras, så att man kan klarlägga familjemedlemmens identitet, nationalitet och lagliga vistelse.

9 §. Beslut om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet ska fatta beslutet om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling och den finska beskickningen ska överlämna den provisoriska EU-resehandlingen till sökanden utan dröjsmål och senast två arbetsdagar från det att den behöriga myndigheten i den icke-företrädde unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat har bekräftat den icke-företrädde unionsmedborgarens identitet och medborgarskap eller, i fråga om en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en icke-företrädde unionsmedborgare, familjemedlemmens identitet, nationalitet och lagliga bosättning i en EU-medlemsstat. Enligt förslaget får tidsfristen överskridas av grundad anledning. För att den provisoriska EU-resehandlingen ska lämnas ut förutsätts det enligt förslaget att sökanden personligen besöker den finska beskickningen. I paragrafen genomförs artikel 4.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling till den del där föreskrivs om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling, samt artikel 4.5 i direktivet. Enligt artikel 4.3 ska en provisorisk EU-resehandling utfärdas för en sökande så snart som möjligt och senast tre arbetsdagar efter det att sökandens medborgarskapsmedlemsstat har bekräftat sökandens identitet och medborgarskap. Detta innebär att också ett beslut i ärendet ska fattas inom motsvarande tidsfrist. Enligt artikel 4.5 i direktivet får medlemsstaterna i motiverade fall överskrida den fastställda tidsfristen.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att den finska beskickningen ska skriva ut det enhetliga klistermärket för den provisoriska EU-resehandlingen, i paragrafen på svenska kallat det enhetliga EU ETD-klistermärket, och foga det till det enhetliga formuläret för den provisoriska EU-resehandlingen, i paragrafen på svenska kallat det enhetliga EU ETD-formuläret, i enlighet med bilaga I till direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Avsikten är att en provisorisk EU-resehandling ska få fyllas i manuellt endast i undantagsfall om det föreligger teknisk force majeure, när det inte är möjligt att utfärda ett med hjälp av en skrivare ifyllt enhetligt EU ETD-klistermärke inom rimligt tid. I sådana fall ska fotografiet ha ytterligare skydd mot utbyte av fotografi.

I 2 mom. genomförs artikel 8.5 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling enligt vilken alla uppgifter på det enhetliga EU ETD-klistermärket, inklusive ansiktetsbild, ska vara tryckta. I skäl 13 till direktivet konstateras det att det enhetliga EU ETD-klistermärket bör fyllas i på den bistående medlemsstatens ambassad eller konsulat genom att använda samma skrivare som används för viseringar. I momentet genomförs dessutom artikel 8.7 i direktivet och punkt 3 i bilaga I till direktivet, där det anges att klistermärket ska fästas på det enhetliga formuläret.

I 3 mom. föreslås av nationella skäl dessutom en bestämmelse om att om en provisorisk EU-resehandling utfärdas i enlighet med ansökan ska sökanden inte ges något separat förvaltningsbeslut. Om en provisorisk EU-resehandling utfärdas i de fall som avses i 6 § 2 eller 3 mom. utan samtliga vårdnadshavares samtycke eller om en resehandling utfärdas med avvikelse från ansökan ska sökanden utöver den provisoriska EU-resehandlingen ges

ett separat förvaltningsbeslut. En provisorisk EU-resehandling som utfärdats i enlighet med ansökan är ett förvaltningsbeslut som ger en specifik rätt. Därför är det inte nödvändigt att utarbeta ett separat förvaltningsbeslut, eftersom bestämmelserna i 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003) som gäller ett besluts innehåll, form och motivering blir beaktade i innehållet i den provisoriska EU-resehandlingen.

I 4 mom. föreslås det av nationella skäl en hänvisning till att bestämmelser om de finska beskickningar som ska sköta uppgifter enligt den föreslagna lagen finns i 9 § i lagen om konsulära tjänster och i en förordning som utfärdats med stöd av den. Frågan om huruvida en uppgift som gäller en provisorisk EU-resehandling hör till en finsk beskicknings behörighet ska bestämmas enligt den föreslagna lagen, medan närmare bestämmelser om tillhandahållande av tjänster vid en finsk beskickning finns i 9 § i lagen om konsulära tjänster och i en förordning som utfärdats med stöd av den. Hänvisningen till bestämmelserna om den behöriga beskickningen i lagen om konsulära tjänster ska gälla uppgifter som enligt den föreslagna lagen ankommer på en beskickning.

10 §. Giltighetstiden för en provisorisk EU-resehandling. I paragrafen föreslås bestämmelser om giltighetstiden för en provisorisk EU-resehandling. I paragrafen genomförs artikel 6 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att en provisorisk EU-resehandling utfärdas för den tidsperiod som krävs för att slutföra den resa som den utfärdades för, med en tilläggsfrist på två dagar. Enligt artikel 6 i direktivet ska en provisorisk EU-resehandling vara giltig under den tidsperiod som krävs för att slutföra den resa som den utfärdades för. Vid beräkningen av denna tidsperiod ska hänsyn tas till nödvändiga övernattningar och till den tid som behövs för anslutningar. Enligt artikeln ska giltighetstiden omfatta en tilläggsfrist på två dagar. Med de dagar som läggs till giltighetstiden ska avses de dagar som följer efter det faktiska avslutandet av resan. Med de ytterligare dagarna ska inte avses i 3 § 1 mom. 2 punkten avsedda arbetsdagar.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att giltighetstiden för en provisorisk EU-resehandling endast i undantagsfall får vara längre än 15 kalenderdagar. Som kalenderdagar ska räknas de faktiska kalenderdagarna. Med kalenderdag ska inte avses en i 3 § 1 mom. 2 punkten definierad arbetsdag.

Enligt skäl 8 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling bör en provisorisk EU resehandling, i överensstämmelse med dess syfte som en resehandling för en enda resa, vara giltig under den period som krävs för att göra denna resa. Mot bakgrund av det moderna resandets möjligheter och färdhastigheter bör giltighetstiden för en provisorisk EU-resehandling endast i undantagsfall vara längre än 15 kalenderdagar.

11 §. Enhetlig utformning av provisoriska EU-resehandlingar. I den föreslagna paragrafen föreskrivs det om enhetlig utformning av provisoriska EU-resehandlingar. I paragrafen genomförs artikel 8 i direktivet.

Enligt artikel 8.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ska den provisoriska EU-resehandlingen bestå av ett enhetligt EU ETD-formulär och ett enhetligt EU ETD-klistermärke. Det formuläret och det klistermärket ska vara förenliga med de specifikationer som anges i bilagorna

I och II och de ytterligare tekniska specifikationer som fastställs i enlighet med artikel 9. I punkt två i bilaga II till direktivet konstateras det att det enhetliga EU ETD-klistermärket ska innehålla säkerhetsdetaljer som säkerställer tillräckligt skydd mot förfalskning av en provisorisk EU-resehandling.

Enligt artikel 8.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 11 med avseende på ändring av bilagorna I och II samt hänvisningarna till de standarder som fastställs i Icaos dokument 9303 med anledning av den tekniska utvecklingen.

I 1 mom. föreslås i enlighet med direktivet en bestämmelse om att den provisoriska EU-resehandlingen består av det enhetliga EU ETD-formuläret och det enhetliga EU ETD-klistermärket.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att det enhetliga EU ETD-formuläret och det enhetliga EU ETD-klistermärket ska vara förenliga med de tekniska specifikationer som anges i bilagorna I och II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling och de ytterligare tekniska specifikationer som fastställs i Europeiska kommissionens genomförandeakter och delegerade akter.

I bilaga I till direktivet om en provisorisk EU-resehandling anges specifikationerna för det enhetliga EU ETD-formuläret. Enligt bilaga I till direktivet ska det enhetliga EU ETD-formuläret ha en tredelad utformning. När det är vikt ska formulärets storlek följa ISO/IEC 7810 ID-3 standarden. I bilaga I fastställs dessutom innehållet på sidorna i det enhetliga formuläret. Sidan ett är ett försättsblad, som ska innehålla orden "EUROPEAN UNION" på unionens samtliga officiella språk, och orden "EMERGENCY TRAVEL DOCUMENT" och "TITRE DE VOYAGE PROVISOIRE". Det ska också vara försett med tolv guldstjärnor i en cirkel. Sidan två innehåller det enhetliga klistermärket. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska fästas på ett säkert sätt på den andra sidan i det enhetliga EU ETD-formuläret på ett sådant sätt att det inte lätt kan tas bort. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska placeras så att det ligger i linje med sidans kant och fästs så nära den som möjligt. Det enhetliga EU ETD-klistermärkets maskinläsbara fält ska placeras så att det ligger i linje med sidans ytterkant. De utfärdande myndigheternas stämpel ska placeras på det enhetliga EU ETD-klistermärket på ett sådant sätt att den går in på sidan. Sidorna tre och fyra ska innehålla översättningar av "Emergency Travel Document" och det enhetliga EU ETD-klistermärkets rubriker på alla officiella EU-språk utom engelska och franska. Följande text ska också anges:

"This EU Emergency Travel Document is a travel document issued by a Member State of the European Union for a single journey to the holder's Member State of nationality or residence or, exceptionally, to another destination. Authorities of non-EU countries are hereby requested to allow the holder to pass freely without hindrance.

Le présent titre de voyage provisoire de l'UE est un titre de voyage délivré par un État membre de l'Union européenne aux fins d'un trajet unique vers l'État membre de nationalité ou de résidence du détenteur, ou, à titre exceptionnel, vers une autre destination. Les autorités des pays tiers sont priées d'autoriser le détenteur du titre de voyage provisoire à circuler sans entraves."

Sidorna fem och sex i det enhetliga formuläret är reserverade för viseringar och in- och utresestämplar. Dessutom ska det sju-siffriga numret på det enhetliga EU ETD-formuläret vara tryckt på det enhetliga formuläret.

I bilaga II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling anges specifikationerna för det enhetliga EU ETD-klistermärket. Enligt punkt 1 i bilaga II till direktivet ska det enhetliga EU

ETD-klistermärket innehålla en ansiktsbild av innehavaren, som har tryckts enligt höga säkerhetskrav, utom när ett fotografi används i enlighet med artikel 8.5. Ansiktsbilden eller fotografiet ska vara den bild som används för de syften som anges i artikel 4.2. Fotografiet ska vara förenligt med standarder som fastställs i del 3 av Icaos dokument 9303. Enligt artikel 4.2 ska det enhetliga EU ETD-klistermärket innehålla säkerhetsdetaljer som säkerställer tillräckligt skydd mot förfälskningar med beaktande av framför allt de säkerhetsdetaljer som används för den enhetliga utformningen av viseringar. Enligt punkt 3 i bilaga I till direktivet ska samma säkerhetsdetaljer användas för alla medlemsstater. Enligt punkt 4 i bilaga II ska följande anges på det enhetliga EU ETD-klistermärket: a) förkortningen "EU ETD/TVP UE", b) orden "European Union/Union européenne", c) trebokstavskoden "EUE" enligt Icaos dokument 9303. Enligt punkt 5 i bilaga II ska det enhetliga EU ETD-klistermärket innehålla dess sju-siffriga nummer placerat horisontellt, förtryckt i svart. Ett särskilt typsnitt ska användas. Detta nummer ska föregås av landskoden på två bokstäver för den utfärdande medlemsstaten i enlighet med Icaos dokument 9303. Den kan antingen vara förtryckt eller läggas till när det enhetliga EU ETD-klistermärket fylls i.

I punkt 6 i bilaga II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling fastställs de fält på klistermärket som ska fyllas i med de uppgifter som avses i 13 §. Dessutom ska det enhetliga EU ETD-klistermärket enligt punkt 9 i bilaga II innehålla ett fält för "anmärkningar" som ska användas av den utfärdande myndigheten för att ange övriga nödvändiga uppgifter, t.ex. typen av och numret på den handling som ersatts. Dessutom fastställs i bilaga II hur datumen ska skrivas och det föreskrivs om maskinläsbar information på det enhetliga klistermärket.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om att närmare bestämmelser om de krav som i bilaga I och II i direktivet om en provisorisk EU-resehandling ställs på de tekniska specifikationerna för det enhetliga EU ETD-formuläret och enhetliga EU ETD-klistermärket ska utfärdas genom förordning av utrikesministeriet. Avsikten är att de tekniska krav på den provisoriska EU-resehandlingen som anges i bilagorna I och II till direktivet ska sättas i kraft nationellt genom förordning.

12 §. Framställning och beställning av en provisorisk EU-resehandling. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet ska svara för att den finska beskickningen överlämnar den provisoriska EU-resehandlingen med användning av det enhetliga EU ETD-formuläret och klistermärket.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet ska beställa de enhetliga EU ETD-formulären och enhetliga EU ETD-klistermärkena av en aktör som har den tekniska, ekonomiska och operativa kapacitet som krävs för att uppdraget ska kunna skötas på behörigt sätt. Enligt förslaget ska utrikesministeriet med den aktören avtala om kraven på den provisoriska EU-resehandlingens kvalitet och om andra omständigheter som är av betydelse för att uppdraget ska kunna skötas på behörigt sätt, med beaktande av de krav på en provisorisk EU-resehandling som ställs i Europeiska kommissionens tekniska specifikationer.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet ska meddela Europeiska kommissionen och de andra medlemsstaterna namnet på den aktör som framställer dess enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken samt informera dem om aktören byts ut.

I paragrafen genomförs artikel 10 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Enligt artikel 10.1 ska varje medlemsstat utse ett organ som ansvarar för att framställa enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken. Enligt direktivet får samma organ utses av flera eller alla medlemsstater. Enligt artikel 10.2 ska varje medlemsstat informera kommissionen och de andra medlemsstaterna om namnet på det organ som framställer dess enhetliga EU ETD-

formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken. Om en medlemsstat ändrar det utsedda organet, ska den underrätta kommissionen och de andra medlemsstaterna om detta.

Utrikesministeriet åläggs således en skyldighet att svara för att de provisoriska resehandlingar som utfärdas av Finland är av den kvalitet som förutsätts i direktivet om en provisorisk EU-resehandling och Europeiska kommissionens kompletterande tekniska specifikationer. För att fullgöra denna uppgift ska ministeriet beställa formulären och klistermärkena av en aktör som kan leverera sådana formulär och klistermärken som överensstämmer med kraven i direktivet och kommissionens kompletterande tekniska specifikationer. Uppgiften att framställa de enhetliga formulären och klistermärken är en bistående, teknisk uppgift. I framställningsfasen registreras det inga personuppgifter om sökanden i dokumenten. Det rör sig om framställning och beställning av så kallade blankoformulär och -klistermärken.

I paragrafen föreslås bestämmelser om de krav som ställs på den som framställer de enhetliga formulären och klistermärkena. Enligt förslaget ska utrikesministeriet beställa de enhetliga EU ETD-formulären och enhetliga EU ETD-klistermärkena av en aktör som har den tekniska, ekonomiska och operativa kapacitet som krävs för att uppdraget ska kunna skötas på behörigt sätt. I samband med att de enhetliga EU ETD-formulären och klistermärkena beställs ska det säkerställas att den tillverkare av vilken formulären och klistermärkena beställs har den kapacitet som krävs för att uppgiften ska kunna skötas på behörigt sätt.

I paragrafen föreslås också bestämmelser om innehållet i den beställning som görs hos aktören. Enligt förslaget ska utrikesministeriet med aktören avtala om kraven på den provisoriska EU-resehandlingens kvalitet och om andra omständigheter som är av relevans för att uppdraget ska kunna skötas på behörigt sätt, med beaktande av de krav på en provisorisk EU-resehandling som ställs i Europeiska kommissionens tekniska specifikationer.

Under beredningen av propositionen har man i den underarbetsgrupp vid Europeiska kommissionen som behandlat frågan om den provisoriska EU-resehandlingen utsett den italienska myndigheten Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato (IPZS) att vara det organ som i enlighet med direktivet om en provisorisk EU-resehandling på ett centraliserat sätt ska framställa de enhetliga EU ETD-formulären och klistermärkena för de EU-medlemsstater som vill beställa dem centraliserat.

13 §. Innehållet i det enhetliga EU ETD-klistermärket. I paragrafen föreslås bestämmelser om uppgifterna i det enhetliga EU ETD-klistermärket. I paragrafen genomförs delvis artikel 8 och bilaga II i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Genomförandet gäller specificeringen av de uppgifter som ska finnas på det enhetliga EU ETD-klistermärket. Enligt artikel 8.5 ska alla uppgifter på det enhetliga EU ETD-klistermärket, inklusive ansiktsbilden, vara tryckta. Inga manuella ändringar får göras på ett tryckt enhetligt EU ETD-klistermärke. De uppgifter som anges på klistermärket ska enligt förslaget sparas i utrikesförvaltningens ärendehanteringssystem (AHA), varifrån de skrivs ut på klistermärket vid beskickningen.

I 1 mom. föreslås en specifikation av de uppgifter som ska finnas på det enhetliga EU ETD-klistermärket. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska i fråga om innehavaren av den provisoriska EU-resehandlingen innehålla personens efternamn, förnamn, nationalitet, födelsedatum och kön. Av den provisoriska EU-resehandlingen ska dessutom framgå den dag resehandlingen utfärdades och sista giltighetsdag, den medlemsstat som utfärdat resehandlingen och den ort där den utfärdande myndigheten i den medlemsstaten är belägen, bestämmelseland och eventuellt transitland för vilka resehandlingen utfärdas samt numret på det enhetliga EU ETD-formuläret.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att till det enhetliga EU ETD-klistermärket dessutom ska fogas ett fotografi av innehavaren av resehandlingen som denne har lämnat in i samband med ansökan. Fotografiet ska vara förenligt med standarder som fastställs i del 3 av Icaos dokument 9303.

I 1 och 2 mom. genomförs punkt 6 i bilaga II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling, där det ges en förteckning över de uppgifter som ska fyllas i fälten på det enhetliga EU ETD-klistermärket och om det fotografi som ska fogas till resehandlingen. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska innehålla relevant maskinläsbar information i enlighet med Icaos dokument 9303 för att underlätta kontroller vid de yttre gränserna.

I 3 mom. föreslås vidare en bestämmelse om att inga ändringar får göras på ett enhetligt EU ETD-klistermärke efter det att klistermärket har fyllts i vid den finska beskickningen, dvs. skrivits ut med samma skrivare som används för viseringar, eller uppgifterna fyllts i manuellt. I det föreslagna momentet genomförs bestämmelserna i artikel 8.5 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling enligt vilka inga manuella ändringar får göras på ett tryckt eller manuellt ifyllt enhetligt EU ETD-klistermärke.

14 §. Befogenheter som gäller den provisoriska EU-resehandlingens säkerhetsdetaljer. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet ska svara för att de provisoriska EU-resehandlingar som finska beskickningar lämnar ut innehåller de säkerhetsdetaljer som föreskrivs i den föreslagna lagen och i Europeiska kommissionens genomförandebeslut. En sådan bestämmelse om behörighet föreskrivs inte i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, utan det rör sig om nationell ytterligare reglering som gäller den behöriga myndigheten.

Utrikesministeriet har i praktiken svarat för att formkraven på de provisoriska EU-resehandlingar uppfylls i överensstämmelse med EU-lagstiftningen och har därigenom svarat för det nationella genomförandet av EU-lagstiftningen när det gäller provisoriska EU-resehandlingar. I samband med det nationella genomförandet av direktivet om en provisorisk EU-resehandling har det blivit aktuellt att föreskriva om utrikesministeriets uppgift också till denna del.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att en provisorisk EU-resehandling får förses med ett digitalt sigill i syfte att säkerställa autenticiteten och integriteten för uppgifterna i resehandlingen. Införandet av ett digitalt sigill kommer att bli obligatoriskt efter det att kommissionen har antagit ett genomförandebeslut i ärendet med stöd av artikel 9 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling.

I 2 mom. föreslås vidare bestämmelser om den myndighet som ska skapa ett certifikat för det digitala sigillet och producera den tjänst för underskrift som behövs vid användningen av certifikatet. Enligt förslaget ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata skapa ett certifikat för säkerställande av autenticiteten och integriteten för de uppgifter som lagras i en provisorisk EU-resehandlingens digitala sigill. Dessutom kommer Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att producera den tjänst för underskrift som behövs vid användning av certifikatet. Under den tid som regeringspropositionen har beretts har Europeiska kommissionen ännu inte meddelat något genomförandebeslut i ärendet med stöd av artikel 9 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Det digitala sigillet kommer att införas genom kommissionens genomförandebeslut.

I skäl 12 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling konstateras det att den provisoriska EU-resehandlingen bör innehålla alla nödvändiga uppgifter och uppfylla höga tekniska standarder, särskilt i fråga om skyddsåtgärder mot hel- och delförfalskning. I skäl 13 i ingressen till direktivet konstateras det att det enhetliga EU ETD-klistermärket bör utformas

enligt den enhetliga utformning av viseringar som fastställs i rådets förordning (EG) nr 1683/95 om en enhetlig utformning av visumhandlingar och bör innehålla liknande säkerhetsdetaljer, inklusive ett maskinläsbart fält. Under den tid som regeringspropositionen har beretts har kommissionen konstaterat att medlemsstaterna bör kunna införa ett digitalt sigill på ett flexibelt sätt efter det att kommissionen har fattat ett genomförandebeslut i ärendet. Därför har det vid beredningen ansetts vara ändamålsenligt att i samband med det nationella genomförandet av direktivet föreskriva om befogenheterna i anslutning till det digitala sigillet.

3 kap. Behandling av personuppgifter

15 §. Ändamålet med behandlingen av personuppgifter. I paragrafen föreslås bestämmelser om ändamålet med behandlingen av personuppgifter i de förfaranden och det beslutsfattande som gäller provisoriska EU-resehandlingar. Utrikesministeriet och finska beskickningar ska få behandla i lagförslaget avsedda personuppgifter, om det behövs för att i enlighet med förfarandet i den föreslagna lagen verifiera identiteten för en person som ansöker om en provisorisk EU-resehandling, för att skriva ut det enhetliga EU ETD-klistermärket vid den finska beskickningen och för att underlätta sökandens resa.

I paragrafen genomförs bestämmelsen i artikel 15.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling enligt vilken personuppgifter som behandlas för tillämpning av direktivet, inbegripet en ansiktsbild eller ett fotografi av sökanden i enlighet med artikel 4.2 i direktivet, endast får användas för att kontrollera sökandens identitet i enlighet med det förfarande som anges i artikel 4 i direktivet, trycka det enhetliga EU ETD-klistermärket och underlätta sökandens resa. Den bistående medlemsstaten och medborgarskapsmedlemsstaten ska säkerställa lämpligt skydd av personuppgifter. Behandlingen av en provisorisk EU-resehandling innefattar sådan behandling av personuppgifter som omfattas av tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen. Enligt artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål.

I propositionen har man bedömt räckvidden av det nationella handlingsutrymmet. I artikel 6 i dataskyddsförordningen fastställs villkoren för laglig behandling av personuppgifter. Enligt artiklarna 6.2 och 6.3 är det möjligt att nationellt införa bestämmelser om behandling av personuppgifter som kompletterar dataskyddsförordningen. Ett villkor enligt förordningen är att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c). Utrikesministeriet och de finska beskickningarna behandlar personuppgifter för skötseln av sina lagstadgade uppgifter enligt den föreslagna lagen. Av dataskyddsförordningen kan i sig härledas en allmän förpliktelse som avser krav på ändamålsbegränsning. De föreslagna bestämmelserna om ändamålet med behandlingen av personuppgifter följer av direktivet, där ändamålet har specificerats till att avse behandlingen av en provisorisk EU-resehandling. Med stöd av det som sägs ovan kan de föreslagna bestämmelserna anses höra till området för tillåten nationell reglering så som det villkoras i artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Den rättsliga grunden för behandlingen av personuppgifter vid behandlingen av ett ärende som gäller en provisorisk EU-resehandling ska vara artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen av personuppgifter är laglig om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Bestämmelserna om behandling av personuppgifter har i enlighet med proportionalitetsprincipen begränsats till sådana särskilda bestämmelser som krävs för genomförandet av direktivet.

Ansökningar om provisoriska EU-resehandlingar kommer på det sätt som anges i lagförslaget att behandlas både vid finska beskickningar och vid utrikesministeriet.

16 §. Riktigheten av uppgifterna i en provisorisk EU-resehandling. I paragrafen föreslås en bestämmelse om utrikesministeriets ansvar för att uppgifterna i en provisorisk EU-resehandling är korrekta. I egenskap av utfärdande myndighet ska utrikesministeriet svara för att uppgifterna i en provisorisk EU-resehandling stämmer överens med ansökan. Uppgifterna om sökanden i den maskinläsbara delen ska stämma överens med motsvarande visuellt synliga uppgifter på den provisoriska EU-resehandlingen. Bestämmelserna i momentet föreslås av nationella skäl. Eftersom de uppgifter som följer av EU-lagstiftningen inte kan medföra en överföring av behörigheten till de nationella myndigheterna föreslås det uttryckliga bestämmelser om utrikesministeriets uppgift att svara för uppgifternas riktighet. Genom momentet införs delvis också artikel 15.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling till den del som där föreskrivs om att medlemsstaten ska säkerställa lämpligt skydd av personuppgifter. Skydd av personuppgifter kan bedömas även innebära att uppgifterna ska vara korrekta.

17 §. Tillgodoseende av rätten för en innehavare av en provisorisk EU-resehandling att få tillgång till sina egna uppgifter. Bestämmelserna i paragrafen följer av direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I artikel 15.2 i direktivet anges det att utan att det påverkar tillämpningen av dataskyddsförordningen ska en sökande till vilken en provisorisk EU-resehandling utfärdas ha rätt att kontrollera de personuppgifter som finns i den provisoriska EU-resehandlingen och, när så är lämpligt, begära att ändringar ska göras genom att en ny handling utfärdas. Artikel 15.2 handlar om det förfarande enligt vilket innehavaren av en provisorisk EU-resehandling har rätt att kontrollera resehandlingen och få den korrigerad om där finns fel samt att vid behov få en ny resehandling. Bestämmelserna i artikel 15.2 i direktivet om rätten att kontrollera resehandlingens riktighet och vid behov få en ny resehandling begränsar inte tillämpningen av dataskyddsförordningen. Artikel 15 i dataskyddsförordningen och rättigheterna enligt artikel 15.2 i direktivet är således parallella.

Enligt artikel 15 i dataskyddsförordningen har den registrerade rätt att av den personuppgiftsansvarige få bekräftelse på huruvida personuppgifter som rör honom eller henne håller på att behandlas eller att de inte behandlas och, om personuppgifter behandlas, rätt att få tillgång till uppgifterna. I dataskyddslagen hänvisas det i fråga om denna den registrerades rätt att få tillgång till sina uppgifter till den registrerades rätt att få tillgång till de uppgifter som samlats in om honom eller henne. I artikel 16 i dataskyddsförordningen finns bestämmelser om rätt till rättelse av personuppgifter.

I artikel 15 i dataskyddsförordningen föreskrivs det inte uttryckligen om sätten att förverkliga rätten till insyn, men uppgifterna ska enligt artikeln tillhandahållas i ett elektroniskt format som är allmänt använt, om den registrerade gör begäran i elektronisk form och inte begär något annat.

När en registrerad gör gällande sin rätt att få tillgång till sina egna uppgifter ska personens privatliv ska skyddas genom att man försäkras sig om identiteten för den som tar emot personuppgifterna. De personuppgifter som personen får tillgång till när den utövar sin rätt är oftast sekretessbelagda uppgifter. Därför måste man försäkra sig om att den person till vilken uppgifterna lämnas ut de facto är den person som personuppgifterna avser.

Enligt skäl 63 i ingressen till dataskyddsförordningen bör den registrerade ha rätt att få tillgång till personuppgifter som insamlats om denne samt på enkelt sätt och med rimliga intervall kunna utöva denna rätt, för att vara medveten om att behandling sker och kunna kontrollera att den är laglig. Enligt skäl 64 i ingressen till dataskyddsförordningen bör personuppgiftsansvariga vidta alla rimliga åtgärder för att kontrollera identiteten på en registrerad som begär tillgång, särskilt inom ramen för nättjänster och i fråga om nätidentifikatorer. Personuppgiftsansvariga bör inte behålla personuppgifter enbart för att kunna agera vid en potentiell begäran.

I artikel 12 i dataskyddsförordningen anges det att utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11 får den personuppgiftsansvarige, om denne har rimliga skäl att betvivla identiteten hos den fysiska person som lämnar in en begäran enligt artiklarna 15–21, begära att ytterligare information som är nödvändig för att bekräfta den registrerades identitet tillhandahålls.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att en innehavare av en provisorisk EU-resehandling som vill utöva sin rätt att få tillgång till uppgifter i den provisoriska EU-resehandlingen ska framställa en skriftlig begäran om detta till en finsk beskickning samt styrka sin identitet med en tillförlitlig identitetshandling. För detta ska det krävas att sökanden besöker en finsk beskickning. Identiteten för den som utövar sin rätt att få tillgång till uppgifter ska bekräftas innan rätten tillgodoses, dvs. senast i samband med att de personuppgifter som rätten avser lämnas ut. Innehavaren av en provisorisk EU-resehandling ska enligt förslaget kunna styrka sin identitet vid den finska beskickningen med hjälp av tillförlitliga handlingar.

Enligt artikel 16 i dataskyddsförordningen ska den registrerade ha rätt att av den personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål få felaktiga personuppgifter som rör honom eller henne rättade. Med beaktande av ändamålet med behandlingen, ska den registrerade ha rätt att komplettera ofullständiga personuppgifter, bland annat genom att tillhandahålla ett kompletterande utlåtande.

18 §. Utrikesministeriets och finska beskickningars rätt att få information. Utrikesministeriet och finska beskickningar behöver för skötseln av sina lagstadgade uppgifter enligt den föreslagna lagen nödvändigt få uppgifter ur andra myndigheters register. Uppgifterna behövs för att bekräfta sökandens identitet och nationalitet och giltigheten för ett uppehållstillstånd som Finland beviljat. Regleringen föreslås av nationella skäl. I praktiken behandlar både utrikesministeriet och de finska beskickningarna ansökningar som gäller provisoriska EU-resehandlingar. Därför är det motiverat att föreskriva om en rätt till information för såväl utrikesministeriet som finska beskickningar.

Enligt 29 § i offentlighetslagen kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om det i lag har tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter, om sekretessplikt har föreskrivits till skydd för någons intressen och denne samtycker till att uppgifter lämnas ut, om handlingen behövs vid behandlingen av ett förhandsbesked, ett förhandsavgörande, sökande av ändring i ett myndighetsbeslut, en klagan med anledning av en åtgärd, ett underställt ärende eller av besvär som anförts hos ett internationellt lagskipnings- eller undersökningsorgan, eller om uppgiften behövs för att ett enskilt övervaknings- eller tillsynsuppdrag som är riktat mot en myndighet ska kunna utföras. Dessutom kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut sådan adress- eller annan kontaktinformation som enligt 24 § 1 mom. 31 punkten är sekretessbelagd.

Enligt 22 § 1 mom. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen ska myndigheterna genomföra regelbundet återkommande och standardiserad elektronisk överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt till informationen. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska utöver vad som föreskrivs i 4 kap. överföring av information mellan informationssystem via tekniska gränssnitt genomföras så att det tekniskt säkerställs att den information som ska överföras behövs i det enskilda fallet eller är nödvändig för att den mottagande myndigheten ska kunna sköta sina uppgifter, ifall överföringen avser personuppgifter eller sekretessbelagd information.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet och finska beskickningar ska ha rätt att trots sekretessbestämmelserna ur det ärendehanteringssystem för utlänningsärenden som avses i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) avgiftsfritt

få för utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling behövlig information om huruvida sökanden har ett i utlänningslagen avsett giltigt uppehållstillstånd eller uppehållskort samt information om eventuellt utgångsdatum för uppehållstillståndet. Utrikesministeriet behöver den informationen när sökanden är en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företräd unionsmedborgare och den provisoriska EU-resehandlingen söks för en resa till Finland. Ett villkor för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling är att sökanden har ett giltigt uppehållstillstånd eller uppehållskort i sin bosättningsmedlemsstat.

I 2 mom. föreslås en hänvisning till 22 § 1 mom. 8 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, enligt vilken polisen trots sekretessbestämmelserna genom en teknisk anslutning eller som en datamängd får lämna ut sådana personuppgifter som avses i den lagens 5–8, 11 och 12 § till utrikesministeriet och finska beskickningar för utförande av uppgifter som gäller pass eller något annat resedokument, visum, uppehållstillstånd för arbetstagare, uppehållstillstånd för företagare eller något annat uppehållstillstånd. I förarbetena till lagen konstateras det att rätten att lämna ut uppgifter i enlighet med paragrafen inte ska kräva att det i lagstiftningen för den mottagande myndigheten föreskrivs om motsvarande rätt att få uppgifter, utan uppgifter ska få lämnas ut med stöd av den föreslagna 22 § även utan att det någon annanstans i lag föreskrivs om rätt för mottagaren att få uppgifter. Därför föreslås i detta moment endast en hänvisning till bestämmelsen i fråga. Regleringen föreslås av nationella skäl.

Den rätt att få uppgifter som föreslås i paragrafen är berättigad och förenlig med artikel 6 i dataskyddsförordningen. Utrikesministeriet och finska beskickningar behöver för skötseln av sina lagstadgade uppgifter nödvändigt få uppgifter av både polisen och Migrationsverket.

19 §. Utlämnande av uppgifter till en EU-medlemsstats behöriga myndighet. I det föreslagna 1 och 2 mom. genomförs artikel 4.2 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, där det föreskrivs om de uppgifter som den bistående medlemsstaten ska lämna till medborgarskapsmedlemsstaten.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om utlämnande av uppgifter i en situation där en icke-företräd unionsmedborgare eller en familjemedlem som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företräd unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en finsk beskickning i ett tredjeland. Efter mottagandet av ansökan ska utrikesministeriet eller den finska beskickningen enligt förslaget trots sekretessbestämmelserna till den behöriga myndigheten i den icke-företräd unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat och vid behov till den behöriga myndigheten i den ovannämnda familjemedlemmens bosättningsmedlemsstat lämna all den information som är nödvändig för att utfärda en provisorisk EU-resehandling, inklusive sökandens efternamn och förnamn, nationalitet, födelsedatum och kön, ett fotografi av sökanden samt en kopia av varje tillgänglig identitetshandling som finns till hands. Identitetshandlingar är enligt direktivet om en provisorisk EU-resehandling till exempel ett personkort eller körkort och uppgift om den ersatta handlingens typ och nummer samt sökandens personnummer eller socialförsäkringsnummer. I praktiken behandlar både utrikesministeriet och de finska beskickningarna ansökningar som gäller provisoriska EU-resehandlingar. Därför är det motiverat att föreskriva om informationsskyldighet för såväl utrikesministeriet som finska beskickningar.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet eller den finska beskickningen också ska lämna ett fotografi av sökanden till den behöriga myndigheten i den icke-företräd unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat och vid behov till den behöriga myndigheten i den medföljande familjemedlemmens bosättningsmedlemsstat.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om att den finska beskickningen efter att ha överlämnat den provisoriska EU-resehandlingen till sökanden utan dröjsmål ska sända en kopia av den utfärdade resehandlingen till den behöriga myndigheten i sökandens medborgarskapsmedlemsstat. I momentet genomförs artikel 4.7 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling till den del där föreskrivs om att en kopia av den provisoriska EU-resehandlingen ska sändas till myndigheten i sökandens medborgarskapsmedlemsstat. En kopia ska lämnas till den icke-företrädde unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat också när sökanden är en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer den icke-företrädde unionsmedborgaren.

I 4 mom. föreslås en bestämmelse om situationer där en finsk medborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en annan EU-medlemsstats beskickning. Avsikten är att utrikesministeriet eller en finsk beskickning trots sekretessbestämmelserna på begäran ska få lämna ut uppgifter om sökandens identitet och nationalitet till den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat i Europeiska unionen. Genom de bestämmelser som föreslås i momentet föreskrivs det om utrikesministeriets och finska beskickningars rätt att lämna ut sådana uppgifter om en sökandes identitet och nationalitet som de har fått med stöd av lagen om behandling av personuppgifter inom polisförvaltningen till den behöriga myndigheten i den berörda EU-medlemsstaten. Den myndigheten ska behandla ansökan om en provisorisk EU-resehandling på det sätt som förutsätts i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I momentet genomförs artikel 4.3 i direktivet.

I 5 mom. föreslås en bestämmelse om situationer där en familjemedlem som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädde unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en annan medlemsstats behöriga myndighet för en resa till Finland. Avsikten är att utrikesministeriet eller den finska beskickningen i det fallet trots sekretessbestämmelserna på begäran ska få lämna ut uppgifter om sökandens i utlänningslagen avsedda uppehållstillstånd eller uppehållskort till den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten. I momentet genomförs artikel 7.2 b i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, där det föreskrivs om samråd när en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en icke-företrädde unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling. I 6 mom. föreslås en bestämmelse om att om utrikesministeriet eller den finska beskickningen har beslutat att lämna ut de uppgifter som avses i 4 eller 5 mom. ska uppgifterna lämnas ut inom tre arbetsdagar från mottagande av begäran. Om det däremot beslutas att uppgifterna inte lämnas ut, ska enligt förslaget också uppgift om detta lämnas inom tre arbetsdagar från mottagandet av begäran från EU-medlemsstatens behöriga myndighet. I momentet genomförs artikel 4.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, enligt vilken medborgarskapsmedlemsstaten så snart som möjligt och inom tre arbetsdagar ska besvara medlemsstatens begäran.

I 7 mom. föreslås en bestämmelse om att den tidsfrist som anges i 6 mom. får överskridas av grundad anledning. Utrikesministeriet eller den finska beskickningen ska då informera den behöriga myndigheten i EU-medlemsstaten om när uppgifterna kan lämnas.

I de föreslagna 4–7 mom. genomförs artikel 4.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, där det föreskrivs om tidsfrister för att lämna information.

Det utlämnande av uppgifter till den behöriga myndigheten i EU-medlemsstaten som föreslås i paragrafen är förenligt med artikel 6 i dataskyddsförordningen. Utlämnande av uppgifter är en lagstadgad uppgift för utrikesministeriet och beskickningarna. Skyldigheten att lämna ut uppgifter följer av direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I förfarandet för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling är utlämnande av personuppgifter om sökanden mellan de behöriga myndigheterna en nödvändig förutsättning för att sökandens identitet och medborgarskap ska kunna verifieras innan resehandlingen utfärdas. Detta är således en nödvändig förutsättning

för utfärdande av en provisorisk EU-resehandling. Bestämmelserna om utlämnande av uppgifter kan anses stå i proportion till det eftersträvade syftet.

20 §. Lagring av fotokopior av provisoriska EU-resehandlingar samt radering av uppgifter. I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att den finska beskickningen ska lagra en kopia av den utfärdade provisoriska EU-resehandlingen i det ärendehanteringssystem som utrikesförvaltningen använder, det så kallade AHA-systemet. I paragrafen genomförs artikel 4.7 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling till den del som det där föreskrivs om lagring av kopior av provisoriska EU-resehandlingar.

I 2 och 3 mom. föreslås bestämmelser om radering av uppgifter om provisoriska EU-resehandlingar ur AHA-systemet. Genom regleringen genomförs artikel 15.4 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling enligt vilken den bistående medlemsstaten och medborgarskapsmedlemsstaten endast får lagra en sökandes personuppgifter så länge det är nödvändigt, inklusive för uttag av de avgifter som nämns i artikel 5. Enligt direktivet om en provisorisk EU-resehandling får personuppgifterna under inga omständigheter lagras längre än 180 dagar av den bistående medlemsstaten eller längre än två år av medborgarskapsmedlemsstaten. Efter lagringsperiodens utgång ska sökandens personuppgifter raderas.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att alla personuppgifter i en av utrikesministeriet utfärdad provisorisk EU-resehandling som gäller en icke-företrädd unionsmedborgare eller en familjemedlem som medföljt en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare ska raderas ur AHA-systemet inom 180 dagar från det att resehandlingen utfärdades. De föreslagna bestämmelserna i 2 mom. handlar om bevarandetiden för personuppgifter när den bistående medlemsstatens behöriga myndighet har behandlat personuppgifterna i enlighet med direktivet.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om att alla personuppgifter om en finsk medborgare eller en familjemedlem som medföljt en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare och som utrikesministeriet eller en finsk beskickning har lämnat ut till en annan medlemsstat ska raderas ur AHA-systemet inom två år från det att resehandlingen utfärdades. Bestämmelserna i momentet ska gälla de situationer där utrikesministeriet eller en finsk beskickning i egenskap av medborgarskapsmedlemsstat eller en familjemedlems bosättningsmedlemsstat på begäran av en annan EU-medlemsstats myndighet har lämnat ut personuppgifter om en finsk medborgare eller en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljt en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare.

Enligt artikel 5.1 e i den allmänna dataskyddsförordningen får personuppgifter inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får lagras under längre perioder i den mån som personuppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1 i dataskyddsförordningen, under förutsättning att de lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som krävs enligt den förordningen genomförs för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter. Enligt den berörda artikeln ska personuppgifter raderas när de inte längre behövs.

När det gäller behandlingen av en provisorisk EU-resehandling innebär detta att personuppgifterna ska raderas så snart som resehandlingen har utfärdats och uppdraget har upphört. De maximala lagringstider som föreslås i paragrafen följer av direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Det är nödvändigt att personuppgifter som hänför sig till uppdraget bevaras även efter att den provisoriska EU-resehandlingen har utfärdats. Enligt skäl 21 i ingressen till direktivet är en maximal lagringsperiod, som enligt direktivet är 180 dagar för den bistående medlemsstaten

och två år för medborgarskapsmedlemsstaten, nödvändig för att säkerställa uttag av alla tillämpliga avgifter och för att förhindra eventuellt missbruk eller andra bedrägerier. Personuppgifter behöver behandlas för såväl ändamål av allmänt intresse som för statistiska ändamål även efter att den provisoriska EU-resehandlingen har utfärdats. Enligt artikel 16 i direktivet ska medlemsstaterna regelbundet övervaka tillämpningen av direktivet, bland annat när det gäller antalet provisoriska EU-resehandlingar som har utfärdats och mottagarens nationalitet.

Utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling är en offentlig förvaltningsuppgift som innefattar utövning av offentlig makt. Det är nödvändigt att lagra personuppgifter också efter det att det egentliga uppdraget har upphört eftersom det senare kan framställas exempelvis ett skadeståndsyrkande som hänför sig till uppdraget. Dessutom kan en anmälan, ett klagomål, ett åtal för tjänstebrott eller ett skadeståndsyrkande som gäller missbruk av myndighetens tjänsteställning framställas i ärendet efter att behandlingen har avslutats. I förslaget tryggas således också den registrerades rättsskydd i fråga om lagringstiderna. Om personuppgifterna inte kunde bevaras efter att uppdraget har slutförts, skulle medborgare och myndigheter inte nödvändigtvis ha tillgång till någon information eller bevisning till stöd för sin anmälan eller sitt anspråk.

Behandlingen av personuppgifter i ärenden som gäller provisoriska EU-resehandlingar grundar sig i första hand på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Således kan man genom anpassning till dataskyddsförordningen inom ramen för det nationella handlingsutrymme som artikel 6.3 i förordningen medger utfärda nationella bestämmelser om lagringstiderna för uppgifterna i provisoriska EU-resehandlingar. Regleringen kan anses vara förenlig med det allmänna intresset och stå i proportion till det eftersträvade syftet.

21 §. Hänvisning till strafflagen. I paragrafen föreslås en bestämmelse om att straff för dataskyddsbrott finns i 38 kap. 9 § i strafflagen. Enligt bestämmelsen om dataskyddsbrott i 38 kap. 9 § 1 mom. 4 punkten i strafflagen är sådan verksamhet som strider mot någon annan lag som gäller behandling av personuppgifter straffbar. Också 38 kap. 9 § 2 mom. gäller verksamhet som strider mot någon annan lag som gäller behandling av personuppgifter.

Grundlagsutskottet har ägnat uppmärksamhet åt vissa missförhållanden i fråga om rekvisitet för dataskyddsbrott (GrUU 51/2018 rd). Bestämmelsen om dataskyddsbrott är en så kallad straffbestämmelse in blanco.

Eftersom det i den föreslagna lagen föreskrivs om behandling av personuppgifter inom ramen för behandlingen av en provisorisk EU-resehandling, bedöms den föreslagna lagen vara en i rekvisitet för dataskyddsbrott avsedd ”annan lag som gäller behandling av personuppgifter”, i vilken det bör tas in lämpliga kopplingar till dataskyddsbrott enligt strafflagen. Motsvarande hänvisningar har tagits in i såväl lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet som i motsvarande lag som gäller Gränsbevakningsväsendets verksamhet. I dessa lagar finns delvis motsvarande bestämmelser som i den nu föreslagna lagen.

Enligt 38 kap. 9 § i strafflagen kan en personuppgiftsansvarig eller ett personuppgiftsbiträde inte göra sig skyldig till dataskyddsbrott. På en personuppgiftsansvarig och ett personuppgiftsbiträde tillämpas i stället för straffrättsligt ansvar en administrativ påföljdsavgift. Enligt 24 § 4 mom. i dataskyddslagen får påföljdsavgift inte påföras t.ex. statliga myndigheter, statliga affärsverk, kommunala myndigheter eller självständiga offentligrättsliga institutioner. I 40 kap. 5 § i strafflagen finns separata bestämmelser om brott mot tjänsthemlighet.

4 kap. Särskilda bestämmelser

22 §. Återlämnande och förstöring av en provisorisk EU-resehandling. I paragrafen genomförs artikel 4.8 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, enligt vilken mottagaren av en provisorisk EU-resehandling ska uppmanas att lämna tillbaka den, oavsett om den har löpt ut eller inte, vid ankomsten till bestämmelseorten. Dessutom genomförs artikel 15.5 i direktivet, enligt vilken samtliga provisoriska EU-resehandlingar som återlämnats och alla dithörande kopior ska förstöras på ett säkert sätt så snart som möjligt. Enligt skäl 6 i ingressen till direktivet bör av säkerhetsskäl de som mottagit provisoriska EU-resehandlingar återlämna dem efter det att de tryggt har återvänt hem, till exempel till gränsbevakningstjänstemän eller till de myndigheter som ansvarar för att utfärda pass.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att innehavaren av en provisorisk EU-resehandling omedelbart efter ankomsten till Finland ska återlämna den provisoriska EU-resehandlingen till Gränsbevakningsväsendet eller till någon annan myndighet som har rätt att utföra i gränsbevakningslagen (578/2005) avsedd in- eller utresekontroll, oavsett om den har löpt ut eller inte. Gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen är gränsmyndigheter i Finland. En definition av gränskontrollmyndighet finns i 3 § i utlänningslagen (301/2004). Alla gränskontrollmyndigheter har enhetliga befogenheter i fråga om gränskontrolluppgifter.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att den myndighet som avses i 1 mom. ska underrätta utrikesministeriet om varje provisorisk EU-resehandling som återlämnats och utan dröjsmål efter återlämnandet förstöra varje återlämnad handling.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om en skyldighet för utrikesministeriet att förstöra kopian av varje återlämnad provisorisk EU-resehandling utan dröjsmål efter det att ministeriet underrättats om återlämnandet.

23 §. Förvaring av tomma formulär och klistermärken. I paragrafen införs artikel 8.8 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling enligt vilken medlemsstaterna ska säkerställa att de enhetliga EU ETD-formulärens och enhetliga EU ETD-klistermärken förvaras på ett stöldsäkert sätt. I paragrafen föreslås det att utrikesministeriet ska se till att de enhetliga EU ETD-formulärens och enhetliga EU ETD-klistermärken förvaras på ett stöldsäkert sätt.

24 §. Fel i ett enhetligt EU ETD-klistermärke. I paragrafen genomförs artikel 8.6 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling enligt vilken om ett fel upptäcks på ett enhetligt EU ETD-klistermärke som ännu inte har fästs på det enhetliga EU ETD-formuläret ska det enhetliga klistermärket göras ogiltigt, dvs. makuleras, och förstöras. Om ett fel upptäcks efter det att det enhetliga EU ETD-klistermärket har fästs på formuläret ska båda makuleras och förstöras, och ett nytt enhetligt EU ETD-klistermärke ska framställas.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att om ett fel upptäcks på ett enhetligt EU ETD-klistermärke som ännu inte har fästs på det enhetliga EU ETD-formuläret ska det enhetliga klistermärket makuleras och förstöras.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att om ett i 1 mom. avsett fel upptäcks efter det att det enhetliga EU ETD-klistermärket har fästs på formuläret, ska både klistermärket och formuläret makuleras och förstöras och en ny provisorisk EU-resehandling ska framställas.

25 §. Avgift som tas ut för en provisorisk EU-resehandling. I paragrafen föreslås bestämmelser om den avgift som ska tas ut för en provisorisk EU-resehandling. I paragrafen genomförs artikel 5.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I direktivet föreskrivs det om grunden för bestämmande av avgiften. Enligt artikeln ska den bistående medlemsstaten av sökanden ta ut

sådana avgifter som den tar ut av sina egna medborgare för utfärdande av nationella provisoriska handlingar.

Enligt det föreslagna 1 mom. tas det för en provisorisk EU-resehandling ut en avgift enligt en sådan förordning om avgifter för utrikesförvaltningens prestationer som utfärdats med stöd av 8 § i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att avgiften kan vara högst lika stor som avgiften för nödpass som finska beskickningar utfärdar för finska medborgare enligt förordningen om avgifter för utrikesförvaltningens prestationer. För närvarande är den avgift som tas ut för nödpass 255 euro. Ett nödpass, som är en provisorisk resehandling som berättigar till en enkel resa, kan anses vara jämförbart med en provisorisk EU-resehandling.

26 §. Visering. Enligt skäl 11 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling kan vissa familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare utöver den provisoriska EU-resehandlingen även åläggas skyldighet att erhålla visering för att återvända till unionens territorium. Enligt artikel 5.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG som gäller unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier ska familjemedlemmar som inte är medborgare i en medlemsstat endast åläggas skyldighet att ha visering i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806. Innehav av giltigt uppehållskort enligt artikel 10 i direktiv 2004/38/EG medföra undantag för dessa familjemedlemmar från kravet på visering. Medlemsstaterna ska ge dessa personer all den hjälp de behöver för att få nödvändiga viseringar. Viseringarna ska utfärdas gratis så snart som möjligt på grundval av ett påskyndat förfarande.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att det för en familjemedlem vid behov utöver en provisorisk EU-resehandling även avgiftsfritt ska kunna utfärdas inresevisering, om villkoren för utfärdande av visering uppfylls. Den föreslagna regleringen ska gälla sådana tredjelandsmedborgare som är viseringspliktiga. Bestämmelser om tredjelandsmedborgares viseringsplikt finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1806 om fastställande av förteckningen över tredjeländer vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredjeländer vars medborgare är undantagna från detta krav.

I 2 mom. föreslås en hänvisning till utlänningslagen och till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodexen), sådan den lyder ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1155 om ändring av förordning (EG) nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex).

Bestämmelser om utfärdande av nationell visering för längre vistelse finns i 17 c § 2 mom. i utlänningslagen. Visering för längre vistelse ska kunna komma i fråga när en familjemedlem har för avsikt att resa till Finland och de villkor för utfärdande av visering för längre vistelse som anges i utlänningslagen uppfylls.

Bestämmelser om regionalt begränsad visering finns i viseringskodexen. Viseringskodexen är direkt tillämplig lagstiftning.

I paragrafen genomförs det krav på att viseringen ska vara kostnadsfri som anges i skäl 11 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Bestämmelser om den avgift som tas ut för visering för längre vistelse finns i inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer 2023 (1042/2022). Enligt artikel 16.6 i viseringskodexen är det tillåtet att i enskilda fall avstå från att ta ut viseringsavgiften eller sänka den om en sådan åtgärd

syftar till att främja kultur- eller idrottsintressen, utrikespolitiska, utvecklingspolitiska och andra väsentliga allmänintressen eller av humanitära skäl eller på grund av internationella förpliktelser.

27 §. Ersättningsansvar. I paragrafen genomförs artikel 5.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling enligt vilken sökande som inte kan betala tillämpliga avgifter till den bistående medlemsstaten när de lämnar in sin ansökan ska åta sig att till sin medborgarskapsmedlemsstat återbetala sådana avgifter med användning av standardformuläret i bilaga I till direktivet om konsulärt skydd. I sådana fall ska artiklarna 14.2 och 15 i direktivet om konsulärt skydd tillämpas.

I skäl 3 i ingressen till direktivet om en provisorisk EU-resehandling hänvisas det till direktivet om konsulärt skydd och konstateras att det finansiella förfarande som föreskrivs i det direktivet tillämpas på utfärdandet av provisoriska EU-resehandlingar till icke-företrädde medborgare.

Med stöd av artikel 14.2 i direktivet om konsulärt skydd ska ersättning för de kostnader som föranletts utrikesförvaltningen kunna begäras från den EU-medlemsstat till vars medborgare en finsk beskickning eller utrikesministeriet har lämnat bistånd. Enligt artikel 15.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling får ersättning för kostnader begäras från den andra medlemsstaten även när den icke-företrädde unionsmedborgaren inte i samband med krissituationen har undertecknat ett åtagande om återbetalning. Då får utrikesministeriet begära att kostnaderna ersätts proportionellt så att det fulla värdet av de faktiska kostnader som har uppkommit delas med antalet icke-företrädde unionsmedborgare som fått bistånd.

Den provisoriska EU-resehandlingen är en del av det konsulära skyddet och således också en form av konsulärt bistånd. De bestämmelser i direktivet om konsulärt skydd som gäller de ekonomiska förfarandena har genomförts i 39 a och 39 b § i lagen om konsulära tjänster i samband med det nationella genomförandet av direktivet om konsulärt skydd.

Med anledning av det som anförts ovan föreslås i 1 mom. en hänvisning till 39 a § i lagen om konsulära tjänster, där det föreskrivs om finska medborgares ersättningsansvar. På finska medborgares ersättningsansvar ska tillämpas bestämmelserna i den paragrafen.

Enligt 39 a § i lagen om konsulära tjänster kan utrikesministeriet förplikta en finsk medborgare som har fått konsulära tjänster från myndigheterna i en annan medlemsstat i Europeiska unionen att betala ersättning till utrikesförvaltningen för de kostnader tjänsterna föranlett, om utrikesministeriet i enlighet med direktivet om konsulärt skydd har ersatt den medlemsstatens myndigheter för dessa kostnader för en provisorisk EU-resehandling.

Avsikten är att ersättningsansvaret ska bygga på principen om kostnadsmotsvarighet och således på ersättning av de faktiska kostnader som uppkommit för utrikesministeriet i den EU-medlemsstat som har utfärdat den provisoriska EU-resehandlingen. Utrikesministeriet kan då kräva ersättning för kostnader som betalats till en myndighet i den andra medlemsstaten (RP 168/2017 rd). I fråga om den provisoriska EU-resehandlingen ska detta avse kostnaderna för resehandlingen.

Enligt 39 a § 2 mom. i lagen om konsulära tjänster ska utrikesministeriet genom beslut fastställa ersättningsbeloppet. Beslutet ska delges en i lagens 2 § 1 mom. avsedd person bevisligen på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

Enligt 39 a § 3 mom. i lagen om konsulära tjänster är utrikesministeriets ersättningsbeslut direkt utsökbart och får drivas in på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och

avgifter (706/2007). Om indrivning är uppenbart oskäligt, kan fordran efterskänkas eller summan minskas (RP 168/2017 rd).

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att på ersättningsansvaret för en icke-företrädd unionsmedborgare ska tillämpas bestämmelserna i 39 b § i lagen om konsulära tjänster.

Avsikten är att utrikesministeriet eller beskickningen genom en återbetalningsförbindelse ska kunna förplikta en icke-företrädd unionsmedborgare som anhåller om konsulära tjänster hos en finsk beskickning eller utrikesministeriet att återbetala kostnaderna för den konsulära tjänsten till den medlemsstat i Europeiska unionen där personen är medborgare. Icke-företrädda unionsmedborgare ska enligt förslaget göra ett åtagande om återbetalning på samma villkor som de personer som avses i 2 § 1 mom. i lagen om konsulära tjänster (RP 168/2017 rd). I fråga om den provisoriska EU-resehandlingen ska detta innebära avgiften för den provisoriska resehandlingen i det fall att den icke-företrädda unionsmedborgaren inte kan betala avgiften i samband med ansökan.

Bestämmelser om formuläret för återbetalningsförbindelse finns i artikel 14.2 och 14.3 i direktivet om konsulärt skydd. Standardformuläret för återbetalningsförbindelsen har genomförts nationellt genom utrikesministeriets förordning om formuläret för återbetalningsförbindelse (229/2018).

Momentet i den föreslagna paragrafen uttrycker principen i direktivet om konsulärt skydd om att icke-företrädda unionsmedborgare ska ges ekonomiskt bistånd på samma villkor som medborgare i den bistående medlemsstaten. En icke-företrädd unionsmedborgare kan åläggas att underteckna en återbetalningsförbindelse där unionsmedborgaren åtar sig att återbetala de kostnader som det konsulära biståndet orsakar, inklusive kostnaderna för en provisorisk resehandling, till den medlemsstat där unionsmedborgaren är medborgare. Under särskilda omständigheter i krissituationer behöver en återbetalningsförbindelse inte nödvändigtvis undertecknas om de rådande omständigheterna är sådana att ett undertecknande inte rimligen kan krävas (RP 168/2017 rd).

Medlemsstaterna emellan används i ersättningsfrågor ett formulär för ansökan om ersättning, som det föreskrivs om i artikel 14.2 och 14.3 i direktivet om konsulärt skydd. I bilagan till det direktivet finns en mall av formuläret (EUT L 106, 24.4.2015).

28 §. Uppföljning. I paragrafen föreslås bestämmelser om uppföljning, dvs. övervakning av tillämpningen. I artikel 16 i direktivet om resehandlingar föreskrivs det om övervakning av direktivet. I det föreslagna 1 mom. genomförs artikel 16.1 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, enligt vilken medlemsstaterna regelbundet ska övervaka tillämpningen av direktivet i fråga om antalet provisoriska EU-resehandlingar som utfärdats i enlighet med artikel 3 i direktivet och mottagarens nationalitet, antalet provisoriska EU-resehandlingar som utfärdats i enlighet med artikel 7 i direktivet och mottagarens nationalitet samt antalet fall av bedrägerier med och förfalskningar av provisoriska EU-resehandlingar.

I 2 mom. genomförs artikel 16.2 i direktivet, enligt vilken medlemsstaterna ska organisera framtagning och insamling av de uppgifter som behövs för att mäta ändringar av de indikatorer som anges i artikel 16.1 och årligen tillhandahålla kommissionen denna information.

I artikel 17 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om utvärdering av direktivet. I 3 mom. genomförs artikel 17.2 i direktivet, enligt vilken medlemsstaterna ska förse Europeiska kommissionen med de uppgifter som är nödvändiga för att göra en sådan utvärdering av direktivet som avses i artikel 17.1 i direktivet. Tidigast fem år efter den dag då direktivet

har införlivats ska kommissionen genomföra en utvärdering av direktivet och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet och rådet. Kommissionen utvärderar i synnerhet lämpligheten när det gäller personuppgifternas säkerhetsnivå, konsekvenserna med avseende på de grundläggande rättigheterna och ett eventuellt införande av en enhetlig avgift för den provisoriska EU-resehandlingen.

I 1 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet årligen ska sammanställa uppgifter om antalet provisoriska EU-resehandlingar som utfärdats för i 5 § 1 mom. avsedda personer och om mottagarnas nationalitet samt uppgifter om det årliga antalet fall av bedrägerier med och förfalskningar av provisoriska EU-resehandlingar.

Dessutom föreslås i 2 mom. en bestämmelse om att utrikesministeriet årligen ska lämna Europeiska kommissionen de uppgifter som avses i 1 mom.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om att utrikesministeriet på begäran ska förse kommissionen med de uppgifter den behöver för att göra den utvärdering som avses i artikel 17 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling.

29 §. *Ändringssökande.* I paragrafen föreslås bestämmelser om ändringssökande. Regleringen föreslås av nationella skäl. I 1 mom. föreslås bestämmelser om rätten att begära omprövning av ett beslut om en provisorisk EU-resehandling. Rätten att söka ändring ska omfatta såväl beslut om utfärdande som beslut om avslag på ansökan om en provisorisk EU-resehandling.

Enligt förarbetena till förvaltningslagen (RP 230/2014 rd) ska omprövningsförfarandet användas i så stor utsträckning som möjligt i ärenden som det lämpar sig för. Begäran om omprövning hör till den grupp av ärenden där man rutinmässigt avgör många ärenden av samma slag och där motiveringarna till besluten kan vara knapphändiga. I sådana fall möjliggör begäran om omprövning att en part i detta skede kan få mer detaljerad motivering till beslutet än i det första skedet i fråga om de faktorer som han eller hon framför i sin begäran om omprövning. Omprövningsförfarandet lämpar sig väl också för ärenden där det i besvärsskedet ofta framställs ytterligare utredning som påverkar saken samt för rättsligt enkla ärenden och ärenden i fråga om vilka det redan finns etablerad rättspraxis.

Ett omprövningsförfarande kan med beaktande av ärendets natur anses vara motiverat i det förfarande som gäller provisoriska EU-resehandlingar. Mottagare av ett i paragrafen avsett beslut är icke-företrädade unionsmedborgare i utlandet. Omprövningsförfarandet innebär att icke-företrädade unionsmedborgare har en faktisk möjlighet att söka ändring i beslutet.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att begäran om omprövning utomlands ska få lämnas till den finska beskickning som har tagit emot ansökan. Beskickningen ska utan dröjsmål lämna begäran om omprövning och de handlingar som ligger till grund för avgörandet av ärendet till utrikesministeriet. I momentet föreslås dessutom en hänvisning till förvaltningslagen (434/2003).

I 3 mom. föreslås en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

30 §. *Ikraftträdande.* I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. Direktivet om en provisorisk EU-resehandling börjar tillämpas i EU:s medlemsstater den 8 december 2025. Därför föreslås lagen träda i kraft den 8 december 2025.

7.2 Lagen om ändring av lagen om konsulära tjänster

2 §. Mottagare av konsulära tjänster. Det föreslås att 2 mom. ändras så att där hänvisas till lagen om en provisorisk EU-resehandling. Dessutom ändras den tidigare benämningen ”provisorisk resehandling” till ”provisorisk EU-resehandling” så att den motsvarar den officiella översättning av resehandlingen i fråga som används i den föreslagna nya lagen.

7.3 Lagen om ändring av 2 § i passlagen

2 §. Styrkande av rätt att resa. I 2 § i passlagen föreskrivs det om styrkande av rätten att resa. Till paragrafen föreslås bli fogat ett nytt 6 mom. där det hänvisas till lagen om en provisorisk EU-resehandling.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Förslaget innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning. Det föreslås att det genom förordning av utrikesministeriet ska utfärdas bestämmelser om de tekniska specifikationer som anges i bilagorna I och II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Kraven följer direkt av bilagorna I och II till direktivet. På grund av bestämmelsernas tekniska karaktär är det ändamålsenligt att de utfärdas på lägre nivå än lag. Bemyndigandet tas in i 14 och 11 § i den föreslagna lagen om en provisorisk EU-resehandling.

8.1 Utrikesministeriets förordning om det enhetliga EU ETD-formuläret och enhetliga EU ETD-klistermärket

Förordningens innehåll kommer att omfatta innehållet i bilagorna I och II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling.

Det enhetliga EU ETD-formuläret ska uppfylla följande specifikationer i bilaga I till direktivet om en provisorisk EU-resehandling:

1. Utformning och storlek

Det enhetliga EU ETD-formuläret ska ha en tredelad utformning (ett enda blad som är tryckt på båda sidor och vikt i tredjedelar). När det är vikt ska formulärets storlek följa ISO/IEC 7810 ID-3 standarden.

2. Sidan ett: försättsblad

Försättsbladet till det enhetliga EU ETD-formuläret ska innehålla, i denna ordning, orden ”EUROPEAN UNION” på unionens samtliga officiella språk, och orden ”EMERGENCY TRAVEL DOCUMENT” och ”TITRE DE VOYAGE PROVISOIRE”. Det ska också vara försatt med tolv guldstjärnor i en cirkel.

3. Sidan två: fästande av det enhetliga EU ETD-klistermärket

Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska fästas på ett säkert sätt på den andra sidan i det enhetliga EU ETD-formuläret på ett sådant sätt att det inte lätt kan tas bort. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska placeras så att det ligger i linje med sidans kant och fästs så nära den som möjligt. Det enhetliga EU ETD-klistermärkets maskinläsbara fält ska placeras så att det ligger i linje med sidans ytterkant. De utfärdande myndigheternas stämpel ska placeras på det enhetliga EU ETD-klistermärket på ett sådant sätt att den går in på sidan.

4. Sidorna tre och fyra: information

Sidorna tre och fyra ska innehålla översättningar av ”Emergency Travel Document” och det enhetliga EU ETD-klistermärkets rubriker på alla officiella EU-språk utom engelska och franska. Följande text ska också anges:

”This EU Emergency Travel Document is a travel document issued by a Member State of the European Union for a single journey to the holder's Member State of nationality or residence or, exceptionally, to another destination. Authorities of non-EU countries are hereby requested to allow the holder to pass freely without hindrance.

Le présent titre de voyage provisoire de l'UE est un titre de voyage délivré par un État membre de l'Union européenne aux fins d'un trajet unique vers l'État membre de nationalité ou de résidence du détenteur, ou, à titre exceptionnel, vers une autre destination. Les autorités des pays tiers sont priées d'autoriser le détenteur du titre de voyage provisoire à circuler sans entraves.”

5. Sidorna fem och sex: viseringar och in- och utresestämplar

Sidorna fem och sex ska förses med rubriken ”VISA/VISA” och ska i övrigt lämnas tomma.

Dessa sidor ska vara reserverade för viseringar och in- och utresestämplar.

6. Det enhetliga EU ETD-formulärets nummer

Ett sju­siffrigt nummer ska vara förtryckt på det enhetliga EU ETD-formuläret.

Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska uppfylla följande specifikationer:

1. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska innehålla en ansiktsbild av innehavaren, som har tryckts enligt höga säkerhetskrav, utom när ett fotografi används i enlighet med artikel 8.5. Ansiktsbilden eller fotografiet ska vara den bild som används för de syften som anges i artikel 4.2.

2. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska innehålla säkerhetsdetaljer som säkerställer tillräckligt skydd mot förfalskningar med beaktande av framför allt de säkerhetsdetaljer som används för den enhetliga utformningen av viseringar.

3. Samma säkerhetsdetaljer ska användas för alla medlemsstater.

4. Följande ska anges på det enhetliga EU ETD-klistermärket:

a) förkortningen ”EU ETD/TVP UE”,

b) orden ”European Union/Union européenne”,

c) trebokstavskoden ”EUE” enligt Icaos dokument 9303.

5. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska innehålla dess sju­siffriga nummer placerat horisontellt, förtryckt i svart. Ett särskilt typsnitt ska användas. Detta nummer ska föregås av landskoderna på två bokstäver för den utfärdande medlemsstaten i enlighet med Icaos dokument 9303. Den kan antingen vara förtryckt eller läggas till när det enhetliga EU ETD-klistermärket fylls i. Av säkerhetsskäl kan samma sju­siffriga nummer förtryckas flera gånger på det enhetliga EU ETD-klistermärket.

Fält att fylla i

6. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska innehålla fält för följande information:

- a) bestämmelseland och eventuellt transitland för vilka den provisoriska EU-resehandlingen utfärdas,
- b) utfärdande medlemsstat och ort där den utfärdande myndigheten är belägen,
- c) datum för utfärdandet och utgångsdatum,
- d) efternamn, förnamn, nationalitet, födelsedatum och kön på den provisoriska EU-resehandlingens mottagare,
- e) numret på det enhetliga EU ETD-formulär som det enhetliga EU ETD-klistermärket kommer att fästas på i enlighet med punkt 6 i bilaga I.

7. Rubrikerna på de fält som ska fyllas i ska vara på engelska och franska samt vara numrerade.

8. Datumen ska skrivas på följande sätt: Dagen ska skrivas med två siffror där dagarna 1–9 ska föregås av en nolla.

Månaden ska skrivas med två siffror där månaderna 1–9 ska föregås av en nolla. Året ska skrivas med fyra siffror. Dag och månad ska följas av ett mellanslag. Exempel: 20 01 2018 = den 20 januari 2018.

9. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska innehålla ett fält för ”anmärkningar” som ska användas av den utfärdande myndigheten för att ange övriga nödvändiga uppgifter, t.ex. typen av och numret på den handling som ersatts.

Maskinläsbar information

10. Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska innehålla relevant maskinläsbar information i enlighet med Icaos dokument 9303 för att underlätta kontroller vid de yttre gränserna. Versalerna ”AE” ska användas som de första två tecknen i det maskinläsbara fältet för att beteckna handlingen som en provisorisk EU-resehandling. Det maskinläsbara fältets synliga bottenmönster ska ha en förtryckt text med orden ”Europeiska unionen” på unionens samtliga officiella språk. Texten får inte inverka på det maskinläsbara fältets tekniska egenskaper eller dess läsbarhet.

11. Det ska reserveras utrymme för en eventuell gemensam tvådimensionell streckkod (digitalt sigill).

8.2 Utrikesministeriets förordning om avgifter för utrikesförvaltningens prestationer

Det föreslås att bestämmelser om avgiften för en provisorisk EU-resehandling ska utfärdas i utrikesministeriets förordning om avgifter för utrikesförvaltningens prestationer. Enligt 25 § i den föreslagna lagen kan den avgift som tas ut för en provisorisk EU-resehandling vara högst lika stor som den avgift för nationella nödpass som utfärdas av finska beskickningar.

8.3. Inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer

Ikraftträdandet av lagen förutsätter att inrikesministeriets förordning om Migrationsverkets avgiftsbelagda prestationer ändras så att visering för längre vistelse kan utfärdas avgiftsfritt när sökanden har beviljats en provisorisk EU-resehandling.

9 Ikraftträdande

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 8 december 2025.

10 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Förvaltningens lagbundenhet

De föreslagna bestämmelserna bör bedömas utifrån rättsstatsprincipen och förvaltningens lagbundenhet, som tryggas i 2 § 3 mom. i grundlagen, eftersom det är fråga om en lag där utövningen av offentlig makt bestäms.

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. Grundlagsutskottet har när det bedömt bestämmelser om myndigheternas befogenheter utgått från att regleringen av myndigheters befogenheter är betydelsefull med tanke på rättsstatsprincipen i grundlagens 2 § 3 mom. (se t.ex. GrUU 51/2006 rd, s. 2/I). Enligt momentet ska all utövning av offentlig makt bygga på lag och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Utgångspunkten är att utövning av offentlig makt alltid ska ha en behörighetsgrund som i sista hand återgår på en av riksdagen stiftad lag (RP 1/1998 rd). För bestämmelser i lag gäller åter det generella kravet att lagen ska vara exakt och noga avgränsad. Regleringen av befogenheter är enligt grundlagsutskottets uppfattning vanligen relevant också i förhållande till de i grundlagen inskrivna grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 51/2006 rd, s. 2/I).

De uppgifter som följer av EU-lagstiftningen kan inte överföra behörigheten till de nationella myndigheterna, och därför måste befogenheterna regleras nationellt. Genom den föreslagna regleringen skapas för utrikesministeriet, finska beskickningar, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och Gränsbevakningsväsendet samt för andra myndigheter som har rätt att utföra i gränsbevakningslagen (578/2005) avsedd in- och utresekontroll befogenheter i uppgifter som hänför sig till provisoriska EU-resehandlingar.

De föreslagna bestämmelserna kan anses godtagbara med hänsyn till 2 § 3 mom. i grundlagen.

Med avseende på propositionen bör det också beaktas vad som föreskrivs om jämlikhet i grundlagens 6 §, om skydd för privatlivet i grundlagens 10 § och om rättsskydd och tryggnad av garantier för god förvaltning i grundlagens 21 §. Propositionen bör vidare bedömas med hänsyn till utfärdande av förordning och överföring av lagstiftningsbehörighet (grundlagens 80 §) och med hänsyn till det nationella handlingsutrymmet.

11.2 Likabehandling

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Den allmänna jämlikhetsklausulen uttrycker huvudprincipen för jämlikhet och jämställdhet. Den allmänna jämlikhetsklausulen gäller också lagstiftaren. Människor eller människogrupper får inte godtyckligen särbehandlas vare sig positivt eller negativt genom lag.

Bestämmelsen om förbud mot diskriminering i 6 § 2 mom. i grundlagen kompletterar den allmänna jämlikhetsbestämmelsen. Enligt diskrimineringsförbudet får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Samtidigt är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhälleligt intresse behandlar människor olika, bland annat för att främja faktisk jämställdhet (RP 309/1993 rd, s. 46, GrUU 45/2016 rd, GrUU 67/2014 rd, GrUU 31/2014 rd, GrUU 38/2006 rd, s. 2). I grundlagsutskottets praxis har det av hävd ansetts att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning kan härledas ur jämlikhetsprincipen då reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (bland annat GrUU 2/2011 rd, s. 2, GrUU 64/2010 rd, s. 2, GrUU 15/2001 rd, s. 2–3). Det viktigaste är huruvida särbehandlingen i det enskilda fallet kan motiveras på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 46/2006 rd, s. 2, GrUU 16/2006 rd, s. 2, GrUU 73/2002 rd). Dessutom har utskottet i olika sammanhang ur grundlagens jämlikhetsbestämmelser härlett kravet att särbehandlingen inte får vara godtycklig eller skillnaderna oskäligen (se till exempel GrUU 47/2018 rd, GrUU 20/2017 rd, GrUU 58/2014 rd, GrUU 7/2014 rd, s. 5–6, GrUU 11/2012 rd, s. 2, GrUU 37/2010 rd, s. 3, GrUB 11/2009 rd, s. 2, GrUU 18/2006 rd, s. 2. Se GrUU 52/2016 rd).

Genom propositionen införs bestämmelserna om utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar för icke-företrädde unionsmedborgare i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Inom ramen för det nationella handlingsutrymme som ges i direktivet föreslås det i propositionen att en provisorisk EU-resehandling under de villkor som anges i den föreslagna lagen också ska kunna utfärdas för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädde unionsmedborgare, om familjemedlemmen lagligen är bosatt i en EU-medlemsstat. Den föreslagna regleringen om möjligheten att på det sätt som anges ovan utfärda provisoriska EU-resehandlingar för familjemedlemmar som inte är unionsmedborgare kan anses vara motiverad med beaktande av att den provisoriska EU-resehandlingens betraktas som en form av konsulärt bistånd. Ett villkor för utfärdandet ska dock vara att den familjemedlem som medföljer den finska medborgaren eller den icke-företrädde unionsmedborgaren lagligen är bosatt i en EU-medlemsstat. Det i direktivet angivna ytterligare villkoret som gäller laglig bosättning kan anses vara motiverat med hänsyn till att rätten för utlänningar att resa in i Finland och att vistas i landet enligt 9 § 4 mom. i grundlagen regleras genom lag. Enligt förarbetena till bestämmelsen är utgångspunkten den gällande huvudregeln inom internationell rätt enligt vilken en utlänning i allmänhet inte har rätt att flytta till ett annat land (RP 309/1993 rd, GrUU 23/1998 rd). Bestämmelser om rätten för utlänningar att resa in i Finland finns i 11 § i utlänningslagen.

De föreslagna bestämmelserna främjar på ett positivt sätt genomförandet av den i grundlagen avsedda jämlikheten inom familjen i sådana fall där en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädde unionsmedborgare har förlorat sitt nationella resedokument eller resedokumentet har stulits eller förstörts eller annars inte kan fås inom skäligen tid.

Den föreslagna begränsningen av kretsen av familjemedlemmar till att omfatta dem som lagligen är bosatta i en EU-medlemsstat kan på de grunder som anges ovan inte anses vara godtycklig eller oskäligen. Propositionen leder inte till sådan diskriminering på grunder som gäller en person som förbjuds i 6 § 2 mom. i grundlagen, och den överskrider inte lagstiftarens prövningrätt. De föreslagna bestämmelserna kan anses godtagbara med hänsyn till 6 § i grundlagen.

11.3 Rättsskydd och rätt till god förvaltning

Grundlagens 21 § 1 mom. innehåller en allmän bestämmelse om vars och ens rätt att få en sak som gäller personen själv avgjord av domstol eller annan myndighet som är behörig enligt lag. Utgångspunkten är individens rätt att på eget initiativ få sin sak behandlad. Behandlingen i domstol eller annan myndighet ska också alltid ske på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål.

Enligt 21 § 2 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om garantier för god förvaltning genom lag. Förvaltningslagen är den centrala lag som tryggar garantierna för god förvaltning. Förvaltningslagen innehåller bestämmelser om bland annat rättsprinciperna inom förvaltningen, om hur ett ärende inleds, om utredning av ärenden och hörande av parter, om avgörandet av ärenden och om motivering av förvaltningsbeslut samt om delgivning. Förvaltningslagen innehåller också bestämmelser om rättelse av fel i beslut och begäran om omprövning. Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsärenden finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. God förvaltning tryggas också genom andra allmänna förvaltningslagar, bland dem offentlighetslagen, språklagen och informationshanteringslagen. Speciallagstiftningen innehåller bestämmelser som kompletterar eller avviker från förvaltningslagen.

Grundlagsutskottet har konstaterat att ”syftet med omprövningsförfarandet är att bidra till att genomföra garantierna för god förvaltning enligt 21 § 2 mom. i grundlagen. Omprövningsförfarandet bör bedömas också med avseende på att den i sak — om också inte formellt — kan utgöra en del av hela det förvaltningsrättsliga systemet för att söka ändring. Utskottet har av hävd ansett att omprövningsförfarandet i detta avseende på sätt och vis kan ses som det första skedet i ändringssökandet, trots att det inte är fråga om rättsskipning i en domstol, varför det inte kan uppfylla kravet i 21 § 1 mom. i grundlagen enligt vilken var och en har rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan GrUU 32/2012 rd, s. 3).” (GrUU 55/2014 rd).

Det föreslås att bestämmelser om förfarandet och beslutsfattandet i fråga om provisoriska EU-resehandlingar ska utfärdas genom lag. I lagen föreslås även bestämmelser om sökande av ändring. I förfarandet för utfärdande av provisoriska EU-resehandlingar införs ett omprövningsförfarande. Genom att införa omprövningsförfarandet kan man säkerställa att en icke-företräd unionsmedborgare och en medföljande familjemedlem vid behov har en faktisk möjlighet att söka ändring i ett beslut. Omprövning av ett beslut som gäller en provisorisk EU-resehandling ska enligt förslaget få begäras hos den finska beskikning som har behandlat ansökan om resehandlingen. Ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning ska få överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. På detta sätt säkerställer man att förfarandet för sökande av ändring i fråga om en provisorisk EU-resehandling uppfyller de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsskyddet och andra krav på god förvaltning enligt 21 § i grundlagen.

11.4 Skydd för personuppgifter

Den föreslagna lagen om Europeiska unionens provisoriska resehandling är av betydelse i konstitutionellt hänseende med tanke på det i 10 § i grundlagen tryggade skyddet för privatlivet och personuppgifter. Enligt 10 § 1 mom. utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottet har av hävd ansett det vara viktigt med tanke på skyddet

för personuppgifter att reglera åtminstone registreringens syfte, innehållet i de registrerade personuppgifterna, tillåtna användningsändamål, inbegripet rätten att lämna ut uppgifterna, och bevaringstiden för uppgifterna i personregister samt den registrerades rättsskydd (GrUU 25/1998 rd). Det har dessutom krävts att regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska vara heläckande och detaljerad.

Skyddet enligt 10 § i grundlagen kompletteras av skyddet för privatlivet enligt artikel 8 i Europakonventionen samt av respekten för privatlivet enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och av skyddet av personuppgifter enligt artikel 8 i samma stadga. Enligt artikel 52.1 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. I artikel 52.3 i stadgan anges att i den mån som stadgan omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europakonventionen ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. EU-domstolens domar bestämmer det centrala innehållet i skyddet för privatlivet och personuppgifter i dessa avseenden. Dessutom har artikel 8 i Europakonventionen i Europadomstolens rättspraxis ansetts täcka även skyddet för personuppgifter.

Bestämmelser om skydd för personuppgifter finns i Europeiska unionens primärrätt i artikel 16 i EUF-fördraget. Enligt artikel 16.1 har var och en rätt till skydd för de personuppgifter som rör honom eller henne. Enligt artikel 16.2 ska Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet fastställa bestämmelser om skydd för enskilda personer när det gäller behandling av personuppgifter hos unionens institutioner, organ och byråer och i medlemsstaterna, när dessa utövar verksamhet som omfattas av unionsrättens tillämpningsområde, samt om den fria rörligheten för sådana uppgifter.

11.5 Dataskyddsförordningen

Den allmänna dataskyddsförordningen är en EU-rättsakt som till alla delar är förpliktande och direkt tillämplig lagstiftning i samtliga medlemsstater. I EU-domstolens rättspraxis har unionslagstiftningen företräde framför nationell rätt i överensstämmelse med de villkor som lagts fast i denna rättspraxis (se till exempel GrUU 1/2018 rd). Grundlagsutskottet har konstaterat att det inte ingår i dess konstitutionella uppdrag att bedöma den nationella genomförandelagstiftningen med avseende på den materiella EU-rätten (se t.ex. GrUU 31/2017 rd, s. 4). Utskottet har emellertid kommenterat förhållandet mellan EU-lagstiftningen och den nationella lagstiftningen. Utskottet har i sin tolkningspraxis ansett det viktigt att det, i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan, tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se GrUU 25/2005 rd). Utskottet har därför framhållit att det i regeringens propositioner finns anledning att särskilt i fråga om bestämmelser som är av betydelse med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna tydligt klargöra ramarna för det nationella handlingsutrymmet (GrUU 26/2017 rd, s. 42, GrUU 2/2017 rd, s. 2, GrUU 44/2016 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet har i ett utlåtande om lagstiftning som kompletterar den allmänna dataskyddsförordningen sett det som motiverat att se över sin tidigare ståndpunkt i fråga om sådana regleringsobjekt som är viktiga med tanke på skyddet för personuppgifter. Utskottet anser att dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, överlag utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt

10 § i grundlagen. Korrekt tolkade och tillämpade svarar bestämmelserna i den allmänna dataskyddsförordningen enligt utskottets uppfattning också den nivå på skyddet för personuppgifter som bestäms utifrån Europakonventionen. Således är det inte längre av konstitutionella skäl nödvändigt att speciallagstiftningen inom förordningens tillämpningsområde heltäckande och detaljerat föreskriver om behandling av personuppgifter. Enligt grundlagsutskottet ska skyddet för personuppgifter härefter i första hand tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen. (GrUU 14/2018 rd, s. 4).

Grundlagsutskottet anser också att man med tanke på tydligheten bör förhålla sig restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som den allmänna dataskyddsförordningen medger. Utskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning, i enlighet med det riskbaserade synsätt som också förutsätts i den allmänna dataskyddsförordningen, måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter. (GrUU 14/2018 rd, s. 5).

I artikel 23 i dataskyddsförordningen ges medlemsstater nationellt handlingsutrymme vad gäller tillämpningsområdet för de registrerades rättigheter. I medlemsstaternas lagstiftning kan man genom lagstiftningsåtgärder begränsa tillämpningsområdet för de skyldigheter och rättigheter som föreskrivs i artiklarna 12–22, 34 och 5, om man i begränsningen till centrala delar iakttar de grundläggande fri- och rättigheterna och om begränsningen utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle så att det rättsgoda som avses i artikel 23 kan garanteras. En motivering till begränsning är enligt artikel 23.1 a att begränsningen syftar till att säkerställa medlemsstatens nationella säkerhet och enligt artikel 23.1 c att den syftar till att säkerställa den allmänna säkerheten.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns utöver i dataskyddsförordningen även i dataskyddslagen, som kompletterar förordningen.

Behandlingen av provisoriska EU-resehandlingar innefattar sådan behandling av personuppgifter som omfattas av tillämpningsområdet för den allmänna dataskyddsförordningen. I samband med behandlingen av en provisorisk EU-resehandling behandlas personuppgifter bland annat i samband med kontroll av sökandens identitet, utlämnande personuppgifter om sökanden till en annan medlemsstats myndighet samt lagring av de uppgifter som anges i resehandlingen. Dessutom behandlas personuppgifter när det enhetliga EU ETD-klistermärket trycks, dvs. skrivs ut med en skrivare, och när klistermärket fogas till det enhetliga EU ETD-formuläret.

Den reglering av behandlingen av personuppgifter som föreslås i propositionen grundar sig på artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen. Behandlingen av personuppgifter grundar sig på den personuppgiftsansvariges lagstadgade uppgifter. I andra hand grundar sig behandlingen av personuppgifter dessutom på artikel 6.1 e i den allmänna dataskyddsförordningen, dvs. när behandlingen behövs för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Den registrerades rättigheter bestäms i förslaget utifrån artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Det är därmed möjligt att utnyttja det nationella handlingsutrymme som anges i artikel 6.2 och 6.3 i dataskyddsförordningen, och bestämmelser som preciserar förordningen får utfärdas i lagförslaget i denna proposition.

Syftet med den föreslagna nya provisoriska EU-resehandlingen är framför allt att bekämpa förfälskning av resehandlingar och därigenom trygga medlemsstaternas och unionens säkerhet. Ett

ytterligare syfte är att förbättra och underlätta de behöriga myndigheternas möjligheter att tillämpa enhetliga förfaranderegler när de utför uppgifter i anslutning till provisoriska EU-resehandlingar. För att trygga resehandlingarnas säkerhet behöver myndigheten behandla personuppgifter.

Med beaktande av att dataskyddsförordningen är direkt tillämplig lagstiftning, och med hänsyn till grundlagsutskottets tolkningspraxis under senare tid när det gäller bestämmelser i lag (se särskilt GrUU 14/2018 rd), bör användningen av speciallagstiftning begränsas enbart till det nödvändigaste. Sådan speciallagstiftning ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

I propositionen har man beaktat de förutsättningar som anges i dataskyddsförordningen i fråga om behandlingen av biometriska uppgifter och uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt artikel 4.14 i dataskyddsförordningen avses med biometriska uppgifter personuppgifter som erhållits genom en särskild teknisk behandling som rör en fysisk persons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som möjliggör eller bekräftar identifieringen av denna fysiska person, såsom ansiktsbilder eller fingeravtrycksuppgifter. I enlighet med artikel 9.1 i dataskyddsförordningen är behandling av biometriska uppgifter i regel förbjuden, om inte något av de undantag som anges i artikel 9.2 uppfylls. Grunden för behandlingen av fotografier är i förslaget artikel 9.2 g, enligt vilken behandlingen ska vara nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Direktivet om en provisorisk EU-resehandling förutsätter att fotografierna är förenliga med de standarder som fastställs i den ovannämnda del 3 av Icaos dokument 9303. Bestämmelser om behandling av fotografier finns i direktivet, och det är nödvändigt att behandla fotografier i samband med provisoriska EU-resehandlingar i syfte att identifiera den registrerade. Med stöd av 6 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen ska på behandlingen tillämpas bestämmelserna om skyddsåtgärder i den paragrafens 2 mom. Utöver de särskilda kraven på sådan behandling bör de allmänna principerna och andra bestämmelser i dataskyddsförordningen tillämpas, särskilt när det gäller villkoren för laglig behandling.

Förutom att biometriska uppgifter hör till särskilda kategorier av personuppgifter är de också sådana känsliga uppgifter som avses i den tolkningspraxis som tillämpas på grundlagen. I fråga om känsliga uppgifter har grundlagsutskottet särskilt lyft fram kravet på ändamålsbegränsning. När det gäller omfattande register med biometriska kännetecken finns det enligt grundlagsutskottet orsak att förhålla sig negativt till att uppgifterna används för ändamål som ligger utanför det syfte som de egentligen samlats in och registrerats för (GrUU 14/2009 rd, s. 4/II). I förslaget ska fotografiet av den person som ansöker om en provisorisk EU-resehandling användas endast för de ändamål som uttryckligen föreskrivits i den föreslagna lagen i överensstämmelse med direktivet om en provisorisk EU-resehandling.

De särskilda bestämmelser som föreslås i propositionen följer av den förpliktande karaktären av direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I propositionen föreslås en bestämmelse som anpassar tillämpningsområdet för artikel 5 i dataskyddsförordningen beträffande lagringstiderna för personuppgifter. Även om det inte föreslås några avvikelser från artikeln föreslås i lagen genom en anpassning av tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen specificerade lagringstider för personuppgifter. Bestämmelsen är relevant också med tanke på den registrerades rättsskydd. Förslaget om att utfärda mer detaljerade bestämmelser om lagringstiderna än i dataskyddsförordningen följer av direktivets förpliktande karaktär, och regleringen är behövlig i och

med att det främsta syftet med den nya provisorisk EU-resehandlingen är att förhindra missbruk av resehandlingar. Genom bestämmelser om lagringstiderna möjliggörs ett bättre kunskapsunderlag, vilket bidrar till att förhindra eventuellt missbruk. De föreslagna mer detaljerade bestämmelserna om lagringstider kan med beaktande av de motiveringar som lagts fram för dem anses vara proportionerliga och uppfylla kravet på ett mål av allmänt intresse.

I samband med beredningen har man ansetts att några mer detaljerade bestämmelser än de allmänna bestämmelserna i dataskyddsförordningen inte behövs till den del direktivet om en provisorisk EU-resehandling inte förpliktar till det, eftersom behandlingen av den provisoriska EU-resehandlingen med undantag av fotografiet inte innefattar behandling av känsliga uppgifter och eftersom man i samband med beredningen inte har kunnat identifiera att behandlingen av personuppgifter i samband med provisoriska resehandlingar skulle vara ägnad att medföra en sådan risk för fysiska personers rättigheter och friheter att det skulle vara nödvändigt att utfärda särskilda bestämmelser i den nationella lagen. Det är inte heller fråga om en ny uppgift för myndigheten. Vid beredningen har man ansett det vara motiverat att föreskriva om att personuppgifter endast ska behandlas till den del direktivet om en provisorisk EU-resehandling uttryckligen förpliktar till det för att direktivet ska kunna genomföras effektivt.

11.6 Utlämnande av personuppgifter

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter finns bland annat i offentlighetslagen. I fråga om utlämnande av uppgifter har grundlagsutskottet ägnat uppmärksamhet åt vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få information och möjlighet att lämna ut information kan enligt utskottet gälla behövliga uppgifter för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att informationen är nödvändig för ett visst syfte (se exempelvis GrUU 31/2017 rd samt GrUU 17/2016 rd och de utlåtanden som nämns där). I sina analyser av omfattning, exakthet och innehåll i lagstiftning om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretess har utskottet lagt vikt vid att de uppgifter som lämnas ut är av känslig art (t.ex. GrUU 38/2016 rd). Rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna, går i sista hand ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade genom den sekretess som gäller myndigheten som innehar informationen (GrUU 62/2010 och GrUU 42/2010). Ju fullständigare bestämmelserna kopplar rätten till information till villkor i sak, desto mer sannolikt är det att en enskild begäran om information måste motiveras. Då kan också den som lämnar ut informationen bedöma begäran med avseende på de lagliga villkoren för utlämnandet. Genom att de facto vägra att lämna ut informationen kan den som innehar den göra att det uppstår ett läge där en utomstående myndighet måste undersöka skyldigheten att lämna ut information, det vill säga tolka bestämmelserna. Denna möjlighet är viktig då det gäller att anpassa tillgången till information och sekretessintressena till varandra (se t.ex. GrUU 12/2019 rd och GrUU 48/2017 rd).

I den föreslagna lagen föreslås bestämmelser om utlämnande av uppgifter till den behöriga myndigheten i en medlemsstat på det sätt som förutsätts i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I fråga om behandlingen av ansökningar om provisoriska EU-resehandlingar är utlämnandet av uppgifter enligt den föreslagna lagen villkorad till uppgifter som kan anses vara nödvändiga för utfärdandet av den provisoriska EU-resehandlingen. Att sekretessbelagda uppgifter lämnas ut är nödvändigt för att identifiera den som ansöker om en provisorisk EU-resehandling.

Bestämmelser om en skyldighet att lämna uppgifter till den behöriga myndigheten i en medlemsstat i Europeiska unionen finns i artikel 4.2 och 4.3 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Direktivet förpliktar medlemsstaterna att på det sätt som anges i direktivet utfärda

bestämmelser om lämnande av information. En skyldighet för myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater att utbyta information kan anses vara nödvändig för att direktivets syfte ska nås. Vid behandlingen av en provisorisk EU-resehandling ska både den bistående medlemsstaten och den medlemsstat vars medborgare ansöker om resehandlingen samarbeta i enlighet med direktivet. Detta inbegriper utbyte av information om den sökande. Med hänsyn till att det rör sig om ett förfarande för utfärdande av resedokument där ett villkor för utfärdandet är att sökandens identitet och nationalitet bekräftas, kan det anses vara nödvändigt med tanke på behandlingen av EU-resehandlingen att uppgifter lämnas ut trots sekretessbestämmelserna. I direktivet om en provisorisk EU-resehandling avsedda icke-företrädde unionsmedborgare eller deras medföljande familjemedlemmar behöver få ett resedokument i en situation där deras pass eller annat resedokument har förlorats, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom skälig tid. Personen ska således anses ha behov av skydd utomlands. I det fallet är det nödvändigt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till en annan EU-medlemsstats myndighet för att personen ska kunna få en provisorisk EU-resehandling.

Artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen förutsätter att regleringen av behandlingen uppfyller ett mål av allmänt intresse och är proportionell mot det eftersträvade syftet. Rätten att få respektive lämna ut uppgifter kan anses uppfylla ett mål av allmänt intresse, då den syftar till att kontrollera resehandlingars äkthet såväl nationellt som på unionsnivå. I de föreslagna bestämmelserna tar man också hänsyn till kraven på uppgiftsminimering i artikel 5 i dataskyddsförordningen, eftersom skyldigheten att lämna uppgifter och behandlingen av uppgifter vid utrikesministeriet och en finsk beskickning ska gälla enbart sådana uppgifter som krävs enligt direktivet om en provisorisk EU-resehandling.

Den rätt att få information och rätt att lämna ut uppgifter som föreslås i propositionen avses bli begränsad till nödvändiga uppgifter. Vid beredningen av propositionen har man bedömt att de föreslagna bestämmelserna om behandling av personuppgifter och om erhållande och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter inte innebär en mer långtgående begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna än vad som är motiverat med beaktande av hur tungt de syften som ligger bakom förslagen väger mot den grundläggande fri- och rättighet som ska begränsas. De föreslagna bestämmelserna om erhållande och utlämnande av uppgifter har bedömts utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd med hänsyn till uppnåendet av propositionens mål. Till den del det i propositionen föreslås sådana bestämmelser om behandling av personuppgifter som preciserar dataskyddsförordningen kan regleringen anses vara nödvändig och stå i proportion till det eftersträvade syftet, dvs. de fördelar som kan nås genom ett resedokument med bättre säkerhetsdetaljer och som beskrivs i motiveringen till propositionen.

I den reglering som genomförs på det sätt som föreslås i propositionen har behandlingen av personuppgifter på ovan beskrivna grunder bedömts vara förenlig med 10 § 1 mom. i grundlagen, principerna för behandling av personuppgifter i den allmänna dataskyddsförordningen, dataskyddslagen samt grundlagsutskottets praxis.

Lagförslagets förhållande till det nationella handlingsutrymme som ingår i den allmänna dataskyddsförordningen bedöms dessutom i avsnitt 5.1.3 Alternativa handlingsvägar och deras konsekvenser, samt i specialmotiveringen till lagförslagen.

11.7 Framställning och beställning av enhetliga EU ETD-formulär och klistermärken

I propositionen föreslås det att utrikesministeriet ska svara för att den provisoriska EU-resehandlingen utfärdas med användning av det enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärke som avses i 14 § i den föreslagna lagen. Enligt förslaget ska utrikesministeriet beställa de enhetliga EU ETD-formulären och enhetliga EU ETD-klistermärkena av en aktör

som har den tekniska, ekonomiska och operativa kapacitet som krävs för att uppdraget ska kunna skötas på behörigt sätt.

Framställningen av de enhetliga EU ETD-formulären och klistermärkena har karaktären av ett tekniskt uppdrag där formulär och klistermärken framställs enligt utrikesministeriets beställning. Uppdraget att framställa det enhetliga EU ETD-formuläret och klistermärket har i propositionen jämförts med de utlagda uppdrag som avses i 35 § i passlagen och som avser kontroll av passets kvalitet och av att passets innehåll är korrekt samt leverans och utlämnande av pass. Att kontrollera passets kvalitet och att dess innehåll är korrekt samt att leverera det färdiga passet till sökanden utgör en oskiljaktig del av förfarandet för utfärdande av pass, och kan betraktas som sådana offentliga förvaltningsuppgifter som avses i 124 § i grundlagen (GrUU 6/2013 rd, RP 188/2012 rd). Rent praktiska, operativa uppgifter såsom tillverkning av pass betraktades däremot inte som offentliga förvaltningsuppgifter (RP 188/2012 rd). Den i propositionen föreslagna framställningen av enbart så kallade blankoformulär och blankoklistermärken i enlighet med de tekniska specifikationerna skiljer sig från de uppdrag enligt passlagen som läggs ut på entreprenad på så sätt att de enhetliga formulären och klistermärkena inte i samband med framställningen av den provisoriska EU-resehandlingen fylls i med sökandens personuppgifter. Dessutom omfattar framställningen inte heller kontroll av resehandlingens kvalitet eller av att dess innehåll är korrekt. Den finska beskickningen registrerar sökandens personuppgifter i AHA-systemet, och uppgifterna fylls i på det enhetliga EU ETD-klistermärket i samband med utfärdandet av resehandlingen när den finska beskickningen skriver ut klistermärket. Efter att klistermärket skrivits ut kontrollerar den finska beskickningen klistermärkets innehåll, fäster det på formuläret och överlämnar det till sökanden. De föreslagna bestämmelserna om framställning och beställning av de enhetliga formulären och klistermärkena är således inte relevanta med hänsyn till 124 § i grundlagen.

11.8 Kommissionens genomförandeakter samt bemyndiganden att utfärda förordning

Förslaget anknyter till 80 § i grundlagen, enligt vilken bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. I bilaga I och II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling föreskrivs det om de tekniska specifikationerna för och säkerhetsdetaljerna i den provisoriska EU-resehandlingen. Innehållet i bilagorna beskrivs i detalj i specialmotiveringen till 14 § i den föreslagna nya lagen och under avsnittet Bestämmelser på lägre nivå än lag.

Europeiska kommissionen kan efter ikraftträdandet av den föreslagna lagen anta genomförandeakter för att föreskriva om omständigheter som avser resehandlingens tekniska och säkerhetsmässiga egenskaper. Genomförandeakterna kommer att antas som kommissionens genomförandeakter med iakttagande av det förfarande som anges i artikel 12 i direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Kommissionen har i direktivet getts behörighet att anta genomförandeakter av teknisk natur, med vilka man inte i sig skapar nya skyldigheter eller uppgifter utan preciserar de tekniska specifikationer och säkerhetsdetaljer som anknyter till den provisoriska EU-resehandlingen. Kommissionen får dessutom anta en genomförandeakt för att fastställa ett standardformulär för ansökan om en provisorisk EU-resehandling.

Kommissionen har också i enlighet med direktivet om en provisorisk EU-resehandling befogenhet att anta delegerade akter i syfte att uppdatera bilagorna I och II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling och de hänvisningar till Icaos standarder som avses i artikel 4.2 b i direktivet. Vid antagandet av delegerade akter iaktas det förfarande som föreskrivs i artikel 11 i direktivet.

Grundlagsutskottet har understrukit att författningar som genomför EU-rättsakter ska uppfylla exempelvis de allmänna kraven på att bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara exakta och noga avgränsade samt kravet på god lagskrivning (se GrUU 9/2004 rd, s. 2–3). Utskottet har vidare ansett att på grund av bland annat dessa krav bör unionsrättsakter som kräver nationella genomförandeåtgärder i regel inkorporeras i den nationella lagstiftningen genom nationella bestämmelser som i sak motsvarar EU-rättsakterna. (GrUU 50/2006 rd, s. 2). Enligt utskottets praxis bör därmed hänvisningsteknik undvikas när det gäller att genomföra direktiv (GrUU 5/2013 rd, s. 2). Hänvisningstekniken är särskilt problematisk om hänvisningen är dynamisk, alltså också syftar till att så att säga på förhand genomföra framtida EU-bestämmelser, i praktiken ändringar som framöver kommer att göras i bilagorna till direktivet (GrUU 5/2013 rd, s. 2 och GrUU 35/2020 rd).

I de föreslagna lagarna hänvisas det till bilagorna I och II i direktivet om en provisorisk EU-resehandling, vilka är av teknisk natur. I bilaga I fastställs de tekniska specifikationerna för det enhetliga formuläret, såsom dess utformning och storlek och hur de olika sidorna i formuläret ska fyllas i. I bilaga II föreskrivs det om egenskaperna hos det enhetliga klistermärket samt om de fält som ska fyllas i och om utökade säkerhetsdetaljer, bland annat en möjlighet att inkludera ett digitalt sigill, dvs. en tvådimensionell streckkod, på det enhetliga klistermärket. Avsikten är att genom förordning närmare specificera de i bilagorna I och II angivna tekniska kraven på en provisorisk EU-resehandling. Dessutom föreslås i lagen en hänvisning till ovan nämnda genomförandeakter och delegerade akter. Hänvisningarna kommer till denna del att vara dynamiska, eftersom kommissionen har möjlighet att utfärda kompletterande bestämmelser om bland annat säkerhetsdetaljerna i den provisoriska EU-resehandlingen och exempelvis det i bilaga II nämnda ibruktagandet av ett digitalt sigill (tvådimensionell streckkod) samt om ansökningsblanketten.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan republikens president, statsrådet och ministerierna utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Genom lag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Utifrån 80 § i grundlagen är det väsentligt att det finns tillräckligt uttömmande grundläggande bestämmelser i lag om det som ska regleras och att ett bemyndigande i regel bör placeras i samband med den grundläggande bestämmelsen (exempelvis GrUU 10/2016 rd och GrUU 49/2014 rd, s. 5). När förordningar endast kan utfärdas med stöd av lagstadgad fullmakt, och bemyndigande att utfärda en förordning inte kan ges i ärenden som enligt grundlagen ska föreskrivas genom lag, måste ett bemyndigande att utfärda förordning som tas in i lagen formuleras så att innehållet i bemyndigandet tydligt framgår av lagen och att det avgränsas tillräckligt noggrant (exempelvis GrUU 26/2017 rd, GrUU 38/2013 rd, s. 3–4).

Grundlagsutskottet har ansett reglering på förordningsnivå vara motiverad när det har rört sig om reglering av teknisk natur avsedd att genomföra detaljerad EU-lagstiftning. Bestämmelserna på lagnivå skulle annars bli onödigt detaljerade och fallspecifika (GrUU 1/2013 rd, s. 2). Grundlagsutskottet påminner emellertid att bestämmelserna i 80 § 1 och 2 mom. i grundlagen i alla händelser direkt begränsar tolkningen av bemyndigandebestämmelser och innehållet i bestämmelser som utfärdas med stöd av bemyndigandena. Därmed går det inte att genom förordning utfärda allmänna rättsregler om frågor som hör till området för lag (se t.ex. GrUU 1/2013 rd, s. 2 och GrUU 44/2010 rd, s. 4 och GrUU 58/2010 rd, s. 3). I regel är det också skäl att placera ett bemyndigande i samband med den grundläggande bestämmelsen (se GrUU 26/2017 rd, s. 27, GrUU 10/2016 rd, s. 5 och GrUU 49/2014 rd, s. 6).

När det bedöms om ett bemyndigande att utfärda förordning ska ges statsrådet eller ett ministerium har det i samband med grundlagsreformen konstaterats att utgångspunkten är att statsrådets allmänna sammanträde utfärdar förordningar om vittsyftande och principiellt viktiga ärenden

samt om sådana andra ärenden vars betydelse kräver det. Denna princip framgår av 67 § i grundlagen som gäller statsrådets beslutsfattande. Grundlagsutskottet har i sin praxis även utgått från 80 § 1 mom. i grundlagen, enligt vilken ministerierna närmast kan bemyndigas att utfärda förordning om frågor av mer teknisk natur och frågor som har ringa samhällelig eller politisk betydelse (GrUU 33/2004 rd).

Eftersom avsikten är att genom förordning föreskriva om de tekniska specifikationerna för provisoriska EU-resehandlingar, föreslås det i propositionen att det genom förordning av utrikesministeriet ska föreskrivas om de tekniska specifikationer och säkerhetsdetaljer avseende det enhetliga EU ETD-formuläret och -klistermärket som anges i bilagorna I och II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling. Avsikten är att innehållet i utrikesministeriets förordning ska grunda sig på Europeiska unionens lagstiftning. Syftet med förordningen ska vara att nationellt införa de tekniska egenskaper och säkerhetsdetaljer hos provisoriska EU-resehandlingar som förutsätts i direktivet om en provisorisk EU-resehandling.

Eftersom det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning omfattar tekniska egenskaper och säkerhetsdetaljer hos provisoriska EU-resehandlingar kan de föreslagna bestämmelserna om bemyndigande att utfärda förordning anses vara tillräckligt exakta och noggrant avgränsade. Avsikten är att innehållet i förordningen ska härledas direkt ur EU-lagstiftningen och innefatta innehållet i bilagorna I och II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling. I fortsättningen bör dock detaljnivån för kommissionens genomförandeakter och förhållandet mellan genomförandeakterna och den nationella lagstiftningen tas i beaktande, särskilt med tanke på att EU-lagstiftningen är primär.

I propositionen ingår inga sådana förslag som skulle kräva att propositionen behandlas i grundlagsordning. På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom direktivet om en provisorisk EU-resehandling innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Eftersom direktiven (och förordningarna) – innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag (och föreslås bli kompletterade genom lag), föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om en provisorisk EU-resehandling

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Denna lag innehåller bestämmelser om en provisorisk EU-resehandling och om villkoren för utfärdande av resehandlingen.

En provisorisk EU-resehandling är resedokument som berättigar till en enkel resa.

Genom denna lag genomförs rådets direktiv (EU) 2019/997 om införande av en provisorisk EU-resehandling och om upphävande av beslut 96/409/Gusp, nedan direktivet om en provisorisk EU-resehandling.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas

1) när en i 3 § 4 punkten avsedd icke-företräd unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en finsk beskickning i ett land utanför Europeiska unionen (tredjeland),

2) när en finsk medborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en annan EU-medlemsstat än Finlands behöriga myndighet i ett tredjeland, och

3) när en familjemedlem som inte är medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen och som medföljer en finsk medborgare eller en i 3 § 4 punkten avsedd icke-företräd unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en finsk beskickning eller hos en annan EU-medlemsstats behöriga myndighet i ett tredjeland.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) medborgarskapsmedlemsstat den EU-medlemsstat där personen uppger sig vara medborgare,

2) arbetsdag alla dagar utom veckoslut och allmänna helgdagar,

3) finsk beskickning i 9 § lagen om konsulära tjänster (489/1999) avsedda ambassader, legationer, generalkonsulat, konsulat, vicekonsulat och konsularagenturer,

4) icke-företrädd unionsmedborgare en sådan medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen vars medborgarskapsmedlemsstat saknar permanent ambassad eller permanent konsulat i ett tredjeland eller en sådan ambassad eller ett sådant konsulat eller honorärkonsulat i ett tredjeland som i en viss situation faktiskt kan utfärda en resehandling.

2 kap.

Provisorisk EU-resehandling

4 §

Styrkande av rätt att resa

Utöver vad som föreskrivs i 2 § 1 mom. i passlagen (671/2006) kan en finsk medborgare styrka sin rätt att resa genom en giltig provisorisk EU-resehandling.

5 §

Utfärdande av en provisorisk EU-resehandling

Utrikesministeriet utfärdar efter ansökan en provisorisk EU-resehandling för en enkel resa till sökandens medborgarskapsmedlemsstat eller bosättningsmedlemsstat eller i undantagsfall till en annan bestämmelseort, om sökandens resedokument har förlorats, stulits eller förstörts eller annars inte kan erhållas inom skälig tid. En resehandling utfärdas

- 1) för en icke-företrädd unionsmedborgare,
- 2) för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en icke-företrädd unionsmedborgare, om familjemedlemmen är lagligen bosatt i en EU-medlemsstat,
- 3) för en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare, om familjemedlemmen lagligen är bosatt i en EU-medlemsstat.

Om sökanden är en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare krävs det för utfärdandet dessutom att familjemedlemmens identitet, nationalitet och lagliga bosättning i en EU-medlemsstat har bekräftats genom samråd med den behöriga myndigheten i den icke-företrädda unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat och vid behov med den behöriga myndigheten i den EU-medlemsstat som utfärdat det tillstånd som berättigar till laglig vistelse.

6 §

Provisorisk EU-resehandling för minderåriga

En provisorisk EU-resehandling kan utfärdas för en minderårig person om den minderåriges samtliga vårdnadshavare samtycker till det.

Vad som föreskrivs i 1 mom. gäller dock inte utfärdande av en provisorisk EU-resehandling för en icke-företrädd minderårig unionsmedborgare.

Om en minderårig har omhändertagits i Finland av det organ som svarar för socialvården, ska samtycke från en tjänsteinnehavare som avses i 45 § 2 mom. i barnskyddslagen (417/2007) fogas till ansökan.

Om en minderårigs vårdnadshavare på grund av resa eller sjukdom eller annat motsvarande skäl inte kan ge ett sådant samtycke som avses i 1 eller 2 mom. och om dröjsmål med avgörandet skulle medföra oskälig olägenhet för den minderåriga, behövs inte vårdnadshavarens samtycke i ärendet.

Om en vårdnadshavare vägrat ge sitt samtycke kan en provisorisk EU-resehandling ändå utfärdas eller rätt att utfärda en provisorisk EU-resehandling ges, om det klart skulle strida mot den minderåriges bästa att inte utfärda en resehandling eller inte ge rätt att utfärda en sådan och om det kan anses uppenbart att den minderåriga inte i strid med någon vårdnadshavares samtycke annat än tillfälligt förs från sin bosättningsstat till en annan stat.

7 §

Ansökan om en provisorisk EU-resehandling

Ansökan ska innehålla uppgift om sökandens efternamn, förnamn, nationalitet, födelsedatum och kön.

Till ansökan ska fogas

- 1) ett fotografi av sökanden där sökanden utan svårighet kan kännas igen,
- 2) en kopia av varje tillgänglig identitetshandling som finns till hands.

Sökanden ska personligen infinna sig hos den finska beskickningen för kontroll av identiteten.

8 §

Samråd

Utrikesministeriet eller den finska beskickningen ska utan dröjsmål och senast två arbetsdagar från mottagandet av en ansökan om en provisorisk EU-resehandling samråda med den behöriga myndigheten i sökandens medborgarskapsmedlemsstat för att bekräfta sökandens identitet och medborgarskap. Utrikesministeriet eller den finska beskickningen får av grundad anledning överskrida den föreskrivna tidsfristen på två arbetsdagar.

Om sökanden är en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare, ska utrikesministeriet eller den finska beskickningen samråda med den behöriga myndigheten i medborgarskapsmedlemsstaten för den icke-företrädda unionsmedborgaren som den berörda familjemedlemmen medföljer, och vid behov samråda med den behöriga myndigheten i den EU-medlemsstat som utfärdat det tillstånd som berättigar till laglig vistelse.

Om myndigheten i den icke-företrädda unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat invänder mot utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling, ska den inte utfärdas. Innan beslut om avslag meddelas ska utrikesministeriet eller den finska beskickningen underrätta sökanden om saken och samråda med den behöriga myndigheten i den icke-företrädda unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat.

Om samråd på grund av ärendets brådskande natur inte kan genomföras innan ett beslut enligt denna lag fattas, får beslut om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling för en icke-företrädd unionsmedborgare fattas utan samråd med medborgarskapsmedlemsstatens behöriga myndighet. Den behöriga myndigheten i den medlemsstat för vars medborgare den provisoriska EU-resehandlingen har utfärdats ska utan dröjsmål informeras om beslutet.

9 §

Beslut om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling

Utrikesministeriet ska fatta beslutet om utfärdande av en provisorisk EU-resehandling och den finska beskickningen ska överlämna den provisoriska EU-resehandlingen till sökanden utan dröjsmål och senast två arbetsdagar efter det att den behöriga myndigheten i den icke-företrädda

unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat har bekräftat den icke-företrädde unionsmedborgarens identitet och medborgarskap eller, i fråga om en familjemedlem som medföljer en icke-företrädde unionsmedborgare, familjemedlemmens identitet, nationalitet och lagliga bopättning i en EU-medlemsstat. Av grundad anledning får tidsfristen överskridas.

Den finska beskickningen skriver ut det enhetliga klistermärket för den provisoriska EU-resehandlingen, nedan det enhetliga EU ETD-klistermärket, och fogar det till det enhetliga formuläret för den provisoriska EU-resehandlingen, nedan det enhetliga EU ETD-formuläret, i enlighet med bilaga I till direktivet om en provisorisk EU-resehandling. En provisorisk EU-resehandling får fyllas i manuellt endast i undantagsfall om det föreligger teknisk force majeure.

Om utrikesministeriet utfärdar en provisorisk EU-resehandling i enlighet med ansökan, får sökanden inte något separat förvaltningsbeslut. Om utrikesministeriet utfärdar en provisorisk EU-resehandling i de fall som avses i 6 § 2 eller 3 mom. utan samtliga vårdnadshavares samtycke eller med avvikelse från ansökan, ges sökanden utöver den provisoriska EU-resehandlingen ett separat förvaltningsbeslut.

Bestämmelser om vilka de finska beskickningar är som sköter de uppgifter som enligt denna lag ankommer på en beskickning finns i 9 § i lagen om konsulära tjänster och i en förordning som utfärdats med stöd av den.

10 §

Giltighetstiden för en provisorisk EU-resehandling

En provisorisk EU-resehandling utfärdas för den tidsperiod som krävs för att slutföra den resa som den utfärdades för, med en tilläggsfrist på två dagar.

Endast i undantagsfall får giltighetstiden för en provisorisk EU-resehandling vara längre än 15 kalenderdagar.

11 §

Enhetlig utformning av provisoriska EU-resehandlingar

Den provisoriska EU-resehandlingen består av det enhetliga EU ETD-formuläret och det enhetliga EU ETD-klistermärket.

Det enhetliga EU ETD-formuläret och det enhetliga EU ETD-klistermärket ska vara förenliga med de tekniska specifikationer som anges i bilagorna I och II till direktivet om en provisorisk EU-resehandling och med de ytterligare tekniska specifikationer som anges i Europeiska kommissionens genomförandeakter och delegerade akter.

Närmare bestämmelser om de tekniska specifikationerna för det enhetliga EU ETD-formuläret och enhetliga EU ETD-klistermärket till provisoriska EU-resehandlingar utfärdas genom förordning av utrikesministeriet.

12 §

Framställning och beställning av en provisorisk EU-resehandling

Utrikesministeriet svarar för att den finska beskickningen överlämnar den provisoriska EU-resehandlingen till sökanden med användning av ett i 11 § avsett enhetligt EU ETD-formulär och enhetligt EU ETD-klistermärke.

Utrikesministeriet ska beställa de enhetliga EU ETD-formulären och enhetliga EU ETD-klistermärkena av en aktör som har den tekniska, ekonomiska och operativa kapacitet som krävs

för att uppdraget ska kunna skötas på behörigt sätt. Utrikesministeriet ska med den aktören avtala om kraven på den provisoriska EU-resehandlingens kvalitet och om andra omständigheter som är av betydelse för att uppdraget ska kunna skötas på behörigt sätt, med beaktande av de krav på en provisorisk EU-resehandling som ställs i Europeiska kommissionens tekniska specifikationer.

Utrikesministeriet ska meddela Europeiska kommissionen och de andra EU-medlemsstaterna namnet på den aktör som framställer dess enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken samt informera dem om aktören byts ut.

13 §

Innehållet i det enhetliga EU ETD-klistermärket

Det enhetliga EU ETD-klistermärket ska innehålla följande uppgifter:

- 1) efternamn, förnamn, nationalitet, födelsedatum och kön på resehandlingens innehavare,
- 2) den dag resehandlingen utfärdades och sista giltighetsdag,
- 3) den medlemsstat som utfärdat resehandlingen och den ort där den utfärdande myndigheten i den medlemsstaten är belägen,
- 4) bestämmelse- och eventuellt transitland för vilka resehandlingen utfärdas,
- 5) numret på det enhetliga EU ETD-formuläret.

Till den provisoriska EU-resehandlingen ska dessutom fogas ett fotografi av innehavaren av resehandlingen som sökanden har lämnat i samband med ansökan om den. Inga ändringar får göras på ett enhetligt EU ETD-klistermärke efter det att klistermärket har fyllts i vid en finsk beskickning på det sätt som avses i 9 § 2 mom.

14 §

Befogenheter som gäller den provisoriska EU-resehandlingens säkerhetsdetaljer

Utrikesministeriet svarar för att den provisoriska EU-resehandlingen uppfyller de krav som ställs på resehandlingen i denna lag och i Europeiska kommissionens genomförandeakter.

För att säkerställa autenticiteten och integriteten för uppgifterna i en provisorisk EU-resehandling får resehandlingen förses med ett digitalt sigill. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata skapar ett certifikat för säkerställande av autenticiteten och integriteten för de uppgifter som lagras i en provisorisk EU-resehandlingens digitala sigill. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata producerar dessutom den tjänst för underskrift som behövs vid användningen av certifikatet.

3 kap.

Behandling av personuppgifter

15 §

Ändamålet med behandlingen av personuppgifter

Utrikesministeriet och finska beskickningar får behandla personuppgifter för att i enlighet med förfarandet i denna lag verifiera identiteten för en person som ansöker om en provisorisk EU-resehandling, för att skriva ut det enhetliga EU ETD-klistermärket vid den finska beskickningen och för att underlätta sökandens resa.

16 §

Riktigheten av uppgifterna i en provisorisk EU-resehandling

Utrikesministeriet svarar för att uppgifterna i en av ministeriet utfärdad provisorisk EU-resehandling stämmer överens med ansökan.

17 §

Tillgodoseende av rätten för en innehavare av en provisorisk EU-resehandling att få tillgång till sina egna uppgifter

En innehavare av en provisorisk EU-resehandling som vill utöva sin rätt att få tillgång till de uppgifter som finns i den provisoriska EU-resehandlingen ska framställa en skriftlig begäran om detta till den finska beskickningen samt styrka sin identitet med en tillförlitlig identitetshandling.

Innehavaren av en provisorisk EU-resehandling har rätt att få en ny provisorisk EU-resehandling, om den provisoriska EU-resehandlingens uppgifter i samband med en i 1 mom. avsedd kontroll har visat sig vara felaktiga.

18 §

Utrikesministeriets och finska beskickningars rätt att få information

Utrikesministeriet och finska beskickningar har rätt att trots sekretessbestämmelserna ur det ärendehanteringssystem för utlänningsärenden som avses i lagen om behandling av personuppgifter i migrationsförvaltningen (615/2020) avgiftsfritt få för utfärdandet av en provisorisk EU-resehandling behövlig information om huruvida sökanden har ett i utlänningslagen (301/2004) avsett giltigt uppehållstillstånd eller uppehållskort samt information om eventuell sista giltighetsdag för uppehållstillståndet eller uppehållskortet.

Bestämmelser om rätten för utrikesministeriet och finska beskickningar att få information för behandling av ärenden som gäller provisoriska EU-resehandlingar finns i 22 § 1 mom. 8 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019).

19 §

Utlämnande av uppgifter till en EU-medlemsstats behöriga myndighet

Om en icke-företrädd unionsmedborgare eller en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädd unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en finsk beskickning, ska utrikesministeriet eller den finska beskickningen trots sekretessbestämmelserna till den behöriga myndigheten i den icke-företrädda unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat, och vid behov till den behöriga myndigheten i den medföljande familjemedlemmens bosättningsmedlemsstat, lämna all den information som är nödvändig för att utfärda en provisorisk EU-resehandling. Sådana uppgifter är åtminstone

- 1) sökandens efternamn och förnamn, nationalitet, födelsedatum och kön,
- 2) en kopia av varje tillgänglig identitetshandling som finns till hands.

Utrikesministeriet eller den finska beskickningen ska också lämna ett fotografi av sökanden till den behöriga myndigheten i den icke-företrädde unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat och vid behov till den behöriga myndigheten i den medföljande familjemedlemmens bosättningsmedlemsstat.

Den finska beskickningen ska utan dröjsmål efter det att den provisoriska EU-resehandlingen har överlämnats till sökanden sända en kopia av resehandlingen till den behöriga myndigheten i den icke-företrädde unionsmedborgarens medborgarskapsmedlemsstat.

När en finsk medborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en annan EU-medlemsstats behöriga myndighet får utrikesministeriet eller den finska beskickningen trots sekretessbestämmelserna till den berörda medlemsstatens behöriga myndighet på begäran lämna ut uppgifter om sökandens identitet och medborgarskap.

När en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företrädde unionsmedborgare ansöker om en provisorisk EU-resehandling hos en annan EU-medlemsstats behöriga myndighet, får utrikesministeriet eller den finska beskickningen trots sekretessbestämmelserna på begäran lämna ut uppgift om giltigheten för ett i utlänningslagen avsett uppehållstillstånd eller uppehållskort som utfärdats för familjemedlemmen till den behöriga myndighet i medlemsstaten som behandlar ansökan.

Om utrikesministeriet eller den finska beskickningen har beslutat att lämna ut de i 4 och 5 mom. avsedda uppgifterna, ska uppgifterna lämnas ut inom tre arbetsdagar från mottagandet av begäran från EU-medlemsstatens behöriga myndighet. Om uppgifterna inte lämnas ut, ska också uppgift om detta lämnas inom tre arbetsdagar från mottagandet av begäran från EU-medlemsstatens behöriga myndighet.

Av grundad anledning får den tidsfrist som anges i 6 mom. överskridas. Utrikesministeriet eller den finska beskickningen ska då informera EU-medlemsstatens behöriga myndighet om när uppgifterna kan lämnas.

20 §

Lagring av fotokopior av provisoriska EU-resehandlingar samt radering av uppgifter

Den finska beskickningen ska i det ärendehanteringssystem som utrikesförvaltningen använder lagra en fotokopia av den provisoriska EU-resehandling som utrikesministeriet utfärdat för en icke-företrädde unionsmedborgare och för dennes medföljande familjemedlemmar.

Utrikesministeriet ska inom 180 dagar från det att en provisorisk EU-resehandling utfärdades radera alla personuppgifter i den provisoriska EU-resehandlingen som gäller en icke-företrädde unionsmedborgare eller en familjemedlem som medföljt en finsk medborgare eller en icke-företrädde unionsmedborgare ur det ärendehanteringssystem som utrikesförvaltningen använder.

Utrikesministeriet ska inom två år från det att en provisorisk EU-resehandling utfärdades ur det ärendehanteringssystem som utrikesförvaltningen använder radera alla personuppgifter i den provisoriska EU-resehandlingen som gäller en finsk medborgare eller en familjemedlem som medföljt en finsk medborgare eller en icke-företrädde unionsmedborgare.

21 §

Hänvisning till strafflagen

Bestämmelser om straff för dataskyddsbrott finns i 38 kap. 9 § i strafflagen (39/1889).

4 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Återlämnande och förstöring av en provisorisk EU-resehandling

Innehavaren av en provisorisk EU-resehandling ska omedelbart efter ankomsten till Finland återlämna den provisoriska EU-resehandlingen till Gränsbevakningsväsendet eller till någon annan myndighet som har rätt att utföra i gränsbevakningslagen (578/2005) avsedd in- eller utresekontroll.

Den myndighet som avses i 1 mom. ska underrätta utrikesministeriet om varje provisorisk EU-resehandling som återlämnats och utan dröjsmål efter återlämnandet förstöra varje återlämnad handling.

Utrikesministeriet ska förstöra kopian av varje återlämnad provisorisk EU-resehandling utan dröjsmål efter det att ministeriet underrättats om återlämnandet.

23 §

Förvaring av tomma formulär och klistermärken

Utrikesministeriet ska se till att tomma enhetliga EU ETD-formulär och enhetliga EU ETD-klistermärken förvaras på ett stöldsäkert sätt.

24 §

Fel i ett enhetligt EU ETD-klistermärke

Om ett fel upptäcks på ett enhetligt EU ETD-klistermärke som ännu inte har fästs på det enhetliga EU ETD-formuläret, ska det enhetliga klistermärket makuleras och förstöras.

Om ett i 1 mom. avsett fel upptäcks efter det att det enhetliga EU ETD-klistermärket har fästs på det enhetliga EU ETD-formuläret, ska både klistermärket och formuläret makuleras och förstöras och en ny provisorisk EU-resehandling framställas.

25 §

Avgift som tas ut för en provisorisk EU-resehandling

För en provisorisk EU-resehandling tas det ut en avgift enligt en sådan förordning om avgifter för utrikesförvaltningens prestationer som utfärdats med stöd av 8 § i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Avgiften kan vara högst lika stor som avgiften för nationella nödpass som utfärdas av finska beskickningar enligt den förordning som avses i 1 mom.

26 §

Visering

För en familjemedlem som inte är unionsmedborgare och som medföljer en finsk medborgare eller en icke-företräd unionsmedborgare kan vid behov utöver en provisorisk EU-resehandling efter ansökan avgiftsfritt utfärdas inresevisering, om villkoren för utfärdande av visering uppfylls.

Bestämmelser om utfärdande av visering för längre vistelse finns i 17 c § 2 mom. i utlänningslagen.

Bestämmelser om villkoren för utfärdande av regionalt begränsad visering finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodexen), sådan den lyder ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1155 om ändring av förordning (EG) nr 810/2009 om införande av en gemenskapskodex om viseringar (viseringskodex).

27 §

Ersättningsansvar

På ersättningsansvaret för en finsk medborgare för vilken en EU-medlemsstat har utfärdat en provisorisk EU-resehandling tillämpas bestämmelserna i 39 a § i lagen om konsulära tjänster.

På ersättningsansvaret för en icke-företrädd unionsmedborgare för vilken utrikesministeriet har utfärdat en provisorisk EU-resehandling tillämpas bestämmelserna i 39 b § i lagen om konsulära tjänster.

28 §

Uppföljning

Utrikesministeriet ska årligen sammanställa uppgifter om antalet provisoriska EU-resehandlingar som utfärdats för i 5 § 1 mom. avsedda personer och om mottagarnas nationalitet samt uppgifter om det årliga antalet fall av bedrägerier med och förfalskningar av provisoriska EU-resehandlingar.

Utrikesministeriet ska årligen lämna Europeiska kommissionen de uppgifter som avses i 1 mom.

Utrikesministeriet ska för utvärderingen av direktivet om en provisorisk EU-resehandling på begäran förse Europeiska kommissionen med de uppgifter den behöver.

29 §

Ändringssökande

Omrövning får begäras av ett i denna lag avsett beslut som gäller en provisorisk EU-resehandling.

Utomlands får begäran om omrövning lämnas till den finska beskickning som har tagit emot ansökan. Beskickningen ska utan dröjsmål lämna begäran om omrövning och de handlingar som ligger till grund för avgörandet av ärendet till utrikesministeriet. Bestämmelser i övrigt om omrövningsbegäran finns i förvaltningslagen (434/2003).

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

30 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om konsulära tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om konsulära tjänster (498/1999) 41 b §, sådan den lyder i lag 204/2018, och
ändras 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 204/2018, som följer:

2 §

Mottagare av konsulära tjänster

Konsulära tjänster som avses i 3–6 kap. och andra motsvarande konsulära tjänster kan tillhandahållas medborgare i Europeiska unionen inom ett tredjelands territorium där den medlemsstat där dessa personer är medborgare saknar permanent ambassad, permanent konsulat eller en sådan ambassad, ett sådant konsulat eller honorärkonsulat som i en viss situation faktiskt kan tillhandahålla konsulära tjänster (icke-företrädde unionsmedborgare). Dessutom kan icke-företrädde unionsmedborgare vid behov ges sådan allmän rådgivning som avses i 5 § och utfärdas provisoriska EU-resehandlingar. Bestämmelser om provisoriska EU-resehandlingar finns i lagen om en provisorisk EU-resehandling (/).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 2 § i passlagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 2 § i passlagen (671/2006), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag 695/2021, ett
nytt 6 mom. som följer:

2 §

Styrkande av rätt att resa

Bestämmelser om provisoriska EU-resehandlingar finns i lagen om en provisorisk EU-resehandling (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 9 oktober 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Utrikesminister Elina Valtonen

Lag

om ändring av lagen om konsulära tjänster

I enlighet med riksdagens beslut:
upphävs i lagen om konsulära tjänster (498/1999) 41 b §, sådan den lyder i lag 204/2018, och
ändras 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 204/2018, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Mottagare av konsulära tjänster

Föreslagen lydelse

2 §

Mottagare av konsulära tjänster

Konsulära tjänster som avses i 3–6 kap. och andra motsvarande konsulära tjänster kan tillhandahållas medborgare i Europeiska unionen inom ett tredjelands territorium där den medlemsstat där dessa personer är medborgare saknar permanent ambassad, permanent konsulat eller en sådan ambassad, ett sådant konsulat eller honorärkonsulat som i en viss situation faktiskt kan tillhandahålla konsulära tjänster (icke-företrädde unionsmedborgare). Dessutom kan icke-företrädde unionsmedborgare vid behov ges sådan allmän rådgivning som avses i 5 § och utfärdas *sådana provisoriska resehandlingar som avses i 41 b §*.

Konsulära tjänster som avses i 3–6 kap. och andra motsvarande konsulära tjänster kan tillhandahållas medborgare i Europeiska unionen inom ett tredjelands territorium där den medlemsstat där dessa personer är medborgare saknar permanent ambassad, permanent konsulat eller en sådan ambassad, ett sådant konsulat eller honorärkonsulat som i en viss situation faktiskt kan tillhandahålla konsulära tjänster (icke-företrädde unionsmedborgare). Dessutom kan icke-företrädde unionsmedborgare vid behov ges sådan allmän rådgivning som avses i 5 § och utfärdas *provisoriska EU-resehandlingar. Bestämmelser om provisoriska EU-resehandlingar finns i lagen om en provisorisk EU-resehandling (/)*.

41 b §

Utfärdande av provisoriska resehandlingar i vissa situationer

En beskickning får utfärda provisoriska resehandlingar till en icke-företrädde unionsmedborgare som avses i 2 § 2 mom. om den pass har kommit bort, blivit stulet eller förstört eller tillfälligt inte är tillgängligt. Ytterligare ska tillstånd för utfärdande av en provisorisk resehandling inhämtas från myndigheterna i den medlemsstat där personen i fråga är medborgare.

upphävs

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Närmare bestämmelser om formulär för provisoriska resehandlingar får utfärdas genom förordning av utrikesministeriet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 2 § i passlagen

I enlighet med riksdagens beslut:
fogas till 2 § i passlagen (671/2006), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lag 695/2021, ett nytt 6 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Styrkande av rätt att resa

Styrkande av rätt att resa

Finska medborgare styrker sin rätt att resa ut ur landet och komma in i landet med pass, om inte något annat följer av denna lag, Europeiska unionens lagstiftning eller internationella fördrag som är bindande för Finland. Utan pass får finska medborgare resa till Danmark, Island, Norge och Sverige. Genom förordning av statsrådet anges de övriga länder till vilka finska medborgare får resa så att som resedokument i stället för pass används ett sådant identitetskort som avses i 2 § 1 mom. i lagen om identitetskort (663/2016). (29.6.2021/695)

Vid utövandet av sjömansyrket i utrikestrafik kan sjömän styrka sin rätt att resa ut ur landet genom en nationell identitetshandling för sjömän (sjömanspass). Med sjöman avses sjöman enligt konventionen angående nationella

Gällande lydelse

identitetshandlingar för sjömän (FördrS 64/1970).

Den som hör till personalen på ett luftfartyg kan i samband med flygresor som hör till hans eller hennes normala uppgifter styrka sin rätt att resa ut ur landet och komma in i landet med ett sådant behörighetsbevis som avses i bilaga 9 till konventionen angående internationell civil luftfart (FördrS 11/1949) och som har utfärdats av en finsk myndighet.

Finska medborgare kan styrka sin rätt att resa ut ur landet och komma in i landet med ett resedokument som Förenta Nationerna eller Europeiska unionen har utfärdat för sina tjänstemän.

Finska medborgare ombord på statsfartyg eller statsluftfartyg samt finska medborgare som hör till en organiserad grupp inom försvarsmakten kan i tjänste- eller tjänstgöringsuppdrag resa ut ur landet och komma in i landet utan resedokument om de införts i ovan nämnda fartygs eller luftfartygs passagerar- eller manskapsförteckning och de i övrigt kan styrka sin identitet på ett tillförlitligt sätt.

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om provisoriska EU-resehandlingar finns i lagen om en provisorisk EU-resehandling (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .
